

คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเป็โนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

นางสาวณัฐธิดา กิ่งเงิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIFE QUALITY AND WORKING ATTITUDES OF PIANO TEACHERS
IN PRIVATE MUSIC SCHOOLS

Miss Nathida Kingngoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนใน
โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

โดย

นางสาวณัฐธิดา กิ่งเงิน

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนิญา อุทัยสุข

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุธงษ์จัต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนิญา อุทัยสุข)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.ณัฐวดี บริบูรณ์วิริย์)

ณัฐธิดา กิ่งเงิน : คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรี เอกชนนอกระบบ (LIFE QUALITY AND WORKING ATTITUDES OF PIANO TEACHERS IN PRIVATE MUSIC SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ดนัญญา อุทัยสุข, 156 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สํารวจคุณภาพชีวิตของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรี เอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร 2) สํารวจทัศนคติในการทำงานของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรี เอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ด้านความทุ่มเทในการซ่อม และการสอน และด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิง คุณภาพและปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตและ ทัศนคติในการทำงานของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ จากนั้นวิเคราะห์ผลข้อมูลจาก แบบสอบถาม ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป การศึกษา สถานะการเงิน ลักษณะการสอน ตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต และตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ ประกอบด้วย ด้านความภูมิใจในการเป็นครู ด้านความทุ่มเทในการซ่อมและการสอน และด้านบุคลิกภาพ

ด้านข้อมูลทั่วไปพบว่า ร้อยละ 56 ของครูสอนเปียโนในกลุ่มนี้เป็นเพศหญิง ครูส่วนมากมี ประสบการณ์สอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.86 มีชั่วโมงสอน 21 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อย ละ 34 ได้ค่าสอนชั่วโมงละ 250 บาท คิดเป็นร้อยละ 38 ขณะที่ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนมาก ที่มาเรียนเปียโนมีอายุ 4 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 นักเรียนร้อยละ 46 อยู่ในระดับชั้นต้น

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5783323427 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORDS: PIANO TEACHER/ LIFE QUALITY/ WORKING ATTITUDES

NATHIDA KINGNGOEN: LIFE QUALITY AND WORKING ATTITUDES OF PIANO TEACHERS IN PRIVATE MUSIC SCHOOLS. ADVISOR: ASST. PROF. DNEYA UDTAISUK, Ph.D., 156 pp.

The purpose of this research was 1) to explore the life quality of piano teachers in private music school in Bangkok; and 2) to explore the working attitudes of piano teachers in private music school in Bangkok in three areas including proud to be a music teacher, dedication to practice and teaching, and personality as a teacher. The research methodology applied were both qualitative and quantitative. The instrument used in this research was a questionnaire on the quality of life and working attitude of piano teacher

Found problem is students do not provide cooperation in learning which is accounted non-formal private music school. Data obtained from the questionnaire were analysed. Research result was divided into 4 parts. First, quality of life concerning general information, education, Background, financial status and teaching characteristic, physical health condition, third mental health condition, and Fourth the measurement of attitude which including the proudness of being a teacher, dedication to practice and teaching, and personality.

In terms of general information, it was found that 56% of the teachers are females. Most teachers (42.86%) had average experience between one to five years. One third 34% of the teachers teach 21 hours and more per week. The teaching fee they earn was 250 Baht per hour, Findings reveal that most of the student who attends piano class were four to ten years old. The majority of piano students 46% were in the beginning level.. Mostly found a problem is students do not provide cooperation in learning which is accounted for 40%.

Department: Art Music and Dance Student's Signature

Education Advisor's Signature

Field of Study: Music Education

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและการถ่ายทอดวิชาความรู้ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาในการแนะนำ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ขอบพระคุณอาจารย์ที่ไม่ได้สอนเพียงการทำวิจัยแต่สอนวิธีการใช้ชีวิตให้เป็น ผู้วิจัยสามารถผ่านช่วงเวลาสำคัญของชีวิตมาได้ เพราะคำสอนของครูจริง ๆ ค่ะ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ที่คอยสอน ให้คำแนะนำผู้วิจัยในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษามาตั้งแต่ตอนเรียนปริญญาตรี และยังเป็นผู้จุดประกายความคิดในการทำวิจัยเรื่องนี้ให้ผู้วิจัย ขอขอบคุณที่สอนให้เห็นถึงความสนุก แนวทางที่หลากหลายในการทำวิจัยแบบที่ไม่เคยได้รู้จักมาก่อนค่ะ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สุวรรณ วังโสภณ และ อาจารย์ ดร. ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์ และอาจารย์สอนดนตรีของผู้วิจัยทุกคนที่สอนเปียโนผู้วิจัยมาตั้งแต่ยังอ่านโน้ตไม่ออก จนกระทั่งรู้สึกว่าคุณเป็นอีกส่วนหนึ่งของชีวิตที่ขาดไม่ได้ ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจที่มีให้กันเสมอค่ะ

ขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทำงานจนสำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณที่เสียสละเวลามาแชร์ความรู้กันค่ะ การที่ได้ออกไปนั่งพูดคุยกับทุกคนทำให้ได้ปลงบวก ได้กำลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้นอีกมาก

ขอบพระคุณพี่ๆ ที่เป็นที่ปรึกษาทางด้านตัวเลขที่ดีของผู้วิจัยในยามคับขัน พี่ต้อม พี่นิกเก้ พี่เอ๊ พี่ไผ่ที่คอยส่งข้าวส่งน้ำและให้กำลังใจ ทุกคนในรุ่น 8 ที่อยู่เป็นเพื่อน คอยช่วยเหลือเวลาที่ทำงานไม่ได้ ถ้าไม่ได้ความช่วยเหลือจากทุกคนงานครั้งนี้คงไม่มีทางสำเร็จไปได้อย่างแน่นอน

ขอบพระคุณพ่อ แม่ ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุด คอยไปรับไปส่ง ตลอดชีวิตนิสิตปริญญาโท 3 ปีที่ผ่านมา ขอขอบคุณป๊อป น้องสาวที่คอยปลูกทำงานตอนกลางคืน ช่วยบ่น ช่วยงานตัวเลขงานคอมพิวเตอร์ทุกเรื่องจนทุกอย่างผ่านไปได้ถึงวันนี้ ขอขอบคุณจริง ๆ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญกราฟ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตของครูดนตรี.....	9
ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อวิชาซีพครู.....	37
ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	51
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการศึกษาแนวคิดเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบการวิจัย.....	56
ขั้นที่ 3 การกำหนดประชากร / ขนาดตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	57

ขั้นที่ 4 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูล.....	58
ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ขั้นที่ 7 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์.....	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตของครูสอนเปียโน.....	61
ตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย.....	94
ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต.....	101
ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ.....	104
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผลการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	122
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก งานอาชีพที่เป็นวิชาชีพ.....	129
ภาคผนวก ข ตารางแสดงมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีในประเทศไทย.....	130
ภาคผนวก ค ประวัติอาจารย์มนตรี ตราโมท (ศิลปินแห่งชาติ).....	133
ภาคผนวก ง ประวัติอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ).....	137
ภาคผนวก จ ตารางเปรียบเทียบลักษณะครูที่ดีของนักวิชาการแต่ละท่าน.....	142
ภาคผนวก ฉ พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	144
ภาคผนวก ช แบบสอบถาม.....	149
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบแบบแฟรนไชส์ (Franchise) ที่มีหลักสูตรเปียโน	14
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับความหมายของทัศนคติของนักศึกษา การศึกษา.....	39
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับทัศนคติที่ดีของการเป็นครู.....	42
ตารางที่ 4 วุฒิการศึกษาทางด้านเปียโน	73
ตารางที่ 5 การวางแผนในชีวิตผู้ตอบแบบสอบถาม	74
ตารางที่ 6 อาชีพอื่น ๆ นอกจากการสอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ตอบ แบบสอบถาม	78
ตารางที่ 7 ตารางสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือน	80
ตารางที่ 8 โรงเรียนดนตรีที่สอน	81
ตารางที่ 9 ระดับเกรดนักเรียนที่สอนส่วนมาก	86
ตารางที่ 10 เวลาเข้านอน.....	95
ตารางที่ 11 เวลาตื่นนอนของผู้ตอบแบบสอบถาม	96
ตารางที่ 12 การสูบบุหรี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	97
ตารางที่ 13 การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	97
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาวะทางกายของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	99
ตารางที่ 15 สุขภาวะทางจิต.....	102
ตารางที่ 16 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี	105
ตารางที่ 17 ผลวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ	112

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความสำคัญของทัศนคติ.....	41
ภาพที่ 2 ความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น (Maslow, 1987).....	45
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดวิจัย.....	53
ภาพที่ 4 วิธีการดำเนินการวิจัย	55
ภาพที่ 5 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	57

สารบัญกราฟ

	หน้า
กราฟที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
กราฟที่ 2 อายุของครูสอนเปียโน.....	62
กราฟที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
กราฟที่ 4 ศาสนาของครูสอนเปียโน.....	64
กราฟที่ 5 เขตที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
กราฟที่ 6 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปที่ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
กราฟที่ 7 พาหนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในการเดินทางไปทำงาน.....	67
กราฟที่ 8 วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท.....	68
กราฟที่ 9 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาอื่น ๆ.....	68
กราฟที่ 10 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางดนตรี.....	69
กราฟที่ 11 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท.....	70
กราฟที่ 12 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอาจารย์สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
กราฟที่ 13 ลักษณะที่ประทับใจในตัวครูสอนเปียโน.....	72
กราฟที่ 14 แนวเพลงที่ถนัดและแนวเพลงที่สอน.....	75
กราฟที่ 15 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	76
กราฟที่ 16 การสนับสนุนจากครอบครัว.....	79
กราฟที่ 17 ที่พักอาศัย.....	80
กราฟที่ 18 ประสบการณ์สอนเปียโน.....	82
กราฟที่ 19 แสดงชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์.....	83
กราฟที่ 20 ค่าสอนต่อชั่วโมง.....	84
กราฟที่ 21 อายุนักเรียน.....	85

กราฟที่ 22 ปัญหาที่พบในการเรียนการสอน	87
กราฟที่ 23 ความถี่ในการลาสอน	93
กราฟที่ 24 สุขภาวะทางกาย	99
กราฟที่ 25 สุขภาวะทางจิต	101

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

คุณภาพของการผลิตบุคลากรทางดนตรีนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ในการที่จะทำให้เกิดการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และการสอน ถ้าผู้สอนไม่มีคุณภาพแล้ว ย่อมส่งผลสำคัญที่ทำให้การศึกษาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และวัฒนธรรม เป็นเหตุให้วิถีชีวิตของคนในสังคมต้องเปลี่ยนแปลงไปรวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพครู ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในการกำหนดบทบาทหน้าที่และคุณภาพชีวิตของบุคคลมากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาขึ้นในหลายด้าน แต่ขณะที่อีกมุมหนึ่งมีปัญหาที่ติดตามมา นั่นคือ คุณภาพชีวิตของคนในสังคมที่เสื่อมถอยลงความเครียดในการดำรงชีวิตและในการทำงานก็เพิ่มขึ้นจากการแก่งแย่งแข่งขันกันคนในสังคมเป็นอย่างมากด้วยสาเหตุหลายประการ (ระบิล พันภัย, 2558)

อาชีพครูก็เป็นอาชีพที่เกิดผลกระทบทางด้านดีและไม่ดี ในด้านดีคือหลายฝ่ายเริ่มเห็นความสำคัญของอาชีพครูมากขึ้นโดยการพยายามพัฒนาครูผู้สอน เพิ่มความเข้มข้นของหลักสูตรการสอน และกระจายสถาบันผลิตครูให้มากยิ่งขึ้นแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมทั้งหมด แม้ว่าจะมีความพยายามในการพัฒนาวิชาชีพครู แต่การพัฒนาครูกลับมีการถูกมองว่ายังคงไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระ ในการพัฒนาครูควรที่จะคำนึงถึงการผลิตครูให้มากยิ่งขึ้นว่าควรเน้นไปที่จุดใด มุ่งเน้นผลิตครูที่มีความชำนาญตรงสายวิชาชีพ หรือการเปิดรับครูที่ชำนาญการสอนจากนอกสายวิชาชีพ ควรมีมาตรฐานและสัดส่วนในการรับที่ดีเพราะครูที่จบไม่ตรงวิชาที่สอนก็มีมาก การที่ต้องเรียนเพิ่มอีก 1 ปี เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนไม่อยากเรียนครูเพราะใช้เวลานานกว่าคนอื่น ๆ จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครูโดยมีสาเหตุจากการผลิต และบรรจุครูไม่สัมพันธ์กัน อีกทั้งการทำให้นักเรียนเป็นครูน้อย อาจเนื่องมาจากรายได้ของครูที่ต่ำกว่าอาชีพทั่วไป ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ขณะที่ภาระความรับผิดชอบในหน้าที่สูงมาก (Hewitt & Thompson, 2006) ทำให้ครูหันไปกู้ยืมเงินหรือทำอาชีพเสริมขายตรงเพื่อหารายได้เพิ่มปัจจัยนี้อาจทำให้เกิดปัญหาหนี้สินครู ถือเป็นปัญหาหลัก

และบั่นทอนจิตใจครูมาก ทำให้ครูเกิดความเครียด สุขภาพจิตย่ำแย่ ไม่มีสมาธิทุ่มเทให้กับงานสอน ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตลดลง และต้องทำงานเพื่อหารายได้เสริม ทำให้การอุทิศตนต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนลดลง

ครูสอนเปียนก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ต้องประสบกับปัญหาเช่นเดียวกับครูในระบบไม่ว่าจะเป็นปัญหาหารายได้ไม่แน่นอนจากการที่นักเรียนลาบ่อย ผู้ปกครองชำระเงินไม่ตรงเวลา (F.M.Scherer. 2004) เพราะเศรษฐกิจตกต่ำจึงทำให้ต้องตระหนกอย่างรอบคอบว่าจะส่งบุตรหลานเรียนพิเศษวิชาใดถึงจะคุ้มค่าเงินมากที่สุด แน่ใจว่าวิชาเปียนไม่ใช่ตัวเลือกแรกสำหรับผู้ปกครองในประเทศไทยที่ยังเห็นว่าการส่งบุตรหลานเรียนพิเศษวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฯลฯ เป็นเรื่องสำคัญกว่าดนตรีเสมอทำให้จำนวนผู้เรียนไม่แน่นอน และเมื่อผู้ปกครองไม่ชำระเงินตรงตามกำหนดก็ส่งผลกระทบต่อทางโรงเรียน ส่งผลกระทบต่อครูในการบริหารเงินในแต่ละเดือน เป็นสาเหตุให้เกิดหนี้สินตามมา (สุวรรณ วังโสภณ, สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2559)

เมื่อเกิดปัญหาหนี้สินครูจึงต้องพยายามหางานอย่างอื่นเพื่อเข้ามาเสริมรายได้ให้มีมากกว่า 1 ทางเพื่อความมั่นคงในชีวิต เมื่อมีภาระงานเพิ่มขึ้นก็ทำให้มีเวลาพักผ่อนดูแลตัวเองน้อยลงจากที่วันเสาร์ อาทิตย์เป็นวันหยุดแต่สำหรับครูเปียนวันสุดสัปดาห์ถือว่าเป็นวันทำงานหลักที่จะหยุดไม่ได้ ด้วยสภาพแวดล้อมและเวลาที่ไม่แน่นอนในการทำงานของครูเปียนจึงเป็นสาเหตุให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ อาทิ โรคภูมิแพ้ที่เกิดจากการสอนอยู่ในห้องแคบเป็นเวลานาน (สร้อยสุดา เกสรทอง, 2549) โรคกระเพาะจากการไม่ได้รับประทานอาหารตรงเวลา โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบจากการที่ไม่สามารถไปเข้าห้องน้ำระหว่างชั่วโมงเรียนที่ติดกันทั้งวันได้ (บำรุงราษฎร์, 2558: ออนไลน์) อาการเส้นเสียงอักเสบเพราะสอนเปียนต้องใช้เสียงในการสอน ร้องให้นักเรียนฟัง โรคกล้ามเนื้อที่เกิดจากการนั่งสอนเป็นเวลานาน การซ่อมดนตรีเป็นเวลานาน หรือแม้กระทั่งโรคอ้วนที่หลายคนคาดไม่ถึงว่าจะเกิดขึ้นกับครูสอนเปียน

นอกจากการทำงานหนักจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายที่แย่งแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตเช่นกัน เพราะการเป็นครูดนตรีหรือนักดนตรีไม่ได้มีแต่ความรื่นเริงกับบทเพลงอย่างที่หลายคนเข้าใจ แต่ยังมีความเครียดที่แฝงอยู่ภายใต้ภาพลักษณ์ที่ดูสบายเหล่านั้นมากมาย (Clark, 1992) การเป็นครูเปียนสอนตามโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบนั้น สิ่งทีลึกลับไม่ได้เลยคือจะต้องพบกับผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ถ้าพบผู้บริหารที่เข้าใจ มีมนุษยธรรมก็ถือว่าโชคดี แต่ถ้าได้ผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีความเป็นธรรม มีความเป็นธุรกิจมากเกินไปจนไม่สนใจความเป็นอยู่ของครูก็ร่วมงาน

ด้วยลำบากและไม่มีความสุขในการทำงาน (สุวรรณนา วังโสภณ, สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2559) นอกจากนี้ผู้บริหารแล้วยังต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียนที่มักจะคาดหวังกับครูและลูกไว้สูง ทำให้เกิดความกดดันทั้งครูและนักเรียน ทำให้การสอนมีความเครียดเพิ่มขึ้น (Rabin R, 1996) ซึ่งถ้านักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ซ้อมมาอย่างสม่ำเสมอการเรียนก็จะราบรื่น แต่หากผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือด้วยแล้วก็เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องหากวิธีการสอน จิตวิทยาต่าง ๆ เพื่อรับมือกับนักเรียนหลากหลายรูปแบบ (Uszler, 1991) เมื่อครูมีภาระงานมากและงานส่วนใหญ่ก็สอนทั้งในเวลา หลังเวลาราชการและวันหยุด ทำให้มีความท้อแท้ต่ออุปสรรคในการมีความสัมพันธ์และชีวิตคู่ของครูคนตรี (Miksza, Roeder M. et al. 2010) จนเกิดปัญหาหย่าร้างหรือเป็นโสดไปตลอดชีวิตด้วยเรื่องของเวลาที่ได้กล่าวมาและความมีโลกส่วนตัวสูงกว่าคนที่เล่นเครื่องดนตรีอื่น

เนื่องจากอาชีพครูสอนเปียโนถือเป็นอาชีพอิสระ มีอิสระในการใช้ชีวิตมากกว่าอาชีพประจำอื่น ๆ แต่อย่าเข้าใจผิดว่าอาชีพอิสระหมายถึงการไม่ต้องทำอะไร กลับกันการมีอาชีพที่อิสระต้องทำงานหนักมากกว่าคนอื่น ๆ (Deborah 2001) เพื่อนำเสนอสิ่งที่ดีที่สุดให้คนอื่นได้เห็นศักยภาพในตัวได้อย่างเต็มที่ เพื่อที่ผู้ปกครองจะไว้วางใจนำบุตรหลานมาเรียนกับท่าน ดังนั้นการเป็นครูสอนเปียโนจึงถือว่าเป็นอาชีพอิสระที่ครูต้องมีความคิดที่ดี มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องของ ทักษะคิดส่วนบุคคล ใครจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพครูเปียโนหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับทักษะคิดของบุคคลนั้น ๆ ทักษะคิด หมายถึง ความเชื่อ การประเมินค่า และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั่นคือสาเหตุที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกัน เพราะคนเรามีความเชื่อ มีการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวไม่เหมือนกัน เนื่องมาจากการเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ต่างกัน ประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคล ความต้องการที่แตกต่าง (เพราะพรณ เป็เลียนภู, 2542) สิ่งที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จในอาชีพได้ก็คือการมีทักษะคิดที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะการมีทักษะคิดที่ดีจะช่วยให้มีการบริหารจัดการตัวเองได้ดี เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น สามารถทำกิจกรรมภาระงานทุกอย่างได้ต่อเนื่องโดยไร้ขีดจำกัด สามารถรับมือกับอุปสรรคทุกอย่างได้ และทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ

การที่ครูคนหนึ่งจะสามารถรับมือกับภาระงาน ความวุ่นวายต่าง ๆ บนโลกปัจจุบันนี้หากเราบริหารจัดการชีวิตได้ดีก็จะสามารถทำทุกอย่างได้ง่ายโดยไม่ต้องเคร่งเครียดและสามารถทุ่มเทให้กับกิจกรรมทุกอย่างได้อย่างเต็มที่ สิ่งสำคัญคือทักษะคิดที่ดี เราควรรู้ว่าหลีกเลี่ยงการสูญเสียพลังงานได้อย่างไร อย่างการซ้อมดนตรีนักดนตรีควรจะรู้จักบริหารพลังงานที่มีอยู่กับเพลงที่ต้องซ้อมให้ดี ต้องรู้จักใช้สมองในการซ้อมให้มากกว่าใช้แรงงาน (Lyke, Enoch et al., 1996) ซึ่งเป็นกลไกที่ใช้ได้จริง

และมีประโยชน์ เพราะมันไม่ใช่ภาระงานหนักที่ทำให้พลังงานหมดไป แต่คือความวุ่นวายทางอารมณ์ การเกิดทัศนคติในด้านลบ การรักษาจิตใจให้ดีขึ้นสำคัญต่อการมีพลังกำลังทั้งกายและทางใจ ร่างกาย ถูกออกแบบมาให้สร้างพลังงานที่จำเป็นทั้งหลายไปได้นาน หากคนเราดูแลร่างกายโดยการ รับประทานอาหาร ออกกำลังกาย และนอนหลับอย่างเหมาะสม และหากเราปราศจากการบาดเจ็บและ รักษาสุขภาพที่ดีไว้ได้ร่างกายก็จะพร้อมที่จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านอารมณ์ และ ทัศนคติก็เช่นกัน สภาพโดยธรรมชาติของแต่ละบุคคลคือ เมื่อร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณทำงาน ร่วมกันจะเกิดการสร้างพลังขึ้นทดแทนอย่างต่อเนื่อง

ในการเป็นครูนั้นการมีความภาคภูมิใจในอาชีพที่ทำเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อเรามีความภูมิใจใน อาชีพที่ทำแล้วก็จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหลายปัจจัย อาทิ การมีอุดมการณ์ ความพร้อมในการ ทำงาน (วิเชียร ไชยบัง, 2556) การมีทัศนคติที่ดีในการสอน ไม่ว่าจะเป็นความรักในการสอน มีเทคนิค ในการสอน มีจิตวิทยาในการสอน มีการพัฒนาการสอนอยู่เสมอ องค์กรประกอบทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ แล้วแต่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการจะทำให้ครูเป็นครูที่สมบูรณ์แบบ

นอกจากจะมีความภูมิใจต่ออาชีพแล้ว ครูควรจะมีคุณธรรมในวิชาชีพครูซึ่งคุณธรรมมีหลาย ด้าน อาทิ ความมีเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความยุติธรรม ความเสียสละ ความ รับผิดชอบ ความมีวินัย ความขยัน ความทุ่มเทในการสอนและการสอนก็ถือเป็นคุณธรรมสำคัญอย่าง ยิ่งในการเป็นครูคนตรีหากครูรู้ซึ่งความทุ่มเทในการสอนแล้วก็ไม่สามารที่จะพัฒนาทักษะการเล่น ดนตรีของตัวเองได้ดี หากเล่นเองยังไม่ดีก็ไม่สามารถถ่ายทอดดนตรีที่ดีให้แก่ักเรียนได้ (ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2558)

บุคลิกภาพก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เป็นครู เพราะบุคลิกภาพ เป็นความประทับใจเบื้องต้นของผู้พบเห็น เป็นสิ่งแรกที่คนจะให้ตัดสินว่าครูคนนี้น่าเคารพ น่าเชื่อถือ หรือไม่ และเป็นก้าวต่อไปสู่การเริ่มต้นที่ดีของการติดต่อสำหรับผู้ที่เป็นครู บุคลิกภาพมีความจำเป็น อย่างยิ่ง เพราะจะเป็นแบบอย่างของศิษย์ ครูควรมีความมั่นใจในตนเอง มีเมตริจิต มีความคล่องแคล่ว ว่องไว มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ เอาใจเขามาใส่ใจเรา แต่กายสะอาดเรียบร้อย (สันติ บุญ ภิรมย์ (สันติ บุญภิรมย์, 2557)

การที่จะทราบถึงสภาพจริงของสังคมครูเปียนได้นั้นเป็นเรื่องค่อนข้างกว้าง เพราะปริมาณ ของครูสอนเปียนในปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงนำหลักการทางประชากรศาสตร์ (Demography) มาช่วยในการศึกษาข้อมูล ในการสำรวจคุณภาพชีวิตครูเปียนซึ่งในปัจจุบันมีรูปแบบ

การเรียนการสอนเป็ยโนอยู่หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการเรียนดนตรีในสถาบันดนตรีเอกชนนอกระบบ 15(2) การเรียนดนตรีในสตูดิโอของครูผู้สอน และการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบสอนที่บ้านผู้เรียน ซึ่งครูแต่ละคนก็อาจจะไม่ได้สอนเพียงที่เดียว อาจมีความทับซ้อนของลักษณะในการสอนส่งผลให้ครูเหล่านี้ก็มีลักษณะการใช้ชีวิต การทำงาน ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการใช้ชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างกันนี้ก็ส่งผลให้บุคคลมีทัศนคติในการทำงานที่แตกต่างกัน

กุญแจสำคัญที่นำไปสู่การเป็นครูดนตรีที่มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน คือ การทำให้ครูดนตรีทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี การที่ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีย่อมมีแนวโน้มให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานสูงขึ้น ซึ่งเป็นการขจัดปัญหาต่างๆที่จะตามมา (ธงชัย ทองมา, 2557)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีศึกษาในประเทศไทยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ได้ศึกษาถึงผู้เรียนและกระบวนการสอนเป็นส่วนมาก แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับครูดนตรี ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะบ่งบอกว่าแนวโน้มทางการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใด วงการดนตรีที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีจุดแข็งหรือจุดอ่อนอย่างไร ในต่างประเทศมีวิธีการสำรวจครูดนตรีโดยใช้หลักการทางด้านประชากรศาสตร์เช่นกัน วิจัยนี้ได้สำรวจข้อมูลของครูสอนดนตรีถึงหน้าที่ ภาระงานหลัก ภาระงานที่นอกเหนือจากการสอน จำนวนครู เพศชาย หรือหญิงที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับสูงกว่ากัน คนผิวขาวหรือดำ คนอายุแตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การย้ายสถานที่ทำงานหรือไม่ รายได้ในตำแหน่งงานต่าง ๆ วุฒิการศึกษา การอบรมทางด้านดนตรีของครู ความพึงพอใจในการทำงาน ความพึงพอใจต่อผู้บริหาร การมีปฏิสัมพันธ์ในองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อสะท้อนความเข้าใจในวิชาชีพ เข้าใจความต้องการของอาชีพ โดยคำนึงถึงความสำคัญของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (Hewitt & Thompson, 2012)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาสภาพจริงของครูเป็ยโนในปัจจุบันโดยทำการสำรวจทัศนคติในการทำงาน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต โดยนำเสนอข้อมูลเหล่านี้ในรูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตครูสอนเป็ยโน และทัศนคติในการทำงาน เพื่อสะท้อนความต้องการของครู ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพชีวิตครูต่อไป

คำถามการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของครูเป็ยโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร มีสภาพและปัญหาอย่างไร

2. ทักษะคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน บุคลิกภาพในการเป็นครู มีสภาพและปัญหาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสำรวจคุณภาพชีวิตของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสำรวจทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ กรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน และด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูสอนเปียนโนที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบเขต กรุงเทพมหานคร 15(2)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบปากต่อปาก (Snowball Sampling) ดังนี้
ขั้นการทำแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบปากต่อปาก (Snowball Sampling) โดยเลือกครูสอนเปียนโนที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานครจำนวน 50 คน จากโรงเรียนดนตรีสยามกลการ (Yamaha) สถาบันดนตรีเคพีเอ็น (KPN) สถาบันดนตรี kawai และโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบอื่น ๆ

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ของบุคคล การศึกษา สถานะการเงิน

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคม โภชนาการและนิสัยการบริโภค โรคภัยไข้เจ็บและอุบัติเหตุ การออกกำลังกายและการพักผ่อน ซึ่งในวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ

ข้อมูลและแบบสอบถามมาจากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข และจากการสัมภาษณ์ครุชนครถึงปัญหาด้านสุขภาพในเบื้องต้น

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อชีวิตครูสอนเปียโน ลักษณะผู้มีสุขภาพจิตที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเองได้ดี รู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้ดี เคารพความจริงในชีวิตได้ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ในด้านสุขภาพจิต ผู้วิจัยได้นำข้อมูล แบบสอบถามมาจากกรมสุขภาพจิต และจากการสัมภาษณ์ครุชนครถึงปัญหาด้านสุขภาพจิตในเบื้องต้น

ทัศนคติในการทำงาน หมายถึง ความมีอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ในวิจัยเล่มนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นครุชนคร ความทุ่มเทในการสอนและการสอน บุคลิกภาพที่ดีในการเป็นครู

ความภูมิใจในการเป็นครุชนคร หมายถึง ความรู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำ มองเห็นว่าอาชีพที่ทำมีประโยชน์ต่อสังคม มีเกียรติ และรู้สึกประสบความสำเร็จในอาชีพ

ความทุ่มเทในการสอนและการสอน หมายถึง การมีวินัยในการสอน การสอน และการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

บุคลิกภาพ หมายถึง ความพึงพอใจในการแต่งกาย ความมั่นใจ เข้าถึงจิตใจผู้เรียน และคนอื่น มีน้ำใจเป็นที่พึ่งแก่คนรอบข้างได้ มีเหตุผล มีสัมพันธภาพที่ดีต่อคนรอบข้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีความเข้าใจในคุณภาพชีวิต และทัศนคติในการทำงานของครูสอนเปียโน สำหรับครูสอนเปียโนสามารถดูประกอบการตัดสินใจในการวางแผนประกอบวิชา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และหน่วยงานหรือสถานศึกษาสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการพัฒนาบุคลากรทางดนตรีให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ในการสำรวจคุณภาพชีวิตของครูเปียนโนโดยมีประเด็นการศึกษา ได้แก่ 1) คุณภาพชีวิตของครูดนตรี เพื่อให้เข้าใจถึงหลักการมีสุขภาวะทางกาย และสุขภาวะทางจิตที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงทราบสภาพจริงของปัญหาด้านสุขภาวะทางกายและสุขภาวะทางจิตที่เกิดขึ้นกับครูดนตรี 2) ทัศนคติต่อวิชาชีพครู เพื่อให้เข้าใจความหมายและความสำคัญของทัศนคติต่อวิชาชีพครูทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน บุคลิกภาพที่ดีในการเป็นครู และ 3) กรอบแนวคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยแบ่งการศึกษาข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตของครูดนตรี

1.1 สถานภาพของครูดนตรีในประเทศไทย

1.1.1 ครูดนตรีในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.1.2 ระบบการศึกษาดนตรีในประเทศไทย

1.2 สุขภาวะของครูดนตรี

1.2.1 สุขภาวะทางกาย

1.2.2 สุขภาวะทางจิต

ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

2.1 ความหมายและความสำคัญของทัศนคติ

2.2 คุณลักษณะในการทำงานของครูดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี

2.2.2 ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน

2.2.3 บุคลิกภาพที่ดีในการเป็นครู

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดวิจัย

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตของครูดนตรี

1.1 สถานะภาพของครูดนตรีในประเทศไทย

1.1.1 ครูดนตรีในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

แม้ว่าการเรียนการสอนดนตรีในระบบ บ้าน วัด และวังเป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอด จะมีมานาน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) แต่การเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนของประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ.2435 (กระทรวงธรรมการ, 2535) เป็นการสอนวิชา ขับร้อง สรภัญญะ โอ้อั้ววิหารราย จุดประสงค์เพื่อฝึกหัดร้องเพลง การสอนดนตรีในประเทศไทยได้มีการจัดทำหลักสูตรดนตรีขึ้นหลาย ครั้ง เช่น พ.ศ.2544 โดยกรมวิชาการ นำหลักสูตรดนตรีใน พ.ศ. 2535 มาปรับปรุงใหม่โดยเอามา รวมอยู่ในกลุ่มวิชาพื้นฐานและได้จัดออกเป็น 6 กลุ่มด้วย กันคือ ดนตรีในชีวิตประจำวัน เสียง การขับ ร้อง การปฏิบัติเครื่องดนตรี ทฤษฎีโน้ตและองค์ประกอบดนตรี และประวัติ ดนตรี และจากการ ปรับปรุงหลักสูตรดนตรีในครั้งหลังสุดนั้น ยังไม่มีการปรับปรุงอีกเลยและได้นำหลักสูตร พ.ศ. 2544 มาดำเนินการสอนในโรงเรียนจนถึงทุกวันนี้ (กรมวิชาการ, 2544)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการ เรียนการสอนวิชาดนตรีไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี ซึ่งประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐาน ศ.2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มาตรฐาน ศ. 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ในเวลาต่อมาได้มีการเปิดโรงเรียนสอนดนตรีตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัวคือ “โรงเรียนดนตรีพรานหลวง” ตั้งเมื่อ พ.ศ.2461 (ศุภชัย จันทร์สุวรรณ, 2539 : ออนไลน์) และในปี 2477- 2479 มีการตั้งโรงเรียนดนตรีอีกหนึ่งแห่งคือ “วิทยาลัยดนตรีสถาน” และในปี 2479 นายเอื้อ สุนทรสนาน หัวหน้าวงดนตรีบริษัทภาพยนตร์ ไทยฟิล์มได้ก่อตั้งโรงเรียนดนตรีชื่อว่าคอนคอร์ดเดียวการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยมีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (Postmodern) ผู้ปกครองมีความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของวิชาดนตรีเป็นสำคัญจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรีนอกระบบเพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ โดยเฉพาะการเรียนเล่นเปียโน (Piano) และเครื่องดนตรีอื่น ๆ เปียโนเป็นเครื่องดนตรีที่มี ราคาสูงใช้เงินลงทุนในการเรียนการสอนค่อนข้างสูง โรงเรียนของรัฐมีจำนวนน้อยที่มีความสามารถใน

การจัดการเรียนการสอนได้ ดังนั้นโรงเรียนดนตรีเอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาททางการศึกษาและได้มีการจัดตั้งโรงเรียนดนตรีและจัดการสอน ทั้งในระดับพื้นฐาน ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง และแนวโน้มมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ (กมลลา ชิตช่วง, 2541)

การที่มีโรงเรียนดนตรีเอกชนและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ถือว่าเป็นการดีเพราะจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระการศึกษาของชาติได้ระดับหนึ่ง ส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนดนตรีเอกชนจะจัดการศึกษาระดับวิชาชีพนอกระบบโรงเรียนเท่านั้น จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีขั้นพื้นฐานโดยไม่จำกัด เพศ อายุ และสถานที่สอนโดยใช้หลักสูตรที่โรงเรียนสร้างขึ้นเองในการตอบสนองผู้เรียนตามความสนใจเพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะและสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวเพื่อให้มีความสะดวกในการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้โรงเรียนดนตรีเอกชนเหล่านี้ไว้ในมาตรา 15(2) ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนประเภทศิลปศึกษาและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 โดยมีแนวคิดให้ประชาชนได้มีการพัฒนาตนเอง ชุมชนมีส่วนร่วม มีความเสมอภาคทางการศึกษาและให้พึ่งพาตนเองได้เพื่อให้ตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความสามารถตนเองในการทำงานและประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเองทั้งทางกาย สังคม และสติปัญญาโดยใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนมาเพิ่มความรู้ให้ตนเองทั้งสามด้านคือทักษะ เจตคติ และสติปัญญา

ครูสอนเปียโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ โดยส่วนมากมักจะไม่ได้สอนเพียงแต่ในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่เดียวเท่านั้นเพราะการสอนเพียงที่เดียวอาจจะมียาได้ที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย จึงทำให้มีลักษณะการสอนที่ทับซ้อนหลายสถานที่ อาทิเช่น สอนในสตูดิโอทั้งของตนเองหรือของครูท่านอื่น และสอนที่บ้านผู้เรียน โดยคิดอัตราค่าเรียนตามความเหมาะสมของระยะทาง สถานที่สอน วุฒิการศึกษา ซึ่งครูสอนเปียโนทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาก็จะมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันไป ครูดนตรีหลายคนที่เรียนจบการศึกษาทางดนตรีมาโดยตรงก็มีความประสงค์ที่จะเปิดสตูดิโอเป็นของตนเอง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่าย แต่ครูน้อยคนนักที่จะสามารถทำได้เพราะครูในกลุ่มนี้จะต้องเผชิญกับทักษะต่าง ๆ ที่ไม่มีสอนในห้องเรียน การสอนเป็นเพียงก้าวแรกเท่านั้น แต่ครูกลุ่มนี้ต้องพบกับทักษะทางการบริหารจัดการ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้คน ความเครียดทางการเงิน และต้องมีความมั่นใจที่จะนำเสนอตนเองเพื่อให้มีคนมาเรียนด้วย (Wei, 2010) ดังนั้นครูประเภทที่สอนในสตูดิโอ กับครูที่ไปสอนที่บ้านนักเรียนจะมีลักษณะในการบริหารจัดการตนเองได้ดีพอสมควร ต่างกับครูที่สอนในสถาบันดนตรีเอกชนที่มีหน้าที่เพียงสอนให้ตีเท่านั้นแต่ไม่ต้องการจัดการตนเองมากเท่าครูสองประเภทแรกเพราะทางโรงเรียนจะเป็นผู้จัดการกับตารางเรียน ค่าสอน หลักสูตร หนังสือ การ

แสดงให้กับครูทั้งหมดแต่ครูที่สอนในโรงเรียนดนตรีนอกระบบก็ต้องมีการทดสอบก่อนที่จะเข้าไปสอนในสถาบันนั้น ๆ เพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่สถาบันได้กำหนดไว้ ของสถาบันยามาฮ่า ครูจะต้องทำการสอบในระดับเกรด 5 ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จึงจะสามารถเป็นครูสอนในสถาบันได้ และต้องเข้ารับการอบรมการใช้หนังสือเล่มต่าง ๆ กับผู้เชี่ยวชาญเป็นระยะ ๆ (สถาบันดนตรียามาฮ่า, 2558: ออนไลน์) ของสถาบันดนตรีเคพีเอ็น ครูผู้สอนจะต้องทำการทดสอบ KCI ก่อนเพื่อเข้าสู่ระบบครู ส่วนกลางของสถาบันซึ่งครูในโครงการ KCI จะมีหลายระดับซึ่งแต่ละระดับจะหมายถึงความสามารถของครูในการสอนนักเรียนในระดับชั้นต้น กลาง สูง และได้รับสิทธิ์พิเศษตามลำดับไป (สถาบันดนตรีเคพีเอ็น, 2558: ออนไลน์) หรือต้องมีใบรับรองจากสถาบันทดสอบทางดนตรีที่เป็นมาตรฐานนานาชาติ เช่น Trinity College London, The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM)

การวัดผลและการประเมินนักเรียนเปียโนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน มีการวัดผลออกเป็นสองรูปแบบคือ รูปแบบแรก การวัดผลภายในโดยครูผู้สอนและโรงเรียนจะเป็นผู้จัด เช่น จัดสอบในบทเรียน สอบจบการศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตร และรูปแบบที่สอง การจัด สอบภายนอก มีการจัดสอบโดยสถาบันดนตรีมาตรฐานจากต่างประเทศ ผู้เรียนดนตรีจะเข้ารับการทดสอบขึ้นอยู่กับ การ สมัครใจ ไม่มีการบังคับ ผลของผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องได้คะแนนมาตรฐานที่สถาบันนั้นๆ เป็นผู้กำหนดไว้ในการสอบแต่ละครั้ง ผู้สอบผ่านก็จะได้ประกาศนียบัตรในแต่ละวิชานั้นๆ การสอบทั้งสองรูปแบบนี้ มีข้อแตกต่างอย่างมากก็คือ การ กำหนดค่าสอบในแต่ละชุดสอบ (ระดับชั้น) จะมีค่าธรรมเนียมการสอบค่อนข้างสูง สำหรับสถาบันที่เปิดให้ทำการทดสอบ ความรู้ทางดนตรีและเปิดทำการทดสอบอยู่ในประเทศไทยขณะนี้เช่น Trinity College London, The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM), Yamaha Music Foundation เป็นต้น

ตัวอย่างโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่เปิดสอนหลักสูตรเปียโน

ในประเทศไทยมีสถาบันดนตรีเอกชนหลายสถาบัน เช่น สถาบันดนตรียามาฮ่า สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สถาบันดนตรีจูไรรัตน์ สถาบันดนตรีมหิตล สถาบันดนตรีมีฟ้า ฯลฯ สถาบันที่มีชื่อเสียงอยู่ 2 สถาบัน ได้แก่ โรงเรียนดนตรียามาฮ่า และโรงเรียนดนตรีเคพีเอ็น ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษารายละเอียด ถึงแม้ว่า 2 สถาบันดนตรีนี้จะก่อตั้งในเวลาต่างกัน 34 ปี แต่ผู้วิจัยได้เห็นถึงลักษณะร่วมกันที่น่าสนใจเหมือนกันคือ ทั้งสองโรงเรียนมีจำนวนสาขาเป็นจำนวนมากกว่า 86 และ 60 สาขาทั่ว

ประเทศ มีการวางระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล มีการใช้หลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน และมีการจัดอบรมครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

การเรียนการสอนเปียโนในกลุ่มโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

ปัจจุบันโรงเรียนดนตรีเอกชนนได้จัดตั้งและมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ มีทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด มีรูปแบบการ สอนต่างกัน เช่น แบบผู้ประกอบการ และแบบสัมปทานเอกชน ส่วนขนาดของโรงเรียน จะแบ่งตามจำนวนนักเรียนลงทะเบียนเรียน เช่น 1-99 คนจัดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 100-499 จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 500-1,000 ขึ้นไปจัดเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) วิชาที่สอนนั้นจะสอนภาคปฏิบัติ ฝึกความชำนาญเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัด เช่น เปียโน กีตาร์ ไวโอลิน กลอง และจำพวกเครื่องลมไม้หรือทองเหลือง เป็นต้น โดยส่วนมากนักเรียนจะมาเรียนในวันหยุดเสาร์- อาทิตย์ตั้งแต่ 10.00น.- 19.00น. บางหลักสูตรการสอนจะแบ่งออก เป็น 3 ระดับคือ ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง อายุของผู้เรียนจะเริ่มรับเข้าเรียนตั้งแต่ อายุ 4 ปีขึ้นไปสำหรับเด็กเล็ก (สถาบันดนตรียามาฮา, 2558: ออนไลน์) ส่วนผู้ใหญ่ไม่กำหนดอายุ การกำหนดเวลาเรียนส่วนมากจะสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง แต่สามารถเพิ่มหรือลดเวลาได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ส่วนอัตราค่าเล่าเรียนจะเริ่มต้นที่ประมาณชั่วโมงละ 500 บาท จนถึง 2,000 บาท ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของโรงเรียนหรือผู้สอน

โรงเรียนดนตรีสยามกลการ

โรงเรียนดนตรีสยามกลการจึงถือกำเนิดขึ้นมาเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2509 (Yamaha Music School) ซึ่งถือเป็นโรงเรียนนำร่อง และเป็นโรงเรียนดนตรีเอกชนรายแรกที่ได้จัดตั้งตามมาตรา 15(2) ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ที่เปิดสอนตามรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกลุ่มหลักวิชาดนตรี/การใช้เสียง (กองบรรณาธิการ, 2548) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพื่อธุรกิจและการค้าบริษัทสยามกลการได้ก่อตั้งโรงเรียนสยามกลการขึ้นในปี พ.ศ.2509 ตามความคิดริเริ่มจาก ดร.ถาวร พรประภา ประธานบริษัทสยามกลการในสมัยนั้น สนใจศิลปะการดนตรี เห็นว่าคนไทยโดยนิสัยรักศิลปะโดยเฉพาะดนตรี ถึงแม้ว่าสังคมสมัยนั้น คนที่ยึดอาชีพนักดนตรีจะไม่เป็นที่ยอมรับ ดร.ถาวร จึงคิดว่าถ้าหากปลูกฝังศิลปะดนตรีให้กับคนไทยควบคู่ไปด้วยจะเป็นการเสริมคุณภาพชีวิตของคนไทย ท่านได้ไปพบเพื่อนที่ญี่ปุ่น มร.เคนอิชิ คาวาคามิ ประธานสถาบันดนตรียามาฮา มร.เคนอิชิ ตั้งสถาบันดนตรียามาฮาขึ้นโดยไม่หวังกำไร เป็น

เรื่องดนตรีศึกษาโดยตรง จนกระทั่งรัฐบาลญี่ปุ่นยอมรับ ระดมนักวิชาการมาช่วยกันคิดค้นหลักสูตร การเรียนการสอนทางดนตรีขึ้น เมื่อเห็นว่า ดร.ถาวร สนใจจึงบอกว่าจะช่วยสนับสนุนด้านวิชาการ

บุคลากรครูดนตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากยามาฮ่าตั้งแต่ต้น แต่จะมีพื้นฐาน ดนตรีมาแล้ว บางคนอาจจะจบจากต่างประเทศ บางคนจบจากมหาวิทยาลัยในประเทศ แต่ด้านการ เรียนการสอนต้องยอมรับว่าต่างกัน แม้ว่าพื้นฐานดนตรีจะเหมือนกัน ฉะนั้นจึงต้องมาอบรมวิธีการ สอนในแนวทางเดียวกัน ด้านวิชาการจะคัดเลือกอีกทีจากผู้ที่มีประสบการณ์การเรียนการสอน และม ีความสามารถสูง เพราะจะมีการพัฒนาครูด้วย มีการสอบวัดผล มีการวางเป้าหมายในการพัฒนาเป็น ชั้น ๆ (สถาบันดนตรียามาฮ่า, 2558: ออนไลน์)

สถาบันดนตรีเคพีเอ็น

บริษัท เคพีเอ็น มิวสิค จำกัด ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2543 โดยคุณหญิงพรทิพย์ ณรงค์เดช และ บุตรชายของท่าน คุณณพ ณรงค์เดช ผู้ซึ่งสานต่อเจตนารมณ์ของครอบครัว โดยเชื่อว่าดนตรีสามารถ ส่งเสริม และจรรโลงสังคมได้และดนตรียังมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของเยาวชน บริษัท เคพีเอ็น มิวสิค ได้ริเริ่มการจัดประกวดร้องเพลงระดับประเทศเป็นครั้งแรก “การประกวดร้อง เพลงถ้วยพระราชทานชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย หรือ KPN AWARD” เป็นเวลากว่าทศวรรษ ที่ บริษัท เคพีเอ็น มิวสิค ได้ทุ่มเทและพัฒนาในการดำเนินการธุรกิจ สถาบันสอนดนตรีระดับแนวหน้า และเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนดนตรีแบบครบวงจรที่ทันสมัยที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันมี สาขากว่า 60 แห่งทั่วประเทศ

หลักสูตรวิชาดนตรีของ KPN Music Academy มุ่งเน้นในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีที่เริ่มต้น ด้วยพื้นฐานทางดนตรีอย่างถูกต้อง และเป็นมาตรฐานโดยหลักสูตรเน้นการปฏิบัติ ควบคู่เนื้อหาทาง ทฤษฎี ด้วยคณาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สอนดนตรีที่รองรับมาตรฐานใน ระบบการสอบของครู "KPN Certified Instructor" (KCI) โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันฯ เสริมสร้างประสบการณ์ให้มีศักยภาพในการแสดงดนตรีต่อ สาธารณชนอย่างมืออาชีพให้มีทักษะทาง ดนตรีเป็นมาตรฐานคุณภาพเทียบเท่าระดับสากล หลักสูตร เรียนดนตรี อาทิเช่น เรียนดนตรีเด็กเล็ก, เรียนกีตาร์, เรียนเปียโน, เรียนร้องเพลง และเรียนบัลเลต์ เป็นต้น (สถาบันดนตรีเคพีเอ็น, 2558: ออนไลน์)

เนื่องจากในวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงลักษณะประชากรครูสอนเปียโนที่ขึ้นอยู่กับโรงเรียนดนตรีเอกชน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงจำนวนโรงเรียนดนตรีเอกชนและจำนวนครูสอนเปียโนทั้งในกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค ดังนี้

ตารางที่ 1 โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบแบบแฟรนไชส์ (Franchise) ที่มีหลักสูตรเปียโน

จำนวนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบแบบแฟรนไชส์ (Franchise) ที่มีหลักสูตรเปียโน								
กทม.			ภูมิภาค			รวม		
yamaha	kpn	kawai	yamaha	kpn	kawai	yamaha	kpn	kawai
50	41	5	36	19	2	86	60	7

(สถาบันดนตรียามาฮา; สถาบันดนตรีเคพีเอ็น 2558: ออนไลน์)

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบมีความกระจายตัวไปในทุกภาคของประเทศไทย แต่หากเทียบจากสัดส่วนแล้วโรงเรียนส่วนมากมีความกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร รวมถึงประชากรครูสอนเปียโนด้วยเช่นกัน ซึ่งข้อมูลทางตัวเลขด้านจำนวนครูสอนเปียโนค่อนข้างมีความซับซ้อน เนื่องจากครูสอนเปียโนโดยส่วนมากไม่ได้สอนแค่ที่เดียวดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปจำนวนครูได้อย่างชัดเจน ทำได้เพียงการประมาณโดยภาพรวมเท่านั้น

1.1.2 ระบบการศึกษาดนตรีในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีการเปิดสอนหลักสูตรดนตรีที่หลากหลาย คนที่เรียนจบดนตรีโดยตรงส่วนมากมีลักษณะร่วมคือไม่ได้เป็นครูสอนดนตรีเพียงอย่างเดียวแต่ประกอบอาชีพนักดนตรีด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรีที่สามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบคือ 1) ครุศาสตร์ มุ่งผลิตครูดนตรีโดยตรง 2) ศิลปศาสตร์ มุ่งผลิตนักดนตรี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปภาพรวมของการเปิดสอนหลักสูตรดนตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยไว้ ดังนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนวิชาดนตรี 2 คณะ คือ คณะครุศาสตร์และคณะศิลปกรรมศาสตร์

คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มต้นเป็นรูปเป็นร่างขึ้นในปี พ.ศ. 2500 โดยมีการสอนวิชาสังคีตนิยม และในปี พ.ศ. 2504 เปิดสอนเป็นวิชาโทดนตรี ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดภาควิชาสารัตถศึกษา มีศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศายุตร เป็นหัวหน้าภาควิชาในขณะนั้น ด้วยการบุกเบิกอย่างจริงจังของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์พิเศษผู้สอนวิชาสังคีต

นิยม โดยเป็นผู้วางรากฐานและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในระยะเริ่มแรกของคณะครุศาสตร์ และเป็นผู้ดำเนินการให้คณะครุศาสตร์เป็นศูนย์สอบเทียบความรู้ทางดนตรีตามหลักสูตรของ Trinity College of London อีกด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา จึงนับได้ว่าเป็นผู้ก่อกำเนิดวิชาดนตรีในคณะครุศาสตร์มาตั้งแต่เมื่อ 54 ปีที่แล้ว ต่อมาในปี 2547 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2547 เป็นหลักสูตร 5 ปี เป็นครั้งแรก และในปี พ.ศ.2552 ได้ประกาศใช้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552 (หลักสูตร 5 ปี) ประกอบด้วย 3 วิชาเอก (เอกเดี่ยว) คือ วิชาเอกดนตรีศึกษา วิชาเอกการสอนดนตรีไทย และ วิชาเอกการสอนดนตรีสากล เป็นหลักสูตรล่าสุดในขณะนี้ โดยมีอาจารย์สอนวิชาทักษะเปียโนคืออาจารย์ ดร. สุวรรณา วังโสภณ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558: ออนไลน์)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ แบ่งเป็น 2 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย และตะวันตก มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ในแนวกว้างทั้งด้านทฤษฎีดนตรี การปฏิบัติทักษะดนตรี การประพันธ์บทเพลง โดยมีอาจารย์สอนวิชาทักษะเปียโนเป็นหลักคืออาจารย์ ดร.จงสรวง อิศรางกูร ณ อยุธยา (คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558: ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เปิดสอนวิชาดนตรีหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี (ในปี พ.ศ.2530) ภาควิชาดนตรี เดิมชื่อว่าภาควิชาศิลปนิเทศ ประกาศเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะมนุษยศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2524 มีอาจารย์ ดร.กัญญา สีนธวานนท์ เป็นผู้ก่อตั้ง และดำรงตำแหน่งหัวหน้า ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาศิลปนิเทศ เป็นคนแรก (พ.ศ. 2524-2528) ภาควิชาศิลปนิเทศประกอบด้วยสาขาวิชา 3 สาขา คือ สาขาดนตรี สาขาการแสดง และ สาขาสื่อสารมวลชนหลักสูตรของภาควิชาทั้ง 3 สาขา เป็นหลักสูตรวิชาการที่มีหลักวิชาชีพแทรกอยู่เพื่อให้บัณฑิตนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ทันที เริ่มรับนิสิตรุ่นแรกในปีการศึกษา 2525 โดยรับโอนนิสิตวิชาเอกภาษา เข้ามาเรียนวิชาเอกดนตรี 1 คน และวิชาเอกสื่อสารมวลชน 7 คน และในปีการศึกษา 2526 ได้ประกาศรับนิสิตดนตรีและสื่อสารมวลชน โดยสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามประกาศของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ แต่ยังไม่ได้เปิดรับนิสิตวิชาเอกการแสดง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต 2 สาขาวิชา คือ 1. สาขาวิชาดนตรีไทย 2. สาขาวิชาดนตรีตะวันตก สาขาวิชาในหลักสูตรมหาบัณฑิต คือ สาขาวิชาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา สาขาวิชาดนตรีไทย เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 โดยศึกษาเกี่ยวกับดนตรีไทยในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ภาคทฤษฎีมีการเรียนการสอนวิชาการในเรื่องต่างๆ เช่น ทฤษฎีดนตรีไทย ประวัติ

ดนตรีไทย หลักการแต่งเพลง ดนตรีพื้นเมือง คอมพิวเตอร์ การวิจัยทางดนตรี เป็นต้น ภาควิชาปฏิบัติมีลักษณะการสอนในรูปแบบ อาจารย์ 1 ท่านต่อเครื่องมือเอก 1 เครื่องมือ และทางสาขาวิชาได้จัดกิจกรรมด้านดนตรีไทย เช่น พิธีไหว้ครูดนตรีไทยการสัมมนาทางด้านดนตรี การแสดงดนตรีไทยในโอกาสต่างๆ เป็นต้น เพื่อสร้างเสริมวิชาการและวิชาชีพให้แก่บัณฑิตตลอดหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่ศึกษาโดยตรงและงานทางด้านมนุษยศาสตร์ โดยทั่วไป เช่น อาชีพครู-อาจารย์ สอนดนตรี อาชีพอิสระทางด้านดนตรี เป็นต้น (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558: ออนไลน์)

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2551 ภายใต้ชื่อโครงการจัดตั้งคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร” โดยดำริของศาสตราจารย์ ดร.ตรีังใจ บุรณสมภพ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยความร่วมมือจากบุคคลในวงการดนตรีหลายท่าน นับเป็นคณะวิชาลำดับที่ ๑๐ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้อำนวยการคนแรก คือ เรืออากาศตรี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ ศิลปินแห่งชาติ คณะดุริยางคศาสตร์ เปิดรับนักศึกษา รุ่นแรกในปีการศึกษา 2542 เปิดสอนเพียงหลักสูตรเดียว คือ ดุริยางคศาสตรบัณฑิต ต่อมาในปีการศึกษา 2543 เปิดสอนหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส ปีการศึกษา 2546 เปิดสอนหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีเชิงพาณิชย์ เพิ่มขึ้นเป็นหลักสูตรที่สาม และในปีการศึกษา 2552 คณะดุริยางคศาสตร์เปิดสอนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา (คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2558: ออนไลน์)

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการดนตรีสมบูรณ์แบบแห่งแรกของประเทศไทย ที่เปิดสอนครอบคลุมตั้งแต่ระดับเตรียมอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท จนกระทั่งถึงระดับปริญญาเอกในหลายๆ แขนงวิชาดนตรีมีหลักสูตรที่เปิดสอน ดังนี้ ดุริยางคศาสตรบัณฑิต (ดศ.บ.) หลักสูตรการศึกษา 4 ปี Bachelor of Music (B.Mus.) 4 years สาขาวิชาการแสดงดนตรี Performance -สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส Jazz Studies-สาขาวิชาดนตรีเชิงพาณิชย์ Commercial Music ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต (ดศ.ม.) หลักสูตรการศึกษา 2 ปี Master of Music (M.Mus.) 2 years สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา Music Research and Development (วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2558: ออนไลน์)

คณะดนตรี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ นักศึกษาที่เลือกเรียนระดับปริญญาตรีใน คณะดนตรี ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จะได้มีโอกาสเรียนรู้แนวความคิด และเสริมสร้างความชำนาญใน ศาสตร์ ทางดนตรีที่นักศึกษาสนใจจากอาจารย์ที่มากด้วยคุณวุฒิและประสบการณ์ทางดนตรีจากประเทศที่มี ชื่อเสียงทางดนตรี เช่น สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อิตาลี บัลแกเรีย บราซิล ญี่ปุ่น เกาหลี และประเทศไทย ในหลักสูตรซึ่งมี 142 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย 34 หน่วยกิต สำหรับการศึกษา วิชาพื้นฐานทั่วไป 6 หน่วยกิต สำหรับการศึกษาวิชาเลือกเสรี และ 102 หน่วยกิต สำหรับสาขาวิชาทางดนตรีที่นักศึกษา สนใจ โดยที่นักศึกษาสามารถ เลือกเรียนจาก 2 สาขาวิชา กล่าวคือ ธุรกิจดนตรี และการแสดงดนตรี นักศึกษาที่เลือกเรียนการแสดงดนตรีสามารถเลือกเรียนระหว่างดนตรีคลาสสิก และดนตรีแจ๊ส จาก เครื่องดนตรีที่ตัวเองสนใจ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาที่เปิดสอน สาขาวิชาธุรกิจดนตรี (Music Business) สาขาวิชาการแสดงดนตรี (Music Performance) (คณะดนตรี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2558: ออนไลน์)

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ พัฒนามาจากแผนกดนตรี คริสตจักรวิทยาลัยพระคริสตธรรมในระยะแรก มีฐานะเป็น สาขาวิชา สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ นับเป็น 1 ใน 8 สาขาวิชาแรกที่เปิดดำเนินการพร้อมกับการก่อตั้งวิทยาลัยพายัพเมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยมีอาจารย์แคโรลีน คิงสฮิลล์ เป็นหัวหน้าสาขาวิชาดุริยางคศิลป์คนแรก การจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการดนตรีสากลแบบรอบด้านเพื่อให้สามารถทำงานด้านดนตรีได้ อย่างหลากหลาย ในปี พ.ศ. 2548 ภาควิชาดุริยางคศิลป์ได้ปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่มีความต้องการผู้เชี่ยวชาญดนตรีเฉพาะทางมากขึ้น โดยแบ่งกลุ่มวิชา ออกเป็น 6 แขนงวิชา คือ ดนตรีศึกษา ดนตรีเชิงพาณิชย์ การประพันธ์เพลง ดนตรีแจ๊ส ดนตรีศาสนา และการแสดงดนตรี การจัดกลุ่มแขนงวิชาทำให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในกลุ่มแขนงวิชาที่ นักศึกษาสนใจเป็นพิเศษ ตามความถนัดของแต่ละคน สามารถพัฒนาทักษะให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ทางและสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ในปี พ.ศ. 2549 ภาควิชาดุริยางคศิลป์ได้เปิดสอนหลักสูตร ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชา 4 แขนงวิชา คือ ดนตรี ศึกษา ดนตรีชาติพันธุ์ การประพันธ์เพลง และการแสดงดนตรีสากล จากการขยายงานด้านการเรียน การสอนและการบริการวิชาการ ในปี พ.ศ. 2551 ภาควิชาดุริยางคศิลป์จึงได้รับการปรับสถานภาพเป็น วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิตเป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายครอบคลุมแขนง วิชาทางด้านดนตรีที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของการศึกษาวิชาด้านดนตรีในปัจจุบัน เน้นการศึกษา

แบบเจาะลึกเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายแขนงหรือสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโทต่อไป (คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2558: ออนไลน์)

วิทยาลัยดนตรี แห่ง มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นสถานที่ที่ไม่เหมือนที่แห่งใดในสังคมที่สนิสนมของนักดนตรีที่ทำงานร่วมกัน มีอิทธิพลต่อกันและกัน และเติบโตอย่างมาก วิทยาลัยดนตรีแห่งนี้มีความโดดเด่นในเรื่องความพร้อมในการส่งเสริม ช่วยเหลือนักศึกษาที่กำลังจะก้าวมาเป็นศิลปินอย่างมืออาชีพ วิทยาลัยดนตรีแห่งนี้ถูกเตรียมการอย่างโดดเด่นเพื่อช่วยนักดนตรีรุ่นใหม่ให้มีอาชีพเป็นศิลปินที่เชี่ยวชาญ ที่วิทยาลัยดนตรีแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต นักศึกษาจะได้รับการฝึกฝน ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันของพวกเขาโดยการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ขั้นสูง โดยหลักสูตรใหม่นี้จะช่วยพัฒนาให้เกิดการฝึกสำรวจและคิดทดลองในเรื่องดนตรี อีกทั้งมอบพื้นฐานที่ใช้ได้จริงที่นักศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อการเข้าสู่ความเป็นมืออาชีพในโลกเกี่ยวกับดนตรี หลักสูตรดนตรีบัณฑิตสาขาวิชาที่เปิดสอน แขนงวิชาดนตรีแจ๊สศึกษา แขนงวิชาการละครเพลง แขนงวิชาการประพันธ์เพลง แขนงวิชาดนตรีประกอบภาพยนตร์และสื่อมัลติมีเดีย แขนงวิชาการแสดงดนตรี แขนงวิชาการสอนดนตรี แขนงวิชาการผลิตดนตรี (วิทยาลัยดนตรี แห่ง มหาวิทยาลัยรังสิต, 2558: ออนไลน์)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สาขาวิชาดุริยางค์สากล หลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี กลุ่มวิชาเอก บัณฑิตเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติดุริยางค์สากล 1-8 โดยผู้เข้าศึกษาต้องเลือกเครื่องดนตรีสากล 1 ชิ้น มาตั้งแต่ตอนสอบเข้า และฝึกปฏิบัติบรรเลงบทเพลงในยุคต่างๆ เช่น ยุคคลาสสิก ยุคบาโรค ยุคโรแมนติก ฯ บรรเลงเพลงของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง เรียนทฤษฎีดนตรีตะวันตก 1 ทฤษฎีตะวันตก 2 โสตทักษะ ประวัติดนตรีตะวันตก หลักการประสานเสียง 1 หลักการประสานเสียง 2 คีตลักษณ์และการวิเคราะห์ การเรียบเรียงเสียงประสาน การประพันธ์เพลง การเขียนทำนองสอดประสาน นอกจากนี้วิชาเอกเลือกดุริยางค์สากลให้เลือกรียนวิชา การรวมวงดนตรี การปรับวงดนตรี ดนตรีกับคอมพิวเตอร์ สัมมนาดนตรี การปฏิบัติดุริยางค์สากลเบื้องต้น การปรับตั้งเครื่องดนตรี การอำนวยเพลงวงดุริยางค์ เรียนพื้นฐานวิชาเอก คือ สุนทรียทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางค์ โครงร่างศิลปินพันธ์และกิจกรรมการแสดง ศิลปินพันธ์และกิจกรรมการแสดง เรียนกลุ่มวิชาทางการศึกษา กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาพลศึกษาหรือนันทนาการ และกลุ่มวิชาบูรณาการ ที่กำหนดไว้

ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อนักศึกษาเรียนปีที่ 4 ต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียนก่อนปฏิบัติจริง และปีที่ 5 ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบันทางการศึกษา เป็นเวลา 1 ปี (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, 2558: ออนไลน์)

คณะศิลปนาฏดุริยางค์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นคณะวิชาหนึ่งในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีหน้าที่ผลิตศิลปิน นักวิชาการ นักบริหารจัดการด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เป็นเวลา 2 ปี สาขาวิชาที่เปิดสอน ภาควิชาดุริยางคศิลป์ สาขาวิชาดนตรีไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย ภาควิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน แขนงวิชาศิลปะดนตรีพื้นบ้านอีสาน (ห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดและวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์) สาขาวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีสากล (คณะศิลปนาฏดุริยางค์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2558: ออนไลน์)

สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนามุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศ และมีความเข้าใจในศิลปะทางด้านดนตรีอย่างลึกซึ้ง มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและสามารถบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการสร้างสรรค์งานดนตรี งานค้นคว้าวิจัยทางด้านดนตรีที่มีคุณค่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นไปเพื่อสนองพระปณิธานในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการพัฒนาดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยให้มีความก้าวหน้าและมีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา มุ่งผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีที่มีความเป็นเลิศ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตระหนักถึงบทบาทของดนตรีในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และสามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านดนตรีกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมีการจัดกลุ่มรายวิชาออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาทักษะ ปฏิบัติ กลุ่มวิชาสร้างเสริมวิชาชีพ และกลุ่มวิชาเลือกเสรี ในแต่ละกลุ่มรายวิชา (สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา, 2558: ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่าในแต่ละมหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนในหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป แต่สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ หลักสูตรที่เน้นการสร้างครุตนตรี และหลักสูตรที่เน้นการแสดงตนตรี

1.2 สุขภาวะของครุตนตรี

ในการศึกษาสุขภาวะครุวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตครุสอนเปียน ซึ่งจำแนกคุณภาพชีวิตด้านสุขภาวะออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะทางกาย และสุขภาวะทางจิต โดยประเด็นแรกที่จะศึกษาคือ สุขภาวะทางกาย

1.2.1 สุขภาวะทางกาย

ในด้านสุขภาวะทางกายที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอ 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) มาตรฐานสุขภาพกายที่ดี จำแนกออกเป็นสุขภาพกายที่ดีที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) และ 2) มาตรฐานสุขภาพกายที่ดีในมุมมองของกระทรวงสาธารณสุขประเทศไทย

มาตรฐานสุขภาพกายที่ดี

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดของสังคมและประเทศ ดังนั้นทุกชุมชนและประเทศจึงได้พยายามทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือคุณภาพชีวิตของประชารนั้น นอกจากพัฒนาให้ประชากรมีการศึกษา มีเศรษฐกิจที่ดี มีวินัยและคุณธรรม มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องอุปโภคบริโภคที่พอเหมาะมีการกระจายตัวของประชากรที่ดีแล้ว สุขภาพอนามัยนับเป็นปัจจัยสำคัญของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบกิจการงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม

สุขภาพที่ดีในความหมายขององค์การอนามัยโลก

สุขภาพ ในความหมายขององค์การอนามัยโลกนั้น มิใช่หมายถึงเฉพาะการปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและทุพพลภาพเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และประสิทธิภาพในการอยู่ร่วมในสังคมอีกด้วย รากฐานสำคัญของการมีสุขภาพอนามัยนั้น มีปัจจัยสำคัญที่พอสรุปได้ดังนี้

1. กรรมพันธุ์ (Heredity)
2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environments)

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environments)
4. โภชนาการและนิสัยการบริโภค (Nutrition and Eating Habits)
5. อิทธิพลของยาและสารเคมี (Drugs)
6. โรคภัยเจ็บและอุบัติเหตุ (Diseases and Accidents)
7. การออกกำลังกายและการพักผ่อน (Exercise and Recreation)

ปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้หากมีความสอดคล้องผสมผสานกัน มีคุณภาพที่พอเหมาะแล้ว ย่อมส่งผลต่อการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ความสมบูรณ์หรือสุขภาพในประเด็นของร่างกายและจิตใจนั้นเป็นฐานสำคัญของการมีสุขภาพ ที่จะส่งผลไปสู่ความสมบูรณ์ทางด้านอารมณ์และสังคมอีกด้วย ในส่วนสุขภาพร่างกายนอกจากความได้สัดส่วนของโครงร่างแล้ว สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่บ่งบอกถึงความเป็นสุขภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงความสามารถ ของบุคคลในการควบคุมสั่งการให้ร่างกายปฏิบัติภารกิจต่างๆอย่างได้ผลดีมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับปริมาณงาน เวลา โดยไม่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อร่างกาย สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าคุณคนใดมีสมรรถภาพทางกายดีหรือไม่นั้น จะสังเกตได้จากผลการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงความรวดเร็ว ว่องไว แข็งแรง ทนทาน แม่นยำ สม่าเสมอ เหนื่อยหรือเมื่อยแต่กลับฟื้นคืนสภาพปกติได้เร็ว

สุขภาพที่ดีในบริบทประเทศไทย

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) รัฐได้ตระหนักถึงการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ประชากรชาวไทยเป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน คุณภาพชีวิตที่ดีก็ย่อมหมายถึงการมีสุขภาพพลานามัยที่ดีด้วย ถึงแม้ว่าการเจ็บป่วยและได้รับการบำบัดรักษา จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น แต่การสร้างเสริมคุณภาพให้ร่างกายแข็งแรง จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สำคัญในการช่วยป้องกันมิให้ร่างกายต้องเจ็บป่วยได้โดยง่าย และการสร้างเสริมคุณภาพให้แก่วัยรุ่นก็มิใช่เรื่องยากเกินความสามารถที่ทุกคนจะพึงกระทำได้ เพียงแต่ว่าจะได้ให้ความสนใจต่อการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาที่เหมาะสมกับเพศและวัยอย่างถูกต้อง และสม่าเสมอเท่านั้น การออกกำลังกายและเล่นกีฬาจะช่วยพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการให้เหมาะสมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งหมายถึงคุณภาพของประชากรที่จะเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต สำหรับผู้ใหญ่ที่เป็นวัยทำงาน การออกกำลังกาย และเล่นกีฬาที่เหมาะสมและพอเหมาะก็จะช่วยป้องกันโรค และเสริมสมรรถภาพในการทำงานให้ดีขึ้น (กรมพลศึกษา, 2539)

สุขภาพถือเป็นปัจจัยขั้นแรกในการพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การสร้างเสริมและปลูกฝังการมีสุขบัญญัติคือ การมีสุขภาพดีเป็นจุดมุ่งหมายทางสังคมที่ยอมรับกันทั่วโลก มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันทาง เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะเศรษฐกิจและสังคม หรือความเชื่อถือทางการเมือง ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองให้มี "สุขภาพดี" อันหมายถึง การมีสภาวะความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีใช่เพียงแต่ปราศจากโรคหรือไม่มีความพิการเท่านั้น แต่หมายถึงการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างดีด้วย

กรมสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้กำหนดนโยบายสุขภาพขับเคลื่อน โดยมีคณะรัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ "สุขบัญญัติแห่งชาติ" เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องให้เกิดกับประชาชนตามนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปยึดเป็นแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐาน อันจะเป็น การนำไปสู่การมีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม

สุขบัญญัติ (Health Rule) คือ ข้อกำหนดที่เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปพึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นสุขนิสัย (Health Habit) เพื่อให้มีสุขภาพดี ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้น การส่งเสริมสุขบัญญัติจึงเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างเสริมและปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ปฏิบัตินำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีได้ (สุชาติ โสสมประยูร และคณะ, 2543)

สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ ได้แก่

1. ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด
2. รักษาฟันให้แข็งแรง และแปรงฟันทุกวันอย่างถูกวิธี
3. ล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังการขับถ่าย
4. กินอาหารสุก สะอาด ปราศจากสารอันตราย และหลีกเลี่ยงอาหารรสจัด สีฉูดฉาด
5. งดสูบบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนัน และการสำส่อนทางเพศ
6. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น
7. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท
8. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปี
9. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ
10. มีสำนึกต่อส่วนรวมร่วมร่วมสร้างสรรค์สังคม

จากข้อมูลสุขบัญญัติ 10 ประการที่ได้กล่าวมาพบว่าข้อปฏิบัติส่วนมากเป็นการกระทำพื้นฐานที่ทุกคนพึงกระทำเป็นประจำ แต่สำหรับครูดนตรีแล้วผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงความเสี่ยงที่จะไม่สามารถปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติบางข้อได้ อาทิ ข้อ 6 การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น ข้อ 8 ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปี และข้อ 9 ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนถัดไป

1.2.1.1 ปัญหาสุขภาพกายของครูดนตรี

จากการที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพจึงเห็นถึงความสำคัญของการมีสุขภาพกายที่ดีทั้งตามหลักขององค์การอนามัยโลก กรมสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ และสุขบัญญัติแห่งชาติ ถ้าครูดนตรีสามารถปฏิบัติตามข้อแนะนำขององค์กรทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแน่นอนว่าครูดนตรีในประเทศไทยจะมีสุขภาพดี มีแรงในการปฏิบัติหน้าที่การสอนได้อย่างได้ขาดตกบกพร่องแน่นอน เพราะการมีสุขภาพดีเป็นจุดเริ่มต้นของทุกอย่าง

หากจะกล่าวถึงสภาพจริงทางด้านสุขภาพกายของครูดนตรีแล้วผู้วิจัยเห็นถึงปัจจัยแทรกซ้อนต่างๆ ในอาชีพที่อาจส่งผลให้มีแนวโน้มจะเสี่ยงต่อการเกิดโรค จึงได้ทำการสัมภาษณ์ครูดนตรีบางส่วนถึงปัญหาด้านสุขภาพที่เกิดขึ้น และพบว่าเวลา ทุกคนมองในมุมเดียวกันคือการสอนหรือการเล่นดนตรีไม่ใช่ปัญหาของชีวิต แต่การจัดสรรเวลาที่ไม่เหมาะสมคือปัญหา ด้วยตารางการทำงานที่ไม่ค่อยแน่นอน ไม่ตรงกับคนที่ทำอาชีพอื่น วันหยุดวันเทศกาลคือช่วงที่มีงานมาก หลังเวลาเลิกงานของคนปกติคือเวลาการทำงานของนักดนตรี ถ้าเป็นครูดนตรีควบนักดนตรีก็ทำให้การทำงานล่วงเลยทั้งเวลาปกติและหลังเวลางาน ด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยได้จำแนกโรคที่มักเกิดกับครูดนตรีออกเป็น 8 โรค ได้แก่ 1. การเจ็บป่วยจากอาคาร 2. โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร 3. โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ 4. โรคจากการทำงานกลางคืน 5. โรคที่เกิดจากการใช้เสียง 6. โรคที่เกิดจากการใช้สายตา 7. โรคกล้ามเนื้อ และระบบหมุนเวียนโลหิต และ 8. โรคอ้วน แต่ละโรคมีรายละเอียดดังนี้

การเจ็บป่วยจากอาคาร ในชีวิตของครูสอนดนตรีแน่นอนว่าสิ่งที่ไม่พ้นคือการที่ต้องทำงานในห้องแคบๆ ไม่มีอากาศถ่ายเท ในอุณหภูมิของเครื่องปรับอากาศที่เย็น สถานการณ์เช่นนี้อาจทำให้เกิดโรคที่ตามมาได้ คือ การเจ็บป่วยจากอาคาร (Sick Building Syndrome: SBS) หมายถึง กลุ่มอาการที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนทำงานในอาคารจะรู้สึกอึดอัดไม่สบายตัว อาการที่พบบ่อยๆ ได้แก่ ปวดศีรษะ คอแห้ง ระคายเคืองตา ระคายเคืองระบบหายใจ เหนื่อยล้า คัดจมูก จามบ่อยๆ หอบ ไอ เป็นต้น ที่มักเกิดในห้องใดห้องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร ที่มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลา

อยู่ในอาคาร และอาการจะหายไปเมื่อไม่อยู่ในห้องนั้น และไม่สามารถบ่งชี้มลพิษหรือแหล่งที่เป็นปัญหาได้ อาการต่างๆเหล่านี้หลายคนอาจไม่ทราบว่าเป็นผลมาจากคุณภาพอากาศภายในห้อง สิ่งเหล่านี้ถือเป็นภัยเงียบทางสุขภาพที่เกิดขึ้น โดยที่คนทั่วไปนึกไม่ถึง โดยเฉพาะคนทำงานที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในอาคารสำนักงาน (สร้อยสุดา เกสรทอง, 2549)

Sick Building Syndrom หรือ SBS เริ่มเข้าสู่กระแสนิยมของการเจ็บป่วย เพราะคนที่ทำงานในตึกอย่างครูสอนดนตรีที่ต้องสอนอยู่ในห้องแคบเป็นเวลานานถ้าไม่ระวังก็อาจทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเพราะจะป่วยระยะยาว ครูจำนวนมากกำลังเจ็บป่วยด้วยโรคนี้ แต่มีน้อยคนนักจะรู้สาเหตุและสังเกตว่าอาการเจ็บป่วยดังกล่าวจะปรากฏชัดต่อเมื่อกลับเข้าห้องพักในคอนโด กลับเข้าในอาคารสำนักงาน ภายในที่ทำงานสามารถทำให้ป่วยได้ ไม่ว่าจะเป็นไอ จาม ปวดศีรษะ เคืองตา หรือหอบหืด อาการเหล่านี้อาจลุกลามไปถึงโรคทางเดินหายใจจากปอดอักเสบ และวัณโรค ต้นเหตุใหญ่มาจากคุณภาพภายในสำนักงาน โรงพยาบาล โรงแรม โรงเรียน และที่พักอาศัยประเภท คอนโดมีเนียมสูงหลายชั้น มักติดเครื่องปรับอากาศ ทำให้เกิดอาการตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย นับตั้งแต่ กลุ่มอาการทางตา : ระคายเคืองตา ตาแดงแห้ง แสบตา กลุ่มอาการทางจมูก : คัดจมูก ไอ จาม คล้ายคนเป็นโรคมูมิแพ้ กลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจ : คอแห้ง แสบคอ หายใจลำบาก ถึงภาวะปอดบวม กลุ่มอาการผิวหนัง : มีผื่นแพ้ แดง คัน ตามลำตัว กลุ่มอาการระบบประสาท : ปวดศีรษะ มึนงง ขาดสมาธิในการทำงาน และอ่อนเพลีย มีผลวิจัยแล้วว่าสภาพอากาศที่ขาดการถ่ายเทที่ดีจะมีสิ่งปนเปื้อนสูงกว่าภายนอกอาคาร ที่โล่งแจ้ง นั่นเป็นต้นเหตุทำให้หลายคนที่ใช้ชีวิตภายในตึกที่มีมลพิษเหล่านี้เกิดอาการ SBS ดังนั้น วิธีป้องกัน และดูแลรักษาสุขภาพของตัวเอง รวมทั้งทุกคนภายในสำนักงาน ที่พักที่ดีที่สุด นั่นคือการทำความสะอาดระบบปรับอากาศภายในอาคารเป็นประจำ ทำความสะอาดเครื่องใช้สำนักงานอยู่เสมอ ควรหาเวลา 5-10 นาที ออกมาสูดอากาศนอกตึกบ้าง จะช่วยป้องกันอาการ SBS แล้วยังช่วยลดความเครียดจากการทำงานได้ด้วย

โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร สิ่งหนึ่งที่ครูดนตรีมักจะประสบปัญหาคือ โรคกระเพาะ และโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ ที่เกิดจากการสอนติดกันหลายชั่วโมงโดยไม่มีเวลารับประทานอาหารให้ตรงเวลาโดยเฉพาะมือกลางวันที่มีจะมีชั่วโมงสอนต่อในทันที แม้กระทั่งการไปเข้าห้องน้ำก็เป็นเรื่องที่น่าลำบากเพราะผู้เรียนคนต่อไปก็จะมารอหน้าห้องเพื่อรอเรียน บางคนต้องแอบเอาขนมไปทานระหว่างเข้าห้องน้ำอีกทั้งโรงเรียนดนตรีส่วนมากไม่ได้มีห้องน้ำอยู่ภายในโรงเรียนทำให้ต้องใช้

เวลามากในการเดินไปครุหลายคนจึงตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการอั้นปัสสาวะซึ่งก่อให้เกิดโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบตามมา

สาเหตุของโรคกระเพาะอาหารเกิดจากความวิตกกังวลและความเครียด การรักษาอาจจะไม่ได้ทำให้อาการหายไปทั้งหมด มีปัจจัยหลายอย่างที่อาจทำให้เกิดโรคแผลกระเพาะอาหารหรืออาการปวดท้องกระเพาะอาหารซึ่งถ้าสามารถหลีกเลี่ยงได้ก็จะทำให้การรักษาได้ผลดีขึ้น การสูบบุหรี่นอกจากจะเป็นปัจจัยเสี่ยงของการเกิดแผลกระเพาะอาหารและภาวะแทรกซ้อนของแผลกระเพาะอาหารแล้ว ยังทำให้การหายของแผลกระเพาะอาหารช้าลงและเกิดการกลับเป็นซ้ำได้บ่อยขึ้น ส่วนการดื่มแอลกอฮอล์นั้นแม้ว่าจะสามารถกระตุ้นการหลั่งกรดและทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อเยื่อกระเพาะอาหารได้แต่ก็ไม่ได้เพิ่มการเกิดแผลกระเพาะอาหาร อย่างไรก็ตามการดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากหรือดื่มแบบเรื้อรังจะทำให้เกิดอาการปวดท้องกระเพาะอาหารขึ้นได้และเมื่อผู้ป่วยดื่มแอลกอฮอล์จนเกิดตับแข็งแล้วก็จะเกิดโรคแผลกระเพาะอาหารได้บ่อยขึ้นกว่าคนปกติ ดังนั้นผู้ป่วยจึงควรหลีกเลี่ยงทั้งการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา (บำรุงราษฎร์, 2557: ออนไลน์) อย่างไรก็ตามอาหารบางชนิดอาจทำให้เกิดอาการปวดท้องกระเพาะอาหารได้โดยไม่มีแผล เช่น อาหารเผ็ดอาจทำให้เกิดอาการปวดบริเวณลิ้นปี่ อาหารมันและการกินอาหารในปริมาณมากอาจทำให้เกิดอาการอึดแน่นท้อง ท้องแก้อาจทำให้เกิดอาการแสบร้อนอก ดังนั้นในผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องกระเพาะอาหารจึงควรสังเกตว่าอาหารชนิดใดที่กระตุ้นให้เกิดอาการมากขึ้นแล้วพยายามหลีกเลี่ยง เช่น ไม่ดื่มกาแฟ ไม่กินอาหารเผ็ด ไม่กินอาหารที่มันมาก กินอาหารมื้อละไม่มากแต่กินให้บ่อยขึ้น ภาวะเครียดทางอารมณ์อย่างรุนแรงอาจทำให้เกิดโรคแผลกระเพาะอาหารได้ ผู้ป่วยโรคปวดท้องกระเพาะอาหารจะมีโรควิตกกังวลและโรคซึมเศร้ามากกว่าคนปกติและภาวะเครียดทางอารมณ์ก็จะสามารถกระตุ้นให้เกิดอาการปวดท้องกระเพาะอาหารขึ้นได้ ผู้ป่วยจึงควรพยายามหลีกเลี่ยงภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียดและไม่ควรวิตกกังวลกับอาการที่เป็นอยู่จนเกินไป

กระเพาะปัสสาวะอักเสบ (Cystitis หรือ Lower urinary tract infection) คือ สาเหตุหลักของโรคนี้คือการกลั้นปัสสาวะนาน อาการที่พบบ่อย คือ ปัสสาวะบ่อย ปัสสาวะครั้งละน้อยๆ ปัสสาวะเป็นเลือด ปัสสาวะขุ่น ปวดท้องน้อย วิธีการดูแลตัวเองคือดื่มน้ำมากๆ ไม่กลั้นปัสสาวะ พยายามเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสม่ำเสมอ หากครูสอนดนตรีเป็นแล้วอาจจะกระทบต่อการเรียนการสอน เพราะจะต้องหาเวลาไปเข้าห้องน้ำบ่อย ๆ ซึ่งค่อนข้างลำบากกับเวลาที่มีจำกัดในการสอน ดังนั้นจึงควรป้องกันก่อนที่จะเกิดโรคนี้แล้วค่อยหาการรักษา (Braunwald, Fauci et al.,2001)

โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น *โรคหัด* *โรคภูมิแพ้* ที่ติดจากผู้เรียน การสัมผัสเครื่องดนตรีชิ้นเดียวกันแล้วไม่ล้างมือก็เกิดการสะสมของเชื้อโรคได้ง่ายการที่ครูดนตรีไม่มีเวลาในการดูแลตนเองนี้ทำให้ภาพลักษณ์อาจจะดูไม่สดใสน่ามองทำให้เสียบุคลิกในการเป็นครูที่ดีไปเพราะรูปลักษณ์ภายนอกสำคัญไม่แพ้ภายใน ประเด็นนี้อาจจะเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจอยู่บ้างแต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด ถ้าครูมีรูปลักษณ์ที่ไม่ดี โทรม ดูไม่รักตัวเอง สภาพแวดล้อมในห้องเรียนก็จะไม่น่าเรียน

โรคภูมิแพ้ คือ โรคที่ร่างกายเกิดปฏิกิริยาที่ผิดปกติต่อสารก่อภูมิแพ้ ทำให้เกิดการอักเสบเรื้อรังที่เยื่อของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย (อรพรรณ โพนกุล, 2557: ออนไลน์) เช่น ผิวหนัง เยื่อบุโพรงจมูก เยื่อตาขาว เยื่อทางเดินหายใจ หรือเยื่อทางเดินอาหาร เป็นต้น ปัจจัยต่อไปนี้อาจเกี่ยวข้อง กับการเกิดโรคภูมิแพ้ ได้แก่ 1.ปัจจัยทางด้านพันธุกรรม ผู้ป่วยโรคภูมิแพ้มักมีประวัติบิดาหรือมารดาเป็นโรคภูมิแพ้ โดยที่ผู้ป่วยอาจไม่ได้เป็นโรคภูมิแพ้ชนิดเดียวกับที่บิดาหรือมารดาเป็น หรือไม่ได้แพ้สารก่อภูมิแพ้ชนิดเดียวกับที่บิดาหรือมารดาแพ้ได้ 2.ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษในอากาศ เช่น ควันจากท่อไอเสียรถยนต์ ควันจากโรงงานอุตสาหกรรม ควันบุหรี่ เป็นต้นความเร่งด่วนในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้จำเป็นต้องรับประทานอาหารจานด่วนหรืออาหารสำเร็จรูป ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยสารอาหารประเภทแป้งและไขมัน สิ่งเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคภูมิแพ้ได้ ข้อสังเกตสำหรับผู้ป่วยโรคแพ้อากาศ คือ ผู้ป่วยมักมีอาการน้ำมูกใส ๆ จาม คันจมูกหรือคัดจมูกเรื้อรัง โดยในผู้ป่วยบางรายจะมีอาการคันเคืองตาาร่วมด้วย อาการดังกล่าวมักเป็นมากในช่วงหัวค่ำ หรือหลังจากตื่นนอนตอนเช้าเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่อากาศค่อนข้าง (ปริดา สง่าเจริญกิจ, 2557)

โรคจากการทำงานกลางคืน *โรคพิษสุราเรื้อรัง* เกิดจากคนที่เล่นดนตรีกลางคืนอยู่เป็นประจำที่ดื่มสุราทุกวันแรกๆอาจจะดื่มเพื่อการเข้าสังคม นานวันจึงเกิดเป็นความเคยชินที่ต้องดื่ม ถ้าไม่ดื่มจะไม่สามารถเล่นดนตรีได้ สิ่งที่น่ากตคนตรีกลางคืนประสบปัญหาอีกประการคือการสูบบุหรี่ ทั้งการสูบเองที่เกิดจากการมีเรื่องเครียด สูบเพื่อให้กลุ่มเพื่อยอมรับ และการดมควันที่ผู้อื่นสูบก็ทำให้ส่งผลเสียต่อระบบร่างกายภายใน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักดนตรีที่เล่นกลางคืนมักเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์บ่อย อีกทั้งนักดนตรีกลางคืนที่ต้องอยู่กับเสียงดังมากๆเป็นประจำก็ทำให้สุขภาพหู หรือการได้ยินผิดปกติได้ ผู้อำนวยการสำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุ (สคอ.) เปิดเผยว่า องค์การอนามัยโลก (WHO) ออกรายงานฉบับใหม่ว่าด้วยการดื่มแอลกอฮอล์ของโลกประจำปี 2557 ระบุว่า ประชากรทั่วโลกมากกว่า 38% ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ และมีผู้เสียชีวิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ 3.3 ล้านรายทั่วโลกในแต่ละ

ปี และประเทศที่มีการดื่มสูงสุดคือ เบลารุส ดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยปีละ 17.5 ลิตรต่อคน เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มอายุ พบว่าผู้สูงอายุทั่วโลกดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยปีละ 6.2 ลิตรต่อคน ขณะที่กลุ่มอายุที่บริโภคแอลกอฮอล์มากที่สุดคือวัย 15 ปี สำหรับประเทศไทย มีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยประมาณ 5 ลิตรต่อปีต่อคน และการดื่มแล้วขับคือปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึง 39.1% ขับรถเร็วเกินที่กฎหมายกำหนด 23.6% จักรยานยนต์มากที่สุด และการดื่มทำให้ความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะลดลง สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะควบคุมรถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากขับรถขณะมีเมามาและขาดสติ ประมาท ขับรถเร็วเกินกำหนด การเกิดอุบัติเหตุจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหากทุกคนร่วมมือร่วมใจกันลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะช่วยให้ไม่ต้องเสี่ยงกับอุบัติเหตุทางถนน และไม่เป็นสาเหตุทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน บาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการขาดสติของตนเอง จากข้อมูลศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระบุว่า ปัจจุบันมีคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเฉลี่ยวันละ 33 ราย เฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า 12,000 ราย จนองค์การอนามัยโลกร่วมกับสถาบันวิจัยด้านการคมนาคม มหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา จัดอันดับให้ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศนามิเบีย (ไทยโพสต์ ออนไลน์, 2557)

โรคที่เกิดจากการใช้เสียง ปัญหาเส้นเสียงอักเสบ หรือทอนซิลอักเสบ การเป็นครูดนตรีไม่เฉพาะครูสอนร้องเพลงเท่านั้น แต่ครูสอนเครื่องดนตรีทุกเครื่องต้องใช้เสียงมากในการพูดอธิบาย หรือร้องให้ผู้เรียนฟังก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคที่เกี่ยวกับช่องคอนี้ถือว่าเป็นโรคที่นักดนตรีเป็นกันมาก เวลาไปพบแพทย์แล้วแพทย์แนะนำให้พักผ่อน นอนมากๆ พูดน้อยๆ ก็จะเป็นสิ่งที่นักดนตรีหรือครูดนตรีไม่สามารถทำได้และเกิดอาการป่วยเรื้อรังเพราะมักจะแก้จากการกินยาซึ่งเป็นการแก้ที่ปลายเหตุไม่ได้แก้จากการปรับพฤติกรรมที่เป็นต้นเหตุ

ผศ. นพ. ปารยะ อาศนะเสน ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลกล่าวว่า สายเสียงอักเสบ พบได้บ่อยในคนทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ที่เป็นใช้หวัด เจ็บคอ ไอ สูบบุหรี่ ดื่มสุราจัด หรือใช้เสียงมากเกินไป สายเสียงอักเสบ แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ 1.สายเสียงอักเสบเฉียบพลัน ส่วนใหญ่มักเป็นชั่วคราว (ไม่เกิน 3 สัปดาห์) และผู้ป่วยมักจะดีขึ้นหลังให้การรักษาสาเหตุ 2.สายเสียงอักเสบเรื้อรัง ส่วนใหญ่มีอาการนานเกิน 3 สัปดาห์ และมักจะเป็นๆหายๆ ขึ้นอยู่กับสาเหตุ ส่วนมาก มักเกิดจากการติดเชื้อไวรัส บางรายอาจมีอาการไข้ ไอเรื้อรัง น้ำหนักลดร่วมด้วย การใช้เสียงที่ผิดวิธี จนติดเป็นนิสัย เช่น ขอบตะโกน หรือใช้เสียงมากและนานเกินไป

อาจทำให้สายเสียงอักเสบได้ - การระคายเคืองเรื้อรัง เช่น จากการไอเรื้อรัง, สูบบุหรี่, ดื่มสุรา, ผู้ป่วยมักมีอาการเสียงแหบ เจ็บคอ การสัมผัสกับสารก่อภูมิแพ้, ของฉุน, ฝุ่น, คิว้น เป็นประจำ ผู้ป่วยจะมีอาการ เสียงแหบ บางรายอาจเป็นมากจนถึงขั้นไม่มีเสียง อาจมีอาการหลังเป็นไข้หวัด เจ็บคอ หรือไอ ถ้าเกิดจากการระคายเคือง ก็มักมีอาการเสียงแหบหลังสูบบุหรี่ หรือดื่มสุราจัด ถ้าเกิดจากการใช้เสียง ก็มักมีอาการเสียงแหบ เจ็บคอ, คอแห้ง, กลืนลำบาก เป็นมากในผู้ที่มีอาชีพที่ต้องใช้เสียงมาก เช่น ครู นักเรียน นักแสดง นักร้อง การรักษาโดยการให้ยาอย่างเดียว ย่อมไม่ได้ผลเต็มที่ จำเป็นต้องหยุดพักการใช้เสียงร่วมด้วย และต้องปรับปรุงการใช้เสียงให้ถูกต้อง (ราชวิทยาลัย โสต ศอ นาสิกแพทย์ แห่งประเทศไทย, 2558: ออนไลน์)

โรคที่เกิดจากการใช้สายตา ปัญหาทางด้านสายตา ครูดนตรีต้องมีการเตรียมสื่อ เนื้อหาที่จะสอน งานวิจัย งานบริการวิชาการ งานทำนุบำรุง งานประกันคุณภาพ และงานอื่นๆอีกมากมายที่เป็นวงเวียนชีวิตทุกวัน วันละหลายเวลาต้องนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ทำให้กระทบต่อปัญหาทางด้านสายตา เพราะไม่ได้มีการพักสายตาจากการทำงานในคอมพิวเตอร์ การจ้องโทรศัพท์มือถือ หรือแม้กระทั่งการเล่นดนตรีในที่มีดที่จำเป็นจะต้องดับไฟแล้วใช้ไฟจากแอสแตนตั้งโน้ตก็ทำให้ต้องเพ่งโน้ตมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาทางด้านสายตาเป็นระยะยาว

นายแพทย์สุพรรณ ศรีธรรมมา อธิบดีกรมการแพทย์ เปิดเผยว่า การติดต่อสื่อสารปัจจุบันในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและคนทำงาน เนื่องจากมีความทันสมัยและสะดวกรวดเร็ว แต่การใช้งานที่มากเกินไปจนอาจส่งผลเสียต่อร่างกายอย่างไม่รู้ตัว ซึ่งหนึ่งในโรคที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ คือ "คอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม" (Computer Vision Syndrome) หรือ "โรคซีวีเอส" คนที่ทำงานอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ติดต่อกันเป็นเวลานานๆ เช่น เกินสองถึงสาม ชั่วโมง มักจะมีอาการปวดตา แสบตา ตามัว และบ่อยครั้งที่จะมีอาการปวดหัวร่วมด้วย อาการทางสายตาเหล่านี้ เกิดจากการจ้องดูข้อมูลบนคอมพิวเตอร์ติดต่อกันเป็นเวลานานเกินไป อาการเหล่านี้พบได้ถึงร้อยละ 75 ของบุคคลที่ใช้คอมพิวเตอร์ สาเหตุของโรคคอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรมเกิดจากการใช้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือนานๆ และไม่คอยกระพริบตา หากเราอ่านหนังสือหรือนั่งจ้องคอมพิวเตอร์ อัตราการกระพริบจะลดลง ประกอบกับแสงสะท้อนจากจอคอมพิวเตอร์ ทำให้ตาเมื่อยล้า ทั้งแสงจ้าและแสงสะท้อนมายังจอภาพ อาจเกิดจากแสงสว่างไม่พอเหมาะ มีไฟส่องเข้าหน้าหรือหลังจอภาพโดยตรง หรือแม้แต่แสงสว่างจากหน้าต่างปะทะหน้าจอภาพโดยตรง ก่อให้เกิดแสงจ้า

และแสงสะท้อนเข้าตาผู้ใช้ ทำให้เมื่อยล้าได้ง่าย ระยะเวลาที่ห่างจากจอภาพไม่เหมาะสม มีสายตาคิดปกติ เช่น สายตายาวไม่มาก โดยการทำงานตามปกติไม่ก่อให้เกิดอาการ แต่ถ้ามาทำงานหน้าจอคอมพิวเตอร์จะก่ออาการเมื่อยล้าตาได้ วิธีป้องกันคือ ฝึกกระพริบบ่อยๆ ตาขณะทำงานหน้าจอ และหากแสบตามาก อาจใช้น้ำตาเทียมช่วย ปรีกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนใช้ยาเสมอ ควรปรับห้องและบริเวณทำงาน อย่าให้มีแสงสะท้อนจากหน้าต่าง หลอดไฟบริเวณเพดานห้อง ไม่ควรให้แสงสะท้อนเข้าตา และไม่หันจอภาพเข้าหน้าต่าง ควรใช้แผ่นกรองแสงวางหน้าจอหรือใส่แว่นกรองแสง จัดวางคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสม ในระยะที่ตามองได้สบายๆ ปรับเก้าอี้ที่นั่งให้พอเหมาะ

โรคกล้ามเนื้อ และระบบหมุนเวียนโลหิต การที่นั่งข้อมอยู่ในท่าใดท่าหนึ่งนานๆก็สามารถทำให้เกิดความเมื่อยล้าปวดเมื่อยตามร่างกายได้ และถ้าหากนั่งข้อมผิดวิธีแล้วถือเป็นหายนะของนักดนตรีเพราะจะส่งผลกระทบต่อความเจ็บป่วยทางร่างกายในระยะยาวแล้วยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเสียงดนตรีที่ออกมาจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่เพียงแต่การเล่นดนตรีที่ผิดวิธีเท่านั้นที่ส่งผลให้เกิดอาการกล้ามเนื้ออักเสบ แต่กิจวัตรประจำวันเช่นการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน การกดโทรศัพท์มือถือเป็นเวลานานก็ส่งผลกระทบต่อกล้ามเนื้อบริเวณข้อมือได้เช่นกัน

ศาสตราจารย์ มาร์ก ไวท์ลีย์ จากไวท์ลีย์ คลินิก ที่เวสต์ลอนดอน ได้อธิบายว่า การนั่งนาน ๆ นั้นจะทำให้เลือดไม่สามารถไหลเวียนออกจากขาขึ้นมาสู่หัวใจได้ ทำให้เส้นเลือดดำในขาและเท้ามีความดันโลหิตสูงตลอดเวลา เพิ่มความเสี่ยงต่อการอุดตันของเส้นเลือดได้อีกด้วย เช่น โรคหลอดเลือดดำอุดตัน (DVT) เป็นต้น ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ มาร์ก ไวท์ลีย์ ได้แนะนำว่า การที่เราแกว่งเท้า หรือลุกขึ้นเดิน เปลี่ยนอิริยาบถ ทุก ๆ 20 นาที จะสามารถช่วยในด้านไหลเวียนของเลือดได้ นอกจากนี้ปัญหาด้านการไหลเวียนของเลือดแล้ว การที่เราทำงานอยู่กับที่เป็นเวลานานหลายชั่วโมงติดต่อกันนั้น ยังสามารถนำมาซึ่งปัญหาสุขภาพร้ายหลายหลายประการอีกด้วย ดังนี้ 1.น้ำตาลในเลือดสูง 2. ท้องผูก 3.ปวดศีรษะ 4.หัวเข่าเสื่อม 5.มะเร็งลำไส้ใหญ่ (คลินิกการแพทย์แผนไทยประยุกต์, 2558: ออนไลน์)

โรคอ้วน การข้อมดนตรีก็ทำให้นอนน้อยจนเกิดเป็นความเคยชินที่นอนเร็วไม่เป็น ด้วยเหตุผลอย่างแรกคือภาระงานของครูดนตรีมีมากไม่ว่าจะเป็นภาระงานส่วนรวม ภาระงานที่ต้องทำเพื่อพัฒนาตนเองอย่างที่ไต่กล่าวมาข้างต้น อีกเหตุผลคือตอนดึกเจิบไม่มีใครรบกวนทำให้มีสมาธิในการข้อม แต่งเพลง และทำงานอื่นๆได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ทำให้ปัญหาสุขภาพตามมาได้ เช่น โรคอ้วน

เกิดจากการนอนดึกทำให้หิวและต้องหหารไร้รับประทาน และการนอนดึกนี้ยังเป็นต้นเหตุของการเกิดโรค และการทำงานได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

โรคอ้วน เป็นสภาวะอันตรายที่สำคัญที่สุดของกลุ่มโรคเมตาบอลิกซินโดรม เป็นสภาวะที่ร่างกายมีการสะสมของมวลไขมันที่กระจายตัวอยู่ทั่วทั้งร่างกายและขนาดของเนื้อเยื่อไขมันมากเกินไปเมื่อเทียบกับมวลกล้ามเนื้อส่วนที่ไม่มีไขมัน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2558: ออนไลน์) คนที่จัดว่าอ้วนก็ต่อเมื่อมีไขมันในร่างกายมากกว่า ร้อยละ 20 ในเพศชาย และมากกว่าร้อยละ 30 ในเพศหญิง โรคอ้วนขั้นอันตรายหรือ morbidly obesity หมายถึงผู้ที่มีน้ำหนักเกินกว่าที่ร่างกายต้องการเกินกว่า 100 ปอนด์ขึ้นไป หรือมีค่า BMI มากกว่า 40 ผู้ที่เป็นโรคอ้วนระดับนี้ จะเสียชีวิตเพราะมีปัญหาทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับโรคอ้วนมากกว่าคนที่ไม่เป็นโรคอ้วนถึง 7 เท่า โรคอ้วนในแต่ละปีจะเจ็บคนแตกต่างกันไปตามปริมาณไขมัน และส่วนของร่างกายที่ไขมันส่วนเกินนั้นสะสมอยู่ คนอ้วนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แอนดรอยด์ พบได้บ่อยในเพศชาย ลักษณะคือ มีหน้าท้องใหญ่ ลงพุง มีบั้นท้ายและขาเล็ก (รูปร่างทรงแอปเปิล) ระดับฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนที่สูงในผู้ชาย จะกระตุ้นการสะสมของไขมันในร่างกายส่วนบนให้เพิ่มขึ้น ไขมันที่สะสมในส่วนบนนี้จะลดได้ง่ายกว่าตรงส่วนต้นขา จินอยด์ มีลักษณะหน้าท้องเล็กแต่มีบั้นท้ายและต้นขาใหญ่ (รูปร่างทรงลูกแพร์) เหตุที่ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเช่นนี้เพราะเซลล์ในบริเวณดังกล่าวมีเอ็นไซม์ไลโปโปรตีนไลเปสสะสมอยู่มากกว่า เอ็นไซม์ชนิดนี้ทำหน้าที่เคลื่อนย้ายไขมันในกระแสเลือดเข้าสู่เซลล์ไขมัน นอกจากนี้ฮอร์โมนโปรเจสเตอโรนในผู้ได้ไปกระตุ้นการทำงานของเอ็นไซม์ดังกล่าวที่บริเวณส่วนล่างด้วย คนอ้วนแบบแอนดรอยด์ จะมีโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง และ โรคเบาหวานได้มากกว่าคนที่อ้วนแบบ จินอยด์ เพราะเนื้อเยื่อไขมันที่สะสมบริเวณหน้าท้องมีแนวโน้มที่จะเข้าไปขัดขวางการทำงานของอินซูลิน ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสี่ยงของการเป็นโรคหัวใจและโรคความดันโลหิตสูง โรคอ้วนเพิ่มความเสี่ยงของการตาย 1.9 เท่า ในหญิงชายที่น้ำหนักเกินปกติ ร้อยละ 40 ค่าบีเอ็มไอยิ่งสูงความเสี่ยงการตายยิ่งสูง อัตราตายจะสูงมากในคนอ้วนที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โรคหัวใจ โรคตับ และ โรคมะเร็งที่เกิดจาก hormone – sensitive และ มะเร็งกะเพาะลำไส้ คนอ้วนยังเสี่ยงต่อการ ปวดหลัง aethritis เป็นหมัน และ การทำหน้าที่ทางสังคมบกพร่อง (บุญตา กิริยานันท์, 2554)

มีงานวิจัยเชิงสำรวจในต่างประเทศที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับลักษณะทางด้านชีวสังคมของครูดนตรีซึ่งก็คือคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังนี้ โทลเลย์ (Tolley, 2008)ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับ

การศึกษาในเรื่องเพศของครูสอนดนตรีในตลาดการศึกษา นอส แครโรลิน่า (North Carolina) นักประวัติศาสตร์สังคมได้กล่าวไว้ถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่ของแครโรลิน่าจะเป็นครูผู้ชายในยุคเริ่มต้น แต่ในเวลาต่อมาก็เปลี่ยนมาเป็นยุคของครูผู้หญิงในปลายศตวรรษที่ 19 การศึกษาสรุปว่าในกลุ่มครูที่สอนใน academies และ venture schools ส่วนมากเป็นครูผู้หญิงในทศวรรษก่อนหน้านั้น เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จึงทำการวิเคราะห์สัดส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปของครูดนตรีจำนวน 65 คน เปรียบเทียบค่าสอนที่คิดในตลาดที่มีการแข่งขันแบบเสรี เปรียบเทียบค่าสอนของครูละติน และกรีก ซึ่งการเปลี่ยนครูดนตรีที่เป็นผู้หญิงใน นอส แครโรลิน่า ถือเป็นกรณีที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าการไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความเป็นผู้หญิง (Theoretical models of feminization) ที่มีมาก่อนหน้านั้นในศตวรรษที่ 19 จากข้อมูลพบว่าครูดนตรีส่วนใหญ่เปลี่ยนมาเป็นผู้หญิงเพราะตลาดการสอนดนตรีแบบ venture schools และ academies กระตุ้นให้เกิดกระบวนการทิ้ง และการส่งต่ออาชีพ (Occupational abandonment and succession)

1.2.2 สุขภาวะทางจิต

ในด้านสุขภาพจิตที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอ 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) มาตรฐานสุขภาพจิตที่ดี จำแนกออกเป็นสุขภาพกายที่ดีที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) และ 2) สุขภาพจิตที่ดีในบริบทประเทศไทย

มาตรฐานสุขภาพจิตที่ดี

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดของสังคมและประเทศ ดังนั้นทุกชุมชนและประเทศจึงได้พยายามทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือคุณภาพชีวิตของประชกรนั้น นอกจากพัฒนาให้ประชกรมีการศึกษา มีเศรษฐกิจที่ดี มีวินัยและคุณธรรม มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องอุปโภคบริโภคที่พอเหมาะมีการกระจายตัวของประชกรที่ดีแล้ว สุขภาพจิตนับเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบกิจการงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม

สุขภาพจิตที่ดีในความหมายขององค์การอนามัยโลก (WHO)

ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า “สุขภาพจิต คือ ความหมายของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีงามกับบุคคลอื่นและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วย

ความสมดุลอย่างสุขสบาย รวมทั้งสามารถสนองความต้องการของตนเองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้ ได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งในจิตใจ ทั้งนี้คำว่าสุขภาพจิตมิได้หมายความว่าเฉพาะแต่เพียงความปราศจากอาการของโรคประสาทและโรคจิตเท่านั้น”

จะเห็นได้ว่า สุขภาพจิตมีความหมายมากกว่าปราศจากโรคประสาทและโรคจิต กล่าวคือ หมายถึงการที่บุคคลสามารถที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย ทั้งอยู่คนเดียวและอยู่ร่วมกับคนอื่น สามารถที่จะเข้าและยอมรับความรู้สึกรักของตัวเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์พร้อมที่จะสนองตอบเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และสามารถสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับผู้ที่ตนเกี่ยวข้องในสังคมได้อย่างน่าพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ดี เราควรจะต้องยอมรับและพึงเข้าใจในสัจจะธรรมเกี่ยวกับเรื่องมนุษย์สัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปว่า “คนในยุคโลกาภิวัตน์นี้มีคนรู้จักมากขึ้น แต่กลับมีเพื่อนน้อยลง”

จากความหมายและพฤติกรรมที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า สุขภาพจิต คือ สภาพชีวิตที่เป็นสุข หรือสุขภาพจิต ก็คือเรื่องราวเกี่ยวกับคุณภาพของชีวิตนั่นเอง สุขภาพทางจิตกับสุขภาพทางกายนั้นมีความสัมพันธ์กันมากสุขภาพทางจิตจึงไม่สามารถจะแยกออกไปจากชีวิตด้านหนึ่งด้านใดได้เพราะคำว่าจิตหรือใจ ก็รวมอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนเราทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหนังสือ การทำงาน การออกกำลังกาย การพักผ่อนและนันทนาการก็ตาม จิตใจย่อมมีส่วนร่วมและสัมพันธ์กันกับร่างกายอยู่เสมอโดยตลอด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตไปตามเหตุการณ์ของโลกปัจจุบันได้อย่างปกติสุขนั้นแหละคือผู้ซึ่งมีสุขภาพจิตดี

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี โดยทั่วไปนั้น ผู้มีสุขภาพจิตดีย่อมประกอบขึ้นด้วยลักษณะที่สำคัญๆ 3 ประการด้วยกัน ดังนี้ (World Health Organization; สุขชาติ โสภณประยูร, 2548)

1. เป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเองได้ดี

การเข้าใจตนเองเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิต เราจะสามารถรู้จักและเข้าใจตนเองได้โดยเริ่มต้นจากการไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์กลัว โกรธ รัก อิจฉาริษยา หรือความกังวลใด ๆ ก็ตามที่พบ เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงหรือปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นต้องสามารถยอมรับ ความผิดหวัง และจัดการกับเหตุการณ์หรือปัญหาของตนเองได้ สามารถยอมรับสภาพความขาดแคลน ของคน สิ่งสำคัญคือเราควรให้ความยอมรับนับถือตนเอง (สุชาติ โสมประยูร, 2548) รู้จักประมาณ ความสามารถของตนเองให้ไม่ดูถูกหรือไม่ยกย่องความสามารถของตนเองมากเกินไป มีใจกว้าง พอที่จะยอมรับและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น อีกทั้งควรมีความพอใจและชื่นชมยินดีต่อความสุข สบายหรือความสำเร็จเล็กน้อยๆในชีวิตประจำวันของตน

2. เป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้ดี

นอกจากการเข้าใจตนเองแล้ว การเข้าใจผู้อื่นก็เป็นอีกหนึ่งทักษะทางสังคมที่คนทุกคนควรมี เราควรที่จะเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ได้ (World Health Organization, 2548) เพราะทุกสังคมย่อมมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ต่างกันไป ควรมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนฝูง และสามารถให้ความสนใจ เอาใจใส่คนรอบตัวเรียนรู้ที่จะรับรู้ถึงความปรารถนาดีของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง สิ่งหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ของการอยู่ร่วมกันในสังคมคือการมีผู้นำ ผู้ตาม เราควรเรียนรู้ที่จะเป็นทั้ง ผู้นำและผู้ตามที่ดีโดยมีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะหรือสังคม อีกทั้งควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย

3. เป็นผู้ที่สามารถเผชิญกับความจริงแห่งชีวิตได้ดี

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีคือการมีจิตใจที่เข้มแข็งพร้อมที่จะเผชิญกับความจริงที่ไม่ได้สวยงามได้เสมอ เราควรจะมีทัศนคติที่มีความรับผิดชอบต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเอง และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาในชีวิต ตัดสินใจได้โดยไม่ประมาทและปราศจากความหวาดกลัวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่แตกต่างได้ เราสามารถป้องกันการเกิดของปัญหาต่างๆได้โดยในการประกอบกิจการต่าง ๆ ควรจะมีแผนงานวางไว้ล่วงหน้าเสมอเพื่อความเป็นระเบียบ และมั่นคงในชีวิตโดยดึงเอาศักยภาพตามธรรมชาติของตนเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง มาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยต้องมีความยืดหยุ่นสามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของตนเองพร้อมทั้งยอมรับประสบการณ์หรืออุดมคติใหม่ ๆ ที่เข้ามาได้ สิ่งสำคัญคือควรตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้ให้

เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความมุ่งมั่นพยายามกับทุกสิ่งที่ทำ รวมทั้งควรมีความชื่นชมยินดีต่อการกระทำนั้นๆด้วย (สุชาติ โสมประยูร, 2548)

โดยส่วนมากแล้วครูดนตรีมีความเข้าใจในตนเองสูง ทราบว่าตัวเองชอบสิ่งใด ไม่ชอบสิ่งใด เพราะลักษณะที่โดดเด่นของครูดนตรีคือทุกคนมีความเป็นตัวของตัวเองสูง แต่ความมีลักษณะเฉพาะตัวสูงมากไปก็อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงที่จะเข้าสังคมได้ยากเพราะความคิดต่างในบางมุมมอง อีกทั้งด้วยลักษณะงานที่ใช้เวลาสันทนาการกับอาชีพอื่นตลอดจึงอาจทำให้มีแนวโน้มในการวางแผนจัดระเบียบชีวิตได้ยาก

1.2.2.2 ปัญหาสุขภาพจิตของครูดนตรีในปัจจุบัน

เนื่องจากสุขภาพจิตถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุกคน เป็นส่วนหนึ่งของการบ่งบอกว่าใครมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่ โดยเฉพาะคนที่เป็นครูดนตรีแล้วสุขภาพจิตสำคัญอย่างยิ่งในการสอน และเนื่องจากวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตครูดนตรียังไม่มี ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นด้วยการสัมภาษณ์ครูสอนดนตรีจำนวน 30 ท่าน เกี่ยวกับประเด็นของสุขภาพจิตกับการเป็นครูดนตรี สามารถแบ่งเป็นประเด็นความเครียด 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ความเครียดเกี่ยวกับผู้บริหาร 2) ความเครียดเกี่ยวกับผู้ปกครอง 3) ความเครียดด้านการสอน 4) ความเครียดด้านการสอนความเครียดด้านการเล่นดนตรี 5) ความเครียดด้านเศรษฐกิจ และ 6) ความเครียดด้านครอบครัวซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

ความเครียดเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้เรียนและเนื้อหาที่จะสอนไม่ได้ส่งผลให้สุขภาพจิตแย่งเท่าปัจจัยอื่น อาทิ ปัญหาด้านฝ่ายบริหารไม่สนับสนุน งบประมาณสนับสนุนด้านดนตรี พอครูไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างดี จากงานที่ง่ายก็ทำให้หลายอย่างยากขึ้นและเกิดความกังวลกับเรื่องอื่นๆที่นอกเหนือจากการพัฒนาฝีมือของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ (กมลวรรณ ม่วงสุก, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2558)

ความเครียดเกี่ยวกับผู้ปกครอง ครูดนตรีที่มักจะถูกคาดหวังจากผู้ปกครองในการให้ส่งนักเรียนแข่ง ส่งสอบให้ได้คะแนนสูงๆ โดยไม่ได้สนใจเลยว่าบุตรหลานของท่านมีความพร้อมหรือไม่ ผู้เรียนบางคนเรียนพิเศษทุกวิชา จนเกิดความเครียดไม่สามารถจัดระบบการรับรู้ในสมองได้ดีเท่าที่ควรเพราะอายุยังน้อย ผู้เรียนหวังว่าการมาเรียนดนตรีจะเป็นการได้ผ่อนคลายจากวิชาการที่ตนได้เรียนหนักมาแล้วทั้งสัปดาห์ แต่กลับกลายเป็นวิชาดนตรีก็มีระดับความเครียดไม่ต่างจากวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ที่พวกเขาเรียนที่โรงเรียนเพราะถูกผู้ปกครองกดดันให้แข่งทำให้ทัศนคติที่ดี

ต่อการเรียนดนตรีของผู้เรียนหายไป และแนวคิดที่ผิดๆของผู้ปกครองที่มีความต้องการหลากหลายก็ส่งผลให้ครูเกิดความกดดัน มีวิจัยต่างประเทศที่ทำการสำรวจเกี่ยวกับความรู้สึกของครูดนตรีต่อปัจจัยแวดล้อมทางสังคมต่างๆซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก โรบินสัน (Robinson, 2012) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจการรับรู้ของครูฝึกสอนดนตรี จำนวน 187 คน ในเรื่องของความชอบของการจ้างงาน เมื่อนึกถึงตำแหน่งการสอนในอนาคต โดยใช้การวิเคราะห์ Adaptive Conjoint Analysis เป็นเครื่องมือวิจัย เป็นเครื่องมือวิจัยทางการตลาดเพื่อศึกษาความชอบ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่นเงินเดือน การเดินทาง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่นการสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ประเภทของโรงเรียน เชื้อชาติของนักเรียน สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียน และปัจจัยด้านการสอนดนตรี ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก ความยั่งยืนของโปรแกรมการเรียน การสนับสนุนของผู้ปกครอง และชุมชน แสดงให้เห็นว่าครูฝึกสอนดนตรีรู้สึกว่าการสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ความยั่งยืนของโปรแกรมการเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ส่วนสถานะทางเศรษฐกิจ และเชื้อชาติของนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญน้อยที่สุดเมื่อพิจารณาถึงงานในอนาคต (สุวรรณ วังโสภณ, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2559)

ความเครียดที่เกิดจากการเล่นดนตรี ผู้เป็นครูดนตรีต้องฝึกซ้อมอยู่เสมอหากไม่มีความรักหรือตั้งใจจริงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความเครียด ซึ่งผู้ที่ไม่ได้เป็นนักดนตรีจะไม่มีสมาธิในจุดนี้โดยคิดเพียงว่าการเล่นดนตรีนั้นมีแต่จะสร้างความสุขสนุกสนาน แต่จริงๆแล้วการเล่นดนตรีมีความเครียดมากมาย อาทิ การบรรเลงไม่เข้ากับคนอื่นในวง และการเล่นเพลงที่ยากต้องฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะเพื่อให้สามารถเล่นเพลงนั้นๆให้ได้ดีที่สุด หากทำสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ตามที่ควรจึงทำให้เกิดความกังวลทั้งต่อคนอื่นในวง ต่อผู้ชม รวมทั้งต่อตนเอง (เฉลิมเกียรติ มะลิใหม่, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2558)

ความเครียดที่เกิดจากการสอน หากเป็นครูดนตรีแน่นอนว่านอกจากต้องมีทักษะการปฏิบัติที่ดีแล้วยังต้องมีทักษะการถ่ายทอดที่ดีด้วย การสอนผู้อื่นให้ทำได้ตามที่ควรนั้นยากกว่าปฏิบัติเองมาก จึงเกิดปัญหาด้านการสอนขึ้นมาอีกหนึ่งประเด็น ผู้สอนควรมีความรู้ในด้านจิตวิทยาการสอนดนตรี หนึ่งผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีพื้นฐานและความเข้าใจต่างกัน บางคนชอบดนตรี บางคนไม่ชอบเรียนดนตรี หลายครั้งอาจพบปัญหานักเรียนไม่มีความอดทน ร้องไห้ ไม่ซ้อม ผู้เรียนลองภูมิ ผู้ปกครองคาดหวังกับครูมากเกินไปทำให้ผู้สอนเกิดความหนักใจ การที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนรัก

ดนตรีนั้นเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและยากจึงเป็นหน้าที่ของครูต้องวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งถ้าใครไม่ได้เรียนวิชาการสอนทักษะเครื่องดนตรี หรือจิตวิทยาการสอนดนตรีมาโดยตรงก็จะเกิดความกังวลใจและไม่รู้จะปฏิบัติตัวอย่างไรกับผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก มีงานวิจัยของต่างประเทศที่ได้สำรวจถึงความเครียด สภาวะความกดดัน ความกังวลของผู้เป็นครูดนตรีที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ (ประพันธ์พงศ์ มณีวงศ์ , สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2558) มิคส์ซา และ เบิร์ก (Miksza and Berg, 2011) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจพัฒนาการของสิ่งที่ครูฝึกสอนดนตรีเป็นกังวล โดยใช้โครงสร้างของ ฟูลเลอร์ และบาวน์ (Fuller and Bown) ผู้เข้าร่วมสำรวจเป็นครูดนตรีจำนวน 8 คน ที่เคยได้อบรมในโครงการของเบิร์ก และมิคส์ซามาก่อน แหล่งข้อมูลประกอบไปด้วยบทความที่เป็นเป้าหมาย เรียงความ แผนระยะยาว และรายงานสังเกตการสอน นำมาเปรียบเทียบกับแผนการสอนซึ่งรวบรวมมามากกว่าครึ่งปี ผู้ร่วมการสำรวจมีความกังวลใจว่าตนเองจะสามารถทนกับสภาวะกดดันต่างๆได้หรือไม่น้อยลง มีความกังวลมากขึ้นว่าจะสร้าง impact กับผู้เรียนได้อย่างไร เมื่อเวลาผ่านไปจากผู้ฝึกสอนระดับต้นจนจบการฝึกสอน ความกังวลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพื้นฐาน และความเป็นมืออาชีพ ก่อให้เกิดเป็นมุมมองที่เฉพาะเจาะจงของการจัดลำดับการสอน ประเด็นเกี่ยวกับการสอนที่มีลักษณะที่ไม่ต่างกันมากนัก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจุดที่ผู้ร่วมการสำรวจเป็นกังวล เป็นผลที่เกิดขึ้นจากบริบทในการสอน

ความเครียดเรื่องเศรษฐกิจ ครูสอนพิเศษในวันเสาร์อาทิตย์ เสียสละเวลาส่วนตัวมากเพื่อให้ได้ค่าตอบแทน ดังนั้นค่าตอบแทนค่อนข้างเป็นปัจจัยหลัก ด้วยความที่ประเทศไทยให้เงินเดือนครูน้อย เนื่องจากตำแหน่งครูดนตรีส่วนมากเป็นครูพิเศษ หรืออาจารย์พิเศษมากกว่าอาจารย์ประจำ จึงไม่มีรายได้คงที่ชัดเจนเหมือนเงินเดือน ดังนั้นครูต้องใช้เวลาส่วนตัวในการสอนจำนวนมาก เพื่อให้ได้รายได้พอเพียงกับรายจ่าย มิฉะนั้นก็จะเกิดปัญหาหนี้สินส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ทางลบเมื่อครูไม่มีเวลาไประบายอารมณ์ ไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจผลกระทบต่อจิตใจเกิดกับนักเรียนเพราะครูสอนไม่เต็มที่และก็จะเป็นวงเวียนชีวิตแบบนี้เสมอไป (สุวรรณา วังโสภณ, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2559)

ความเครียดเรื่องความสัมพันธ์กับครอบครัว ด้วยภารกิจที่มากมายทำให้บางครั้งคนเป็นครูดนตรีรู้สึกทำทนาย สนุกเพลิดเพลินจนทุ่มเวลาให้กับเรื่องงานมากจนลืมใส่ใจครอบครัว มีเวลาให้ครอบครัว คนรัก เพื่อนการรับงานสอน รับงานเล่นดนตรีซึ่งก็ตรงกับวันพักผ่อน หรือตรงกับเวลาสังสรรค์กับเพื่อนก็ไม่สามารถไปได้เพราะต้องเล่นดนตรี ต้องสอนพิเศษ ทำให้ครูดนตรีส่วนมาก

ไม่ค่อยประสบความสำเร็จด้านชีวิตครอบครัว ชีวิตคู่ก็เกิดปัญหาได้บ่อยเพราะการเล่นดนตรีการสอนดนตรีต้องเสียสละเวลาส่วนตัวในวันหยุด เวลาพักผ่อนในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ทำให้คนรักที่ไม่มีควมมั่นคงและไม่มีความเข้าใจเกิดความระแวงและมีปากเสียงจนเกิดการหย่าร้างเนื่องจากสอนมากเกินไป (สุวรรณภา วังโสภณ, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2559)

จากข้อมูลที่ได้มาทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านสุขภาพกายทั้ง 8 ประเด็นคือ 1) โรคที่เกิดในอาคาร 2) โรคระบบทางเดินอาหาร 3) โรคระบบทางเดินหายใจ 4) โรคจากการเล่นดนตรีกลางคืน 5) โรคเกี่ยวกับการใช้เสียง 6) โรคเกี่ยวกับสายตา 7) โรคกล้ามเนื้อ และปัญหาทางด้านสุขภาพจิต คือประเด็นความเครียดทั้ง 6 ประเด็น คือ 1) ความเครียดเกี่ยวกับผู้บริหาร 2) ความเครียดเกี่ยวกับผู้ปกครอง 3) ความเครียดด้านการสอน 4) ความเครียดด้านการสอน ความเครียดด้านการเล่นดนตรี 5) ความเครียดด้านเศรษฐกิจ และ 6) ความเครียดเรื่องความสัมพันธ์กับครอบครัว ทุกประเด็นที่กล่าวมาเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำประเด็นปัญหาคุณภาพชีวิตที่ได้กล่าวมาไปประกอบการทำเครื่องมือเพื่อศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อวิชาชีพครู

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของการมีทศนคติต่อวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก เพราะการมี ทศนคติที่ดีไม่ว่าจะเป็นงานอะไรก็ตามจะส่งผลให้บุคคลนั้น ๆ สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ทศนคติในการทำงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี 2. ความทุ่มเทในการซ่อมและการสอน 3. ทศนคติด้านบุคลิกภาพ พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานแก่ครูอาวุโสประจำปี 2522 เมื่อวันที่อังคารที่ 28 ตุลาคม 2523 มีข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตอนหนึ่งว่า

“ครูที่แท้นั้นต้องเป็นผู้กระทำดี ต้องขยันหมั่นเพียรและอดุสาหะ
พากเพียรต้องเอื้อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้นและ
อดทนต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบ
แบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มใจจากความสะดวกสบายและความ
สนุกรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่
ต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ ต้องมีเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่

ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้าน
วิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล.....”

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี มีนักวิชาการ 5 ท่านได้ให้ความหมาย สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์คุณสมบัตินี้แสดงให้เห็นว่านักวิชาการแต่ละท่านได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่ดีคล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก และแตกต่างกันเล็กน้อยในบางประเด็น จาก คุณลักษณะครูที่ดีที่นักวิชาการทั้ง 5 ท่าน ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถจำแนกเป็นคุณลักษณะหลัก ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ความรู้จริง ความศรัทธาในอาชีพ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งของการเป็นครู ดนตรีเพราะหากไม่มีความรู้จริงในศาสตร์แล้วก็จะไม่สามารถถ่ายทอดทักษะในการปฏิบัติอันหมายถึง การถ่ายทอดเสียงดนตรี และไม่สามารถส่งต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทฤษฎีได้อย่างแน่นอน 2) คุณสมบัตินด้านคุณธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรมีโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เป็นครูดนตรีที่ทำหน้าที่ เป็นทั้งครู และนักดนตรี ที่ต้องทำงานกับศิลปะที่บริสุทธิ์อย่างดนตรี เราก็ควรที่จะมีจิตใจที่สะอาดที่ จะทำอาชีพนี้เช่นกัน 3) คุณสมบัตินด้านบุคลิกภาพ การเป็นครูดนตรีหากมีความคิดที่ดี จิตใจที่สะอาด อย่างเดียวคงไม่เพียงพอจะทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์แบบได้หากปราศจากการมีบุคลิกที่ดี ซึ่งเป็นสิ่ง แรกที่ทุกคนจะเห็นและสะท้อนความเป็นตัวตนได้อย่างชัดเจน การมีบุคลิกที่ดีจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ จะทำให้ผู้คนยอมรับ (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช 2523, ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2555, วรณิสสา ประเสริฐสุภวิทย์ 2555) มีวิจัยต่างประเทศที่ได้ให้ความสำคัญกับครู ซึ่งมีไม่เพียงแต่ ให้ความสำคัญกับวิธีการสอนเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญกับบริบทด้านอื่นๆที่หล่อหลอมให้เกิดเป็นครู ไม่ว่าจะเป็ด้านครอบครัว การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

มิคสซา, โรยเดอร์ และ บิ๊ก (Miksza, Roeder & Biggs, 2010) ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการ ศึกษาเรื่องทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการสอนดนตรี ผลปรากฏ ว่าทักษะการสอนและบุคลิกส่วนตัวได้คะแนนมากกว่าทักษะทางดนตรี โดยในหัวข้อทักษะบุคลิกที่ได้ คะแนนสูงสุดคือการรักษาลักษณะทางดนตรีไว้ในระดับสูง การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้ และความ กระตือรือร้นในการสอน คำแนะนำที่พบได้มากที่สุดของครูที่สอนปีแรกคือให้มีความอดุสาหะ อดทน และมีวิสัยทัศน์ระยะยาว ประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนคืออุปสรรคที่ถูกล่ามุดมากที่สุด

2.1 ความหมายและความสำคัญของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนทุกอาชีพ โดยเฉพาะคนเป็นครูดนตรี ผู้วิจัยได้เล็งเห็น ถึงความสำคัญของการมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้จำแนกทัศนคติออกเป็น 3

ส่วน ได้แก่ 1) ความหมายของทัศนคติ 2) การสร้างทัศนคติ 3) ความสำคัญของทัศนคติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของทัศนคติ สามารถวิเคราะห์จากการให้ความหมายของนักวิชาการ 7 ท่าน ได้ เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับความหมายของทัศนคติของนักการศึกษา

นักการศึกษา	ความเชื่อ	การประเมินค่า	การตอบสนองต่อสิ่งเร้า
ประกาเพ็ญ สุวรรณ, 2520	✓		✓
Aronson Wilson & Akert, 2004		✓	✓
Silverman, 1971		✓	✓
Bloom, Hastings & Madaus, 1971	✓	✓	✓
Otto, 1971	✓	✓	✓
มัลลิกา มัตติโก, 2541	✓	✓	✓
วิโรจน์ โสวัณณะ, 2540	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับความหมายของทัศนคติของนักการศึกษาแต่ละท่านมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันไป โดย Bloom, Hastings & Madaus , Otto , มัลลิกา มัตติโก, วิโรจน์ โสวัณณะ ได้ให้นิยามของทัศนคติซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ ความเชื่อ การประเมินค่า และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า Aronson Wilson & Akert และ Silverman ได้ให้นิยามของทัศนคติซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ การประเมินค่าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าประกาเพ็ญ สุวรรณ ได้ให้นิยามของทัศนคติซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ความเชื่อ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

ผู้วิจัยสามารถสรุปใจความสำคัญของปัจจัยทั้ง 3 ด้านของความหมายของทัศนคติได้ดังนี้

ทัศนคติหมายถึง**ความเชื่อ** เป็นความเชื่อที่มีผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆรวมทั้งทำที่ที่แสดงออกที่บ่งบอกถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติหมายถึง**การประเมินค่า** การให้คุณค่าหรือประเมินค่าต่อบุคคลและสิ่งต่างๆ

ออกมาในรูปแบบของความรู้สึก ความคิด ความเชื่อซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของจิตสำนึก ทักษะคิด หมายถึงการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทักษะคิดเป็นนามธรรม และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแสดงออก ด้านการปฏิบัติ แต่ทักษะคิดไม่ใช่แรงจูงใจ (motive) และแรงขับ (drive) หากแต่เป็นสภาพของความพร้อมที่จะโต้ตอบ (state of readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบบุคคลต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบโดยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบ ผ่านประสบการณ์ฟัง เห็น และอ่าน ในสิ่งที่เกี่ยวกับค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมของบุคคลซึ่งไม่สามารถแยกออกเป็นความรู้สึกหรือความคิดได้เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง

การสร้างทักษะคิด เป็นสิ่งสำคัญและสามารถมีแนวทางที่เกิดจากการเรียนรู้ สามารถสร้างขึ้นจากสถานการณ์ 5 แบบ (เพราพรธณ เป็ลียนภู่ 2542)

1. การให้การเรียนรู้โดยรับอิทธิพลจากครอบครัว สถานศึกษา สังคม ซึ่งเกิดจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ความรู้ที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคลได้

2. ประสบการณ์ที่ได้รับของแต่ละบุคคล เป็นการได้รับแรงเสริมด้วยตนเอง ทำให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งนั้นๆ ได้ทั้งในด้านที่ดีหรือไม่ดี หลังจากที่ได้รับประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อม

3. อิทธิพลของสิ่งที่พบประสบการณ์ที่ร้ายแรง อาจเป็นความหวาดกลัว ตื่นตระหนก ตกใจ ประทับใจ สะเทือนใจ กลัว ซึ่งเป็นประสบการณ์ครั้งนั้น แม้ว่าจะเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวก็ตาม

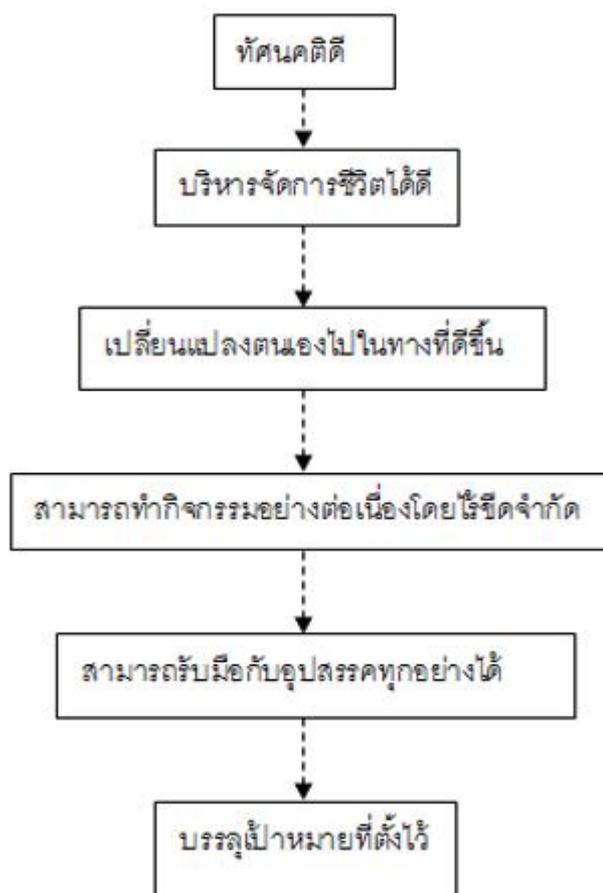
4. การรับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน ทัศนคติของผู้อื่นสามารถช่วยส่งเสริมสนับสนุนทัศนคติของบุคคลให้มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ ในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลได้ง่าย โดยเฉพาะในกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก

5. เกิดจากความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการความปลอดภัย คือถ้าหากผู้ที่มีอิทธิพลในชีวิต หรือสังคม ชอบหรือไม่ชอบอะไรบางอย่าง ก็จะทำให้บุคคลชอบหรือไม่ชอบในทิศทางเดียวกัน เพราะต้องการความรัก ความปลอดภัย ความมั่นคง และการยอมรับ

ความสำคัญของทักษะคิด

“ทัศนคติสำคัญกว่าข้อเท็จจริง” (Perception are important than fact) ไม่ว่าสิ่งที่เราพบเจอจะยากเย็นหรือน่าหมดหวัง ก็ไม่สำคัญเท่าทัศนคติของเราที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ วิธีการที่มนุษย์เรานึกถึงอาจทำให้พ่ายแพ้ตั้งแต่ยังไม่เริ่มลงมือทำ สภาวะทางจิตใจอาจจะยอมให้เหตุการณ์นั้นๆ เอาชนะ

เราก่อนที่จะเผชิญหน้ากับเหตุการณ์นั้นจริงๆ เสียอีก ในทางตรงกันข้ามความเชื่อมั่นและการมองโลกในแง่ดีจะสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเอาชนะเหตุการณ์ต่างๆ ได้ การมีทัศนคติที่ดีคือจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการทำงาน เพราะนำมาซึ่งพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น พร้อมเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ทำให้มีแรงกำลังขับเคลื่อนชีวิตจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาพที่ 1 ความสำคัญของทัศนคติ

การที่เรามีทัศนคติอย่างไรจะส่งผลให้ร่างกายรู้สึกเช่นนั้น หากใจบอกว่าเหนื่อย กลไกของร่างกาย ระบบประสาท และกล้ามเนื้อก็จะยอมรับข้อเท็จจริงนั้น หากมีความสนใจเรื่องใดอย่างจริงจังก็จะสามารถทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยไร้ขีดจำกัด การที่ใครคนหนึ่งจะสามารถรับมือกับภาระงาน ความวุ่นวายต่างๆ บนโลกปัจจุบันนี้หากเราบริหารจัดการชีวิตได้ดีก็จะสามารถทำทุกอย่างได้ง่ายโดยไม่ต้องเคร่งเครียดและสามารถทุ่มเทให้กับกิจกรรมทุกอย่างได้อย่างเต็มที่ สิ่งสำคัญคือทัศนคติที่ดี เราควรรู้ว่าหลีกเลี่ยงการสูญเสียพลังงานได้อย่างไร ซึ่งเป็นกลไกที่ใช้ได้จริงและมีประโยชน์ เพราะมัน

ไม่ใช่ภาระงานหนักที่ทำให้พลังงานหมดไป แต่คือความวุ่นวายทางอารมณ์ การเกิดทัศนคติในด้านลบ การรักษาจิตใจให้ดีขึ้นสำคัญต่อการมีพลังกำลังทั้งกายและทางใจ ร่างกายถูกออกแบบมาให้สร้างพลังงานที่จำเป็นทั้งหลายไปได้นาน หากคนเราดูแลร่างกายโดยการรับประทานอาหาร ออกกำลังกาย และนอนหลับอย่างเหมาะสม และหากเราปราศจากการบาดเจ็บและรักษาสุขภาพที่ดีไว้ได้ร่างกายก็จะพร้อมที่จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านอารมณ์ และทัศนคติก็เช่นกัน สภาพโดยธรรมชาติของแต่ละบุคคลคือ เมื่อร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณทำงานร่วมกันจะเกิดการสร้างพลังขึ้นทดแทนอย่างต่อเนื่อง (Peale, 2015)

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการทำงานซึ่งหมายถึงทัศนคติในการเป็นครูที่ดี โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษาหลายท่านและได้สรุปเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับทัศนคติที่ดีของการเป็นครู

นักการศึกษา	ความภูมิใจ	ความทุ่มเท	บุคลิกภาพ
ทิสนา แชมมณี, 2557	✓		
Elder & Paul, 2557	✓	✓	
สันติ บุญภิรมย์, 2557	✓	✓	✓
วิเชียร ไชยบัง, 2556	✓	✓	✓
วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2557	✓	✓	✓
ผกา สัตยธรรม, 2544	✓	✓	✓
มณฑนา ศังฆะกฤษณ์, 2556	✓	✓	✓

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่านักการศึกษาแต่ละท่านได้ให้ความสำคัญกับทัศนคติที่ดีในการเป็นครูไว้ 3 ด้าน ด้านที่มากที่สุด คือความภูมิใจ ซึ่งในวิจัยนี้หมายถึงความภูมิใจในตนเอง และภูมิใจในอาชีพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นครู อาชีพที่ต้องอาศัยความภูมิใจเป็นตัวนำทางจะทำอย่างไรให้เด็กนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตัวครูก็ต้องเริ่มจากครูต้องมีความภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองทำก่อน ด้านรองลงมาคือความทุ่มเท เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความตรงกับอาชีพครูดนตรี เพราะครูดนตรีต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียรในการฝึกฝนทักษะการบรรเลงดนตรีของตนเองให้ดีที่สุดเพื่อการแสดงในฐานะนักดนตรี และเพื่อการถ่ายทอดวิชาความรู้ในฐานะครูดนตรี ด้านสุดท้ายคือ บุคลิกภาพ ซึ่ง

เป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นครูแต่คนมักมองข้าม ละเลยการที่จะฝึกตนให้มีบุคลิกภาพที่ดีจนทำให้พลาดโอกาสที่ดีในชีวิตไปเพราะบุคลิกเป็นสิ่งแรกที่เราจะใช้ในการตัดสินคน

2.2 คุณลักษณะในการทำงานของครูคนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความภูมิใจในการเป็นครูคนตรี

ในการเป็นครูนั้นการมีความภาคภูมิใจในอาชีพที่ทำเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อเรามีความภูมิใจในอาชีพที่ทำแล้วก็จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหลายปัจจัย อาทิ การมีอุดมการณ์ ความพร้อมในการทำงาน การมีทัศนคติที่ดีในการสอน ไม่ว่าจะเป็นความรักในการสอน มีเทคนิคในการสอน มีจิตวิทยาในการสอน มีการพัฒนาการสอนอยู่เสมอ องค์กรประกอบทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วล้วนแล้วแต่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการจะทำให้ครูเป็นครูที่สมบูรณ์แบบ

คุณภาพครูนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน แต่ปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญอย่างยิ่งนั้นคือความรักและศรัทธาในอาชีพครู ความศรัทธานี้จะเป็นรากฐานที่จะช่วยให้การประกอบอาชีพครูเป็นไปได้อย่างดี ประสบความสำเร็จในอาชีพ (สันติ บุญภิรมย์, 2557) ซึ่งความศรัทธาเป็นสิ่งที่อาจจะไม่ได้เกิดกับทุกคน ขึ้นอยู่กับการปลูกฝังในทางที่ถูกต้องดีงาม ความศรัทธาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2540 ตอนหนึ่งว่า

“...การปฏิบัติงานทั้งปวงนั้น กล่าวโดยหลักการ ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานประกอบกันสองอย่าง คือความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติอย่างหนึ่ง กับระเบียบแบบแผนและวิธีการที่กำหนดไว้ให้ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ อย่างหนึ่ง เมื่อใดปัจจัยทั้งสองประกอบพร้อมกัน เมื่อนั้นงานก็ดำเนินไปได้ แต่โดยความจริงที่ปรากฏ งานที่อาศัยเฉพาะปัจจัยสองประการนั้นไม่แน่ว่าจะสำเร็จผลดีได้เสมอไป ทั้งนี้เพราะงานทุกอย่างมีบุคคลซึ่งมีชีวิตจิตใจ มีความนึกคิด เป็นผู้กระทำ ถ้าผู้ไม่ศรัทธาในงาน ไม่เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงาน งานที่ทำก็ยากที่จะได้ผลครบถ้วนตามเป้าหมาย ดังนั้น ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง จึงจำเป็นต้องสร้างศรัทธาให้มีขึ้นก่อน เพราะศรัทธาหรือความเชื่อมั่นในประโยชน์ของงานเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ คือ

ทำให้มีการปฏิบัติด้วยใจในทันที แม้อ่อนที่จะลงมือกระทำและนุ่ม
 นำให้เกิดความกระตือรือร้น ความพากเพียรอดทนที่จะทำงานให้
 ต่อเนื่องกันไปได้โดยตลอด ซึ่งจะเป็นพลังส่งเสริมให้งานที่ทำดำเนิน
 ไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์อย่าง
 สมบูรณ์...”

ความรักความศรัทธาในอาชีพครูก็คือการเชื่อมั่นในอาชีพครู เชื่อว่าครูเป็นอาชีพที่ดี มีคุณค่า
 ต่อตนเอง มีคุณค่าต่อมนุษย์ มีคุณค่าต่อสังคม หากพิจารณาจากพระบรมราโชวาทดังกล่าวแล้ว จะ
 เห็นได้ว่าความรักและศรัทธานั้นเป็นพื้นฐานสำคัญทางใจที่จะทำให้คนเราเกิดความรักในงานที่ทำ ทำ
 ให้มีความเพียรพยายามและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้อธิบายถึงหลักธรรมที่ครูควรนำไปพิจารณาปฏิบัติเพื่อสร้าง ความ
 ศรัทธาในอาชีพครูคือ 1.การรักผู้อื่น ครูต้องรักบุคคลอื่นทั่วไป การรักแบบนี้เป็นความรักมนุษย์ เป็นค
 ความรักที่ยิ่งใหญ่ซึ่งครูต้องปลูกฝังความรักชนิดนี้ให้อยู่ในใจเสมอโดยเฉพาะความรักศิษย์ ประารถนาให้
 ศิษย์เจริญก้าวหน้า เติบโตอย่างมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในชีวิต 2.บังคับความรู้สึก ครูต้อง
 ปลูกฝังการบังคับความรู้สึกของตนเองให้ได้ ครูต้องไม่โกรธศิษย์ง่าย ๆ ครูจำนวนมากมักลืมนึกว่า
 ตนมีอำนาจเหนือศิษย์จึงมักใช้อำนาจในทางที่ผิด ไม่เห็นว่านักเรียนก็เป็นผู้มีสิทธิความเป็นมนุษย์
 เช่นเดียวกับครู สิ่งเหล่านี้ไม่ควรเกิดในจิตใจของผู้ที่เป็นครู 3. หน้าที่คือธรรม ธรรมคือหน้าที่ ครูต้อง
 ปลูกฝังความคิดต่อหน้าที่ครูว่าการปฏิบัติหน้าที่คือการปฏิบัติธรรมหรือการปฏิบัติธรรมก็คือการ
 ปฏิบัติหน้าที่นั่นเอง ความคิดนี้ทำให้จิตใจสงบและเป็นสุขเมื่อทำงานตามหน้าที่ต่าง ๆ แต่การทำ
 หน้าที่นั้นของให้ทำหน้าที่อย่างมนุษย์ที่พึงจะทำได้ ทำได้เท่าไรก็ทำให้เต็มความสามารถให้ดีที่สุด
 ไม่ใช่ทำงานเกินกำลังหรือทำงานจนเกิดความเสียหายกับผู้อื่น การปลูกฝังหลักธรรมโดยปฏิบัติทั้ง 3
 ข้อดังกล่าวนี้ เป็นอาชีพที่ต้องบังคับความรู้สึกของตนเอง และต้องมีความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่
 การปลูกฝังหลักปฏิบัติเหล่านี้ก็ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใส เชื่อมั่นในอาชีพครูได้ หรือเกิดศรัทธาใน
 อาชีพครูได้นั่นเอง (พุทธทาสภิกขุ, 2527)

Maslow (1987) นักจิตวิทยาแนวจิตกลุ่มมนุษยนิยม มีการกล่าวถึงตัวตนของมนุษย์ ใน
 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's hierarchy of needs) โดยถูกนำเสนอเป็นรูปพีระมิด แบ่ง
 ออกเป็น 5 ชั้นคร่าว ๆ ของความต้องการทั้ง 5 ชั้น มีการเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาขั้นสูงสุด
 มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้จนเป็นที่พอใจ

แล้วก็จะเกิดความต้องการในขั้นสูงต่อไป ความต้องการขั้นต่ำกว่าจะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่น่าพอใจก่อนเสมอ (Maslow 1987, จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ, 2554) มนุษย์จึงจะเกิดความต้องการขั้นสูงได้ ความต้องการทั้ง 5 ชั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด ดังนี้

ภาพที่ 2 ความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น (Maslow, 1987)

ความต้องการด้านสรีระ (Physiological needs) ได้แก่ ความต้องการเพื่อตอบสนองความหิว ความกระหาย ความต้องการนี้สนองตอบแรงขับทางกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ได้แก่ ความต้องการปลอดภัยที่มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ปราศจากความกลัวการสูญเสียและภัยอันตรายทั้งปวง เช่น สภาพบ้านที่มั่นคง เงินออม ฯลฯ ความต้องการขั้นนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการด้านสรีระได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว

ความต้องการความรักหรือสังคม (Belongingness or Social Needs) ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่น ความต้องการเป็นมิตรกับผู้อื่น ความต้องการเป็นเจ้าของและมีเจ้าของ ความรักในรูปแบบต่างกัน เช่น ความรักระหว่าง คู่รัก พ่อ แม่ ลูก เพื่อน สามี ภรรยา ความต้องการได้รับความชมเชยจากผู้อื่น ความต้องการขั้นนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นสองได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว

ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง (Esteem Needs) ความต้องการนับถือตนเอง ภูมิใจในตนเอง และให้ผู้อื่นยกย่องนับถือตัวเรา ความต้องการมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เช่น รางวัลเกียรติคุณ ตำแหน่งบริหาร ฯลฯ

ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-Actualization) ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์และความต้องการนี้ยากต่อการบอกต่อได้ว่าเป็นอะไร เราเพียงสามารถกล่าวได้ว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการจะเป็น ต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในเป้าหมายชีวิตของตน และต้องการเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว

จากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ 5 ขั้นที่ได้กล่าวมานั้น หากมองถึงความเชื่อมโยงถึงอาชีพครูแล้วก็มีความสอดคล้องกันในด้านความต้องการจากอาชีพที่จะส่งผลให้เกิดเป็นความภาคภูมิใจตามมา เมื่อครูมีพร้อมในด้านปัจจัยสี่ครบถ้วนแล้ว ขั้นต่อมาคือต้องการความมั่นคงในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ ต้องการความยอมรับนับถือในสังคมครูและสังคมอื่น ๆ ที่มองมา ต้องการความรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นครูและสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดกระบวนการอยากที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรจะต้องมีความภาคภูมิใจในอาชีพซึ่งเปรียบเสมือนแรงขับที่จะทำให้ผลิตผลงานออกมาได้ดีและมีความสุข สามารถจำแนกปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงทางวิชาชีพได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ เป็นการทำให้เกิดความภูมิใจในรายได้ แม้ว่าอาจจะไม่มากแต่มีรายได้ประจำเป็นเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง เมื่อครูทำงานไปได้ระยะหนึ่งแล้วมีคุณสมบัติครบถ้วนจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไปทางวิชาการในระดับต่างๆพร้อมได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินประจำตำแหน่งอีกด้วย ดังนั้นจากรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ความเป็นอยู่ในการดำรงชีพของครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่แตกต่างจากอาชีพอื่นๆ

ด้านสังคม การเป็นครูทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเรื่องของการยอมรับทางสังคม เนื่องจากครูเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลต่างๆในสังคม เพราะถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ชี้นำประโยชน์หรือหนทางต่างๆด้วยความบริสุทธิ์ใจ ประกอบกับเป็นบุคคลที่มีความรู้สูงในระดับปริญญา และครูเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทั้งนี้ เพราะครูต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไปด้วย

ด้านวัฒนธรรม เป็นการทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเรื่องของวิถีชีวิตของครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้

ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นการก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในเรื่องความก้าวหน้า ทั้งนี้สามารถทำความเข้าใจก้าวหน้าโดยผ่านทางกระบวนการศึกษาเล่าเรียนอย่างต่อเนื่องในระดับปริญญาตรี โท และเอก พร้อมทั้งการทำผลงานทางวิชาการในระดับต่างๆอีกด้วย ประกอบกับครูสามารถเปลี่ยนศักยภาพจากการสอนในระดับประถมศึกษาเป็นระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

อาจารย์ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ) และอาจารย์มนตรี ตราโมท (ศิลปินแห่งชาติ) ท่านให้ความสำคัญต่อการเคารพความรักในอาชีพเป็นอย่างมาก ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเคารพและภูมิใจในอาชีพที่ทำเพราะสิ่งนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันภายในที่จะขับเคลื่อนชีวิตไปในทางที่ดี หรือไม่ดี หากไม่มีความเคารพ ภูมิใจในอาชีพแล้วการประกอบอาชีพนั้นๆก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง สร้างความเบื่อหน่าย ความหดหู่ และไม่เกิดผลดีต่อคนร่วมวงการอีกด้วยเพราะไม่ได้เป็นสมาชิกในวิชาชีพนั้นด้วย

2.2.2 ความทุ่มเทในการซ่อมและการสอน

นอกจากจะมีความภูมิใจต่ออาชีพแล้ว ครูควรจะมีคุณธรรมในวิชาชีพครูซึ่งคุณธรรมมีหลายด้าน อาทิ ความมีเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความยุติธรรม ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความขยัน องค์กรประกอบทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วแต่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการจะทำให้ครูเป็นครูที่มีคุณธรรมในชีวิตที่สมบูรณ์แบบ ความทุ่มเทในการซ่อมและการสอน ก็ถือเป็นคุณธรรมสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นครูคนดีหากครูไร้ซึ่งความทุ่มเทแล้วก็ไม่สามารถที่จะสร้างอนาคตของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของความทุ่มเทในการทำงานจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าไม่ว่าจะทำงานอันใดจะต้องใช้ความเพียร ความอดทน เสียสละ อดทนไม่ย่อท้อ ไม่ย่อท้อต่อสิ่งติงาม ควรมีความเพียรที่จะข่มใจตัวเอง มีความกล้าหาญที่จะข่มใจตัวเองให้อดทน ต้องไม่ท้อถอยในการฝึกฝนตนเอง ไม่ท้อถอยในการแผ่ความรู้ ในการช่วยผู้อื่น ต้องมีความขยันในการทำงาน กล้าที่จะเผชิญตัวเอง กล้าที่จะค้ำตัวเอง มีเหตุผล ละอคติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ต้องหมั่นฝึกฝนตนเองให้เพียรทำงานอย่างจริงจังด้วยจิตใจที่ร่าเริง และต้องปรับปรุงตัวอยู่ตลอดเวลา หมั่นทบทวนอยู่เสมอ คุให้ชัดเจนงานที่ทำได้ถึงไหน งานนั้นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่เพราะฉะนั้นในการทำงานจึงต้องมีหลักการ มีระเบียบ มีเหตุผลที่ถูก เป็นประโยชน์ เป็นธรรม หมั่นฝึกฝนหาความรู้ให้ลึกซึ้ง รอบด้านอยู่เสมอ

ผู้วิจัยได้ศึกษาพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่ครูเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

“...ครูทั้งหลายที่ได้รับทุนเครื่องหมายเชิดชูเกียรติวันนี้ ก็เป็นผู้ที่ได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งและในหน้าที่ทางการศึกษาในทางเป็นครูมาเป็นเวลาช้านาน ถือได้ว่าได้ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละทุ่มเท ด้วยความเหน็ดเหนื่อยตลอดมา ผลในงานของตน ก็ควรจะได้เห็นประจักษ์อยู่แล้วว่า การที่ให้ความรู้แก่นุชนรุ่นหลังก็เท่ากับเป็นการสร้างอนาคตของชาติ...”

“...งานของครูนั้น...เป็นงานที่ยากและต้องใช้ความอดทน เสียสละทุ่มเทมาก ยิ่งในสมัยปัจจุบันยิ่งยากขึ้นทุกที เพราะเกิดมีความคิดใหม่อยู่เสมอ เช่นว่า เด็กต้องมีความคิดริเริ่มมาก แต่ในความคิดริเริ่มซึ่งเป็นสิ่งที่ดีนั้น โดยมากไปแปลไปเป็นว่า จะต้องมีความคิดที่จะล้างครุ ความคิดอันนี้เป็นความคิดที่รู้สึกว่าจะไม่ค่อยดีนัก แต่ก็เราจะต้องรับว่า มี เพื่อแก้ปัญหา มี หมายความว่าครูจะต้องทำตัวเป็นคนไม่ดี เพื่อให้สอดคล้องกับการยุหยา่ย ตรงข้ามครูยังต้องเสียสละ ยังต้องทำงานหนัก และทำด้วยความเฉลียวฉลาดมากขึ้น..”

อาจารย์ชูชาติ พิทักษากร และอาจารย์มนตรี ตราโมท ท่านได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความทุ่มเทเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นครูดนตรีหรือนักดนตรีล้วนแล้วแต่ต้องมีความทุ่มเททั้งสิ้น ความทุ่มเทในการฝึกซ้อม ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ท่านทั้งสองให้ความสำคัญกับการฝึกซ้อม การซ้อมอย่างเป็นระบบ ซ้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเรื่องสำคัญเพราะควรใช้สมองให้มากกว่าใช้แรงงาน เรียกได้ว่าควรทุ่มเทให้ถูกทางถึงจะเกิดผลดี

ในการเป็นนักเปียโนหรือครูเปียโนนั้นการฝึกซ้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกซ้อมให้ถูกวิธี ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด การซ้อมที่ดีจะต้องเริ่มจากการ warm-up ที่ถูกต้อง จากนั้นจึงเป็นส่วนของการเสริมเทคนิคต่าง ๆ เช่น การเล่น Scales Etudes Exercises (Marcus, 1979) ที่สำคัญทุกขั้นตอนของการซ้อมต้องซ้อมซ้ำเพื่อให้ไม่ผิด เพื่อให้กล้ามเนื้อ สมองเกิดกระบวนการจำในสิ่งที่ถูกต้อง ควรซ้อมแยกมือในตอนต้น ถัดจากการซ้อมเทคนิคคือต้องคำนึงถึงเรื่องการตีความบท

เพลงให้ถูกยุคสมัย เพราะเป้าหมายของนักดนตรีไม่ใช่มีแต่เรื่องของเทคนิคเท่านั้นแต่ที่สำคัญมากคือ การสื่อสาร การมีจินตนาการ เรื่องการใช้นิ้ว (fingering) ก็เป็นเรื่องสำคัญเพราะการมีนิ้วที่ดี ใช้อย่างถูกต้องจะทำให้การแสดงดีไปด้วย นักเปียโนควรที่จะฝึกเพื่อการแสดงโดยเฉพาะ ฝึกจำ ฝึกที่จะรับมือกับความเครียดต่าง ๆ ๆ ที่จะเกิดขึ้นบนเวที ที่สำคัญที่สุดในการเล่นดนตรีคือต้องรู้สึกผ่อนคลาย ใช้กล้ามเนื้อในส่วนที่ต้อง รู้จักหายใจให้ถูกที่ ไหล่ ข้อมือไม่มีอาการเกร็ง

จากการกระบวนกรฝึกซ้อมตัวเองแล้วครูต้องไม่ลืมที่จะบอกวิธีการซ้อมที่ถูกต้องให้กับนักเรียนด้วย ทำเช่นกันกับกระบวนกรซ้อมของตัวเองแต่ครูต้องรู้จักที่จะใช้วิธีการสอน การซ้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียน นี่จึงเป็นสาเหตุที่ว่าครูไม่ได้มีหน้าที่แค่สอนอย่างเดียว แต่หน้าที่สำคัญอีกอย่างคือ ต้องใส่ใจที่จะทราบถึงข้อมูลตัวนักเรียนด้วยเพราะจะช่วยให้การสอนของท่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มันคือความทุ่มเทอย่างหนึ่งในการสอนที่ต้องเอาใจใส่ หาวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด ต้องไม่ยอมแพ้ที่จะแก้ปัญหาผู้เรียนที่ทักษะไม่ดีพอที่สำคัญต้องไม่หงุดหงิดใส่ผู้เรียนเวลาที่เล่นไม่ได้ เพราะจะทำให้บรรยากาศการเรียนดนตรีเสียไป

2.3 ทักษะด้านบุคลิกภาพ

ทักษะด้านบุคลิกภาพก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เป็นครู เพราะเป็นสิ่งแรกที่คนจะเห็น เป็นสิ่งแรกที่คนจะให้ตัดสินว่าครูคนนี้น่าเคารพ น่าเชื่อถือหรือไม่ ซึ่งบุคลิกภาพประกอบไปด้วยหลายส่วนด้วยกัน อาทิ ด้านกายภาพ ด้านสติปัญญา ด้านวาจา การเข้าสังคม ด้านอารมณ์

บุคลิกภาพเป็นความประทับใจเบื้องต้นของผู้พบเห็น และเป็นก้าวต่อไปสู่การเริ่มต้นที่ดีของการติดต่อสำหรับผู้ที่เป็นครู บุคลิกภาพมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นแบบอย่างของศิษย์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่คณะครูนักเรียนโรงเรียนไกลกังวล ความว่า

“สำหรับครูนั้น ก็ต้องทำตัวให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ เป็นที่
 เชื่อมใจของนักเรียนเหมือนกัน ข้อแรกต้องฝึกฝนตนเองให้แตกฉานและ
 มั่นยำชำนาญ ทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอนเพื่อสามารถสอนทั้งวิชาทั้ง
 ปวงได้โดยถูกต้อง กระจ่างชัดและครบถ้วนสมบูรณ์ อีกข้อหนึ่ง ต้องทำ
 ตัวให้ดีคือ ต้องมีและต้องแสดงความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต
 ความสุภาพ ความเข้มแข็งและอดทนให้ปรากฏชัดเจนเคยชินเป็นปกติ

วิสัย เด็กๆ จะได้เห็นได้เข้าใจในคุณค่าของความรู้ในความคิด และในตัวครู
เองอย่างซาบซึ้งและยึดถือเอาเป็นแบบอย่าง”

7 มิถุนายน 2521

เป็นที่ยอมรับว่าครูดีต้องมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ สอนดี มีความรู้ดี และประพฤติดี แต่นัก
การศึกษาเห็นว่า เพียงเท่านั้นยังไม่เพียงพอกับความเป็นครู ครูควรจะมีบุคลิกภาพที่ดีด้วย

มั่นใจในตนเอง ครูควรมีจิตใจที่เบิกบาน ขจัดความกลัว อีกทั้งกำจัดความรู้สึกในส่วนที่คิดว่า
เป็นบมด้อยออกไปด้วย ความมั่นใจในตัวเองว่าบุคลิกภาพดีอยู่เสมอ จะเกิดพลังดึงดูดให้ผู้อื่นเกิดความ
ประทับใจในตัวครู

มีไมตรีจิต การที่จะให้คนอื่นชอบเรา เราต้องชอบคนอื่นก่อน เพราะเมื่อเราชอบคนอื่นเราก็
จะเกิดไมตรีจิตต่อเขาขึ้นภายในจิตใจ ทั้งนี้ต้องมีความจริงใจหรือความรักความชอบอันบริสุทธิ์ที่เรา
รู้สึกต่อคนทั่วไป เป็นความรู้สึกทางจิตใจที่จะสร้างพลังออกมารอบตัวเรา ให้ผู้พบเห็นเกิดความนิยม
ยินดีและความประทับใจ ซึ่งตรงข้ามกับความเกลียดชัง ความระแวงสงสัย ความอิจฉาริษยา ความไม่
พึงพอใจจะส่งพลังตรงกันข้าม ไม่น่านิยม เป็นพลังผลักดันผู้อื่น ปรากฏออกมาให้กับผู้พบเห็น

คล่องแคล่ว ว่องไว ลองเริ่มสังเกตความคล่องแคล่วว่องไวของผู้อื่นพร้อมๆกับเปรียบเทียบกับ
คนที่งุ่มง่าม แล้วหันมาศึกษาท่าทีของตัวเอง เลิกการเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า เป็นคนคล่องแคล่ว
ว่องไวกระฉับกระเฉง แต่ก็อยู่ในลักษณะสงบเสถียรมีสัมมาคารวะผลที่ออกมาจะนำพอใจในการพัฒนา
บุคลิกภาพอย่างเห็นได้ชัด

ตรงต่อเวลา เป็นอุปนิสัยประจำอันสำคัญของแต่ละคน การรักษาเวลานัดหมายจะเห็นเป็นสิ่ง
ธรรมดา การพัฒนาบุคลิกภาพจึงอยู่บนฐานแห่งการตรงต่อเวลาเป็นประการสำคัญ

การควบคุมตนเอง การควบคุมสติโดยใช้ความคิดใคร่ครวญไตร่ตรองและแก้ไขปัญหาวัยสติ
และปัญญา ถือว่าเป็นผู้มีบุคลิกอันน่าสรรเสริญ

รู้จักกาลเทศะ ต้องใช้ความคิด พินิจพิจารณาในเวลาอันฉับไว ว่าสิ่งใดควรกระทำต่อผู้ใดใน
วาระใด เวลาไหน ให้เหมาะสมที่จะบังเกิดผลดี

มธุรสวาจา จะเน้นหนักไปในเรื่องคำพูดที่ประทับใจ ไม่มีเครื่องมือใด ๆ ที่ใช้ได้ผลอย่างวิเศษ
สุดเท่ากับการให้อภินันทนาการเป็นคำพูดด้วยความจริง สาระอันเป็นความสัตย์จริง โดยสรรหา
ถ้อยคำประโยคที่เกิดความภาคภูมิใจ สบอารมณ์แก่ผู้ที่เรารอคอยอย่างมีไมตรีจิต

เอาใจเขามาใส่ใจเรา ท่านจงปฏิบัติต่อบุคคลนั้นดังที่ท่านเห็นว่าถ้าเป็นท่านถูกปฏิบัติแล้ว ท่านจะถูกรักใจ มีความภูมิใจหรือไม่

เสริมลักษณะทางกาย เป็นเรื่องความสะอาดของเสื้อผ้า หน้าตา ผม เท้า มือ เล็บ ปาก ฟัน ร่องเท้า ฯลฯ อันเป็นลักษณะทางกาย นอกจากจะสะอาดปราศจากสิ่งน่ารังเกียจแล้ว จะต้องลักษณะให้สมกับกาลเทศะ และโอกาสแห่งการปรากฏต่อสังคม ให้เป็นที่น่านิยม น่าชื่นชม อีกทั้งต้องประกอบกับการยืน เดิน นั่ง และเคลื่อนไหวให้เหมาะสมเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพให้เกิดความน่าประทับใจ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก

เติมเต็มชีวิตชีวา เป็นขั้นตอนอันสำคัญที่ผสมผสานขั้นตอนทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น ไม่ใช่มีบุคลิกแบบตึกตา แต่ต้องมีความน่ารัก มีความจริงใจและไม่เสแสร้งแก้งทำ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านบุคลิกภาพในการเป็นครูของครูมนตรี ตราโมท (ศิลปินแห่งชาติ) และ อาจารย์ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ) สามารถสรุปลักษณะเด่นด้านบุคลิกภาพของครูท่าน 2 ท่าน ได้ดังนี้

ครูทั้ง 2 ท่านเป็นคนมีเหตุผล ไม่เจ้าอารมณ์ มีความหนักแน่น รู้จักอดทนอดกลั้น ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ และอัธยาศัยดีทั้งในเวลาสอน และนอกเวลา รู้จักที่จะออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตน ไม่ให้หลุด ความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมมั่นในตนเองในเรื่องที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น สามารถเข้ากับคนได้ทุกชนชั้น และเข้ากับสังคมได้ดี การไม่สร้างปมด้อยต่อตนเอง และไม่คิดให้ตนเองตกต่ำลง การไม่สร้างปมเด่นจนเห็นว่าตัวเองสำคัญกว่าผู้อื่นทั้งหมด การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ การจัดระเบียบชีวิตของตน และมีการวางแผนเป้าหมายในชีวิต การสรวมความประพุดตลก และมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมฐานะความเป็นครู ทั้งทางกาย และวาจา การกระทำให้เคารพกฎเกณฑ์ ถือนวินัยและมีระเบียบแบบแผนอัน ดีงาม ทั้งเพื่อต่อตนเอง และหมู่คณะ สุขภาพอ่อนนุ่มต่อผู้บุคคล ทั้งกาย และวาจา ความขยันหมั่นเพียร อุทิศหาต่อวิชาชีพ และศึกษาความรู้ เพื่ออบรมปัญญาให้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษานี้มุ่งพิจารณาถึงการศึกษาคุณภาพชีวิตและทัศนคติของครูเปิโนโนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะในประเด็นหลัก 4 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณภาพชีวิตของครูดนตรี (สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา, 2539, สุขชาติ โสภประยูร และคณะ, 2543) 2) สุขภาพกาย 3)สุขภาพจิตของครูสอนเปิโนโน 4) ทัศนคติ (ณรุทธ์ สุทธ

จิตต์, 2555; ทิศนา แคมมณี, 2555; ผกา สัตยธรรม, 2544; สันติ บุญภิรมย์, 2557; วรรณิสา ประเสริฐศุภวิทย์, 2554 และ เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, 2554) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาครุตนตรรต้นแบบ 2 ท่าน คือ ครุตนตรร ตรีธาโมท (ศิลปินแห่งชาติ) และอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ)

ด้านคุณภาพชีวิตของครุตนตรร ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ สุขภาวะทางกาย และสุขภาวะทางจิต

สุขภาวะทางกาย

ผู้วิจัยได้นำลักษณะสุขภาวะกายที่ดีจากนิยามขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization) และในประเทศไทยได้นำนิยาม และลักษณะของการมีสุขภาวะดีจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานสุขภาวะกายที่ดีที่ครุตนตรรควรมี

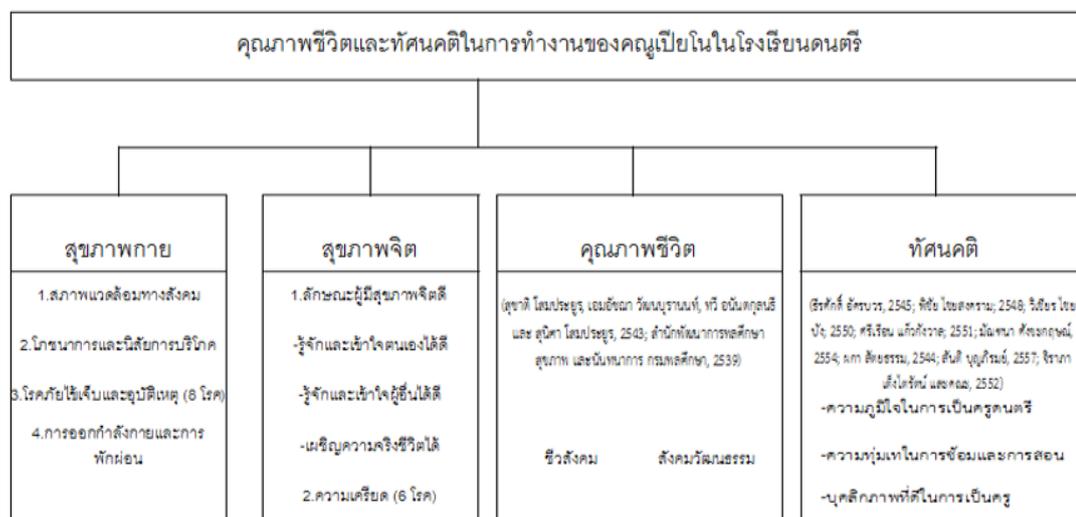
สุขภาวะจิตเป็นอีกประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้ โดย ผู้วิจัยได้นำลักษณะสุขภาวะจิตที่ดีจากนิยามขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization) และในประเทศไทยได้นำนิยาม และลักษณะของการมีสุขภาวะจิตที่ดีจากกรมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทยเพื่อชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานสุขภาวะจิตที่ดีที่ครุตนตรรควรมี

ในด้านปัญหาสุขภาวะจิตที่เกิดกับครุสอนดนตรี ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครุสอนดนตรีจำนวน 30 คน เพื่อให้ทราบสภาพจริง ภาวะความเครียด ความกดดันต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยสามารถจำแนกประเภทความเครียดออกได้เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ความเครียดเกี่ยวกับผู้บริหาร 2) ความเครียดเกี่ยวกับผู้ปกครอง 3) ความเครียดด้านการสอน 4) ความเครียดด้านการสอนความเครียดด้านการเล่นดนตรี 5) ความเครียดด้านเศรษฐกิจ และ 6) ความเครียดด้านครอบครัว

ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณสมบัติของครูที่ดีจากนักการศึกษาจำนวน 5 ท่าน (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาธาธา, 2523; วรรณิสา ประเสริฐศุภวิทย์, 2554; ณรุธา สุทธิจิตต์, 2555; พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2554) อีกทั้งยังมุ่งศึกษาไปที่ทัศนคติด้านการทำงาน ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นครุตนตรร ความทุ่มเทในการสอนและการสอน และบุคลิกภาพที่ดีในการเป็นครุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจคุณภาพชีวิต และทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ กรุงเทพมหานคร สามารถจำแนกขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขั้นที่ 2 การออกแบบการวิจัย

ขั้นที่ 3 คัดเลือกประชากรครูสอนเปียนโน

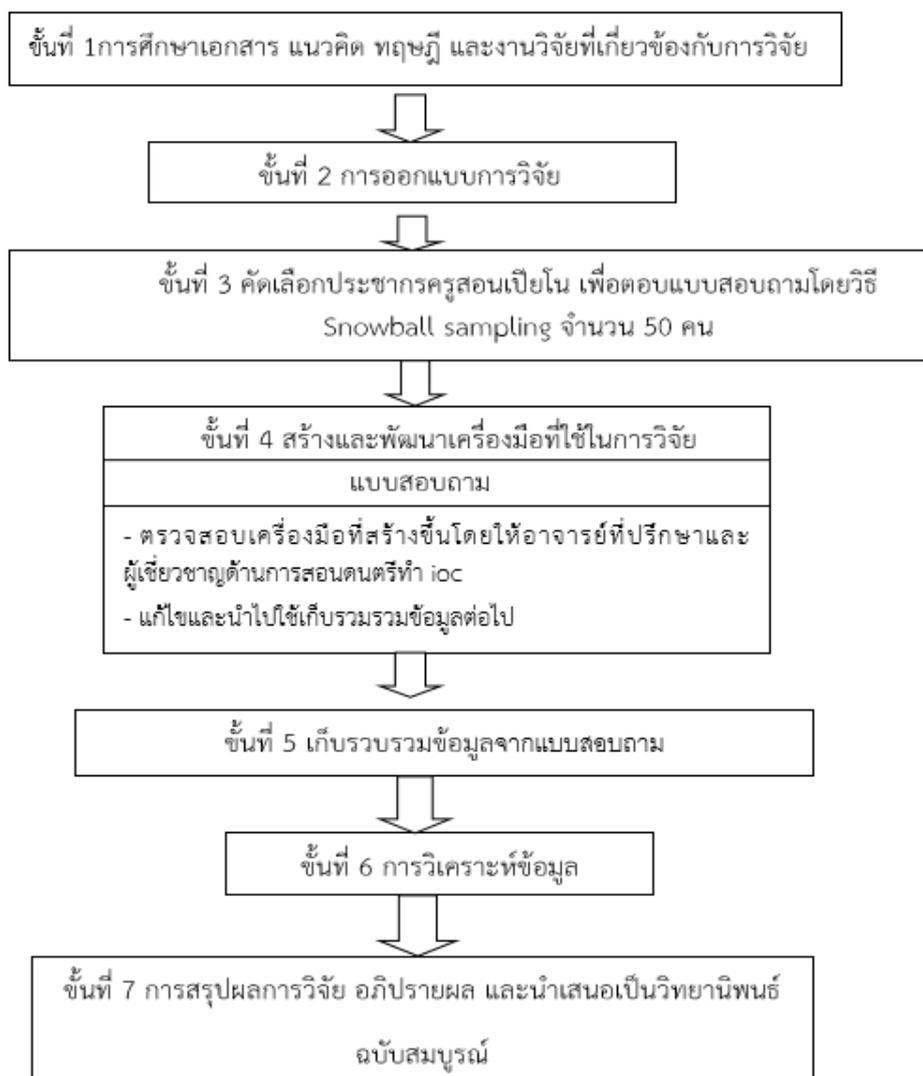
ขั้นที่ 4 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 7 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 4 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการศึกษาแนวคิดเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดและหลักการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของครุ มุ่งเน้นไปที่วิธีการศึกษาทางด้านคุณภาพชีวิตของประชากรทางด้าน การดำรงชีวิต สุขภาพกาย สุขภาพจิตโดยอิงตามแนวคิดและหลักการทางประชากรศาสตร์อีกทั้งงานวิจัยนี้ยังเน้นไปที่การศึกษาทัศนคติของครูเปียโนตั้งนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่มีความน่าเชื่อถือจากแหล่งอ้างอิงทางการศึกษาต่างๆได้โดยแบ่งหัวข้อในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตของครูดนตรี

1.1 สถานภาพของครูดนตรีในประเทศไทย

1.1.1 ครูดนตรีในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.1.2 ระบบการศึกษาดนตรีในประเทศไทย

1.2 สุขภาวะของครูดนตรี

1.2.1 สุขภาวะทางกาย

1.2.2 สุขภาวะทางจิต

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อวิชาชีพรู

2.1 ความหมายและความสำคัญของทักษะคิด

2.2 คุณลักษณะในการทำงานของครูดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี

2.2.2 ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน

2.2.3 บุคลิกภาพที่ดีในการเป็นครู

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดวิจัย

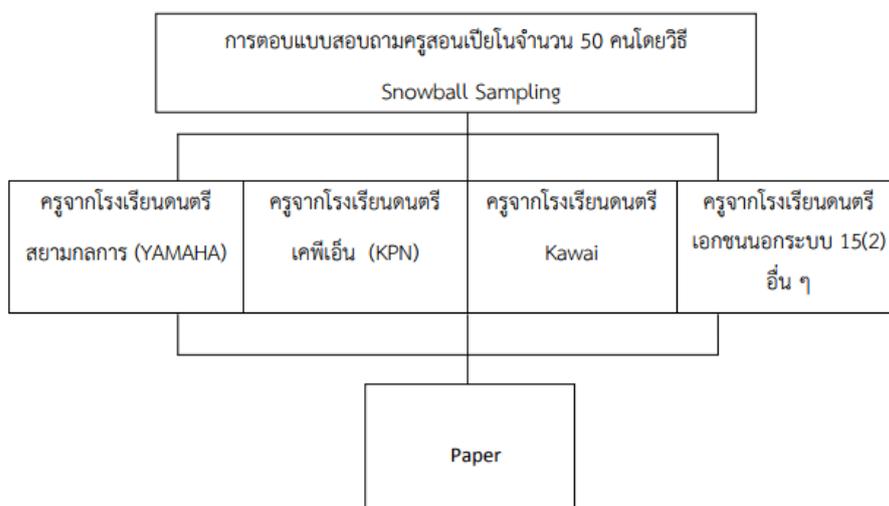
ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบการวิจัย

จากหัวข้อเรื่องคุณภาพชีวิตและทัศนคติของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้เลือกออกแบบการวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแต่ยังมีความเป็นวิจัยเชิงคุณภาพอยู่มาก เพราะต้องนำข้อมูลที่ได้มาทำการ วิเคราะห์และสังเคราะห์ เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพนี้สามารถศึกษาทั้งมุมมองแนวคิดที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์นั้นสามารถสร้างและจัดการระบบข้อมูลที่ได้มาอย่างดีสามารถอธิบายถึงข้อมูลที่ได้มาอย่างครอบคลุมและสมบูรณ์รวมถึงทำให้สามารถตีความจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมกันได้โดยตรงหรือสามารถทำให้เกิดหลักเกณฑ์หรือข้อสรุปในสิ่งที่ได้มาจากการศึกษาและได้ในเชิงลึกอีกด้วยซึ่งสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย

ขั้นที่ 3 การกำหนดประชากร / ขนาดตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครูสอนเปียโนที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนกระบบเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 5 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2. ใช้วิธีการสุ่มครูสอนเปียโน 15 คน ที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนกระบบเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสอบถามเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกรอบประเด็นคำถาม หรือ แนวการสอบถาม ตามวัตถุประสงค์การวิจัย
2. กำหนดข้อคำถามในการทำแบบสอบถาม ตามประเด็นต่างๆที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วย

ชีวสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่ติดมากับตัวหรือเป็นมาแต่กำเนิด ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย อายุ เพศ เชื้อชาติ สุขภาวะทางร่างกาย

สังคมวัฒนธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงได้ ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย สถานภาพสมรส รูปแบบความเป็นอยู่ รายได้ การศึกษา อาชีพ สถานภาพการทำงาน ที่อยู่อาศัย และสุขภาพจิต

- การศึกษา
- สถานะการเงิน
- ลักษณะการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางกาย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ

- ความภูมิใจในการเป็นครูคนตรี
- ความทุ่มเทในการสอนและการสอน
- บุคลิกภาพ

3. นำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ioc ความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือ

4. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีการทำแบบสอบถาม และสอบถามเพิ่มเติมอีก 15 คนโดยวิธีการสุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามกับการเก็บข้อมูลสภาพจริงเบื้องต้นเนื่องจากประชากรมีจำนวนมากถึง 50 คน เนื่องจากการสอบถามเพิ่มเติมเป็นวิธีการที่ผู้สอบถามและผู้ถูกสอบถามสามารถโต้ตอบ / ซักถามในประเด็นข้อสงสัยต่างๆได้อย่างกระจ่างชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งและสมบูรณ์ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้สอบถามได้สังเกตเห็นกิริยาท่าทางภาษาท่าทางตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่างๆของผู้ให้การสอบถามเพื่อนำมาใช้ประกอบการตีความหมายและอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่างๆได้อีกด้วย

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) ตรวจสอบโดยใช้มุมมองจากหลายทฤษฎี (theory triangulation) และตรวจสอบโดยใช้วิธีวิจัยที่หลากหลาย (methodological) ในที่นี้คือการใช้ทำแบบสอบถาม และสอบถามเพิ่มเติม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 7 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย 1. เพื่อสำรวจคุณภาพชีวิตของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อสำรวจทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน และด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู พร้อมให้ข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญจากการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ โดยการนำเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางพร้อมการอธิบายใต้ตาราง โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆที่สอดคล้องกับแบบสอบถาม

7.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมการอธิบายประกอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามครูสอนเปียนโนเดี่ยว โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของกรวิจัยได้แก่ 1) เพื่อสำรวจคุณภาพชีวิตของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อสำรวจทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน และด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามครูเปียนโน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้ศึกษาผลจากการวิจัยด้วยวิธีการให้ครูเปียนโนทั้ง 50 คนทำแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ โดยนำเสนอ 4 ประเด็นหลักได้แก่ 1) คุณภาพชีวิตของครูเปียนโนทางด้านข้อมูลทั่วไป การศึกษา สถานะการเงิน และลักษณะการสอน 2) สุขภาวะทางกาย 3) สุขภาวะทางจิต และ 4) ทัศนคติของครูสอนเปียนโนในด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน และบุคลิกภาพในการเป็นครูดนตรี ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตของครูสอนเปียนโน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สุขภาวะทางกายของครูสอนเปียนโน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สุขภาวะทางจิตของครูสอนเปียนโน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของครูสอนเปียนโน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตของครูสอนเปียโน

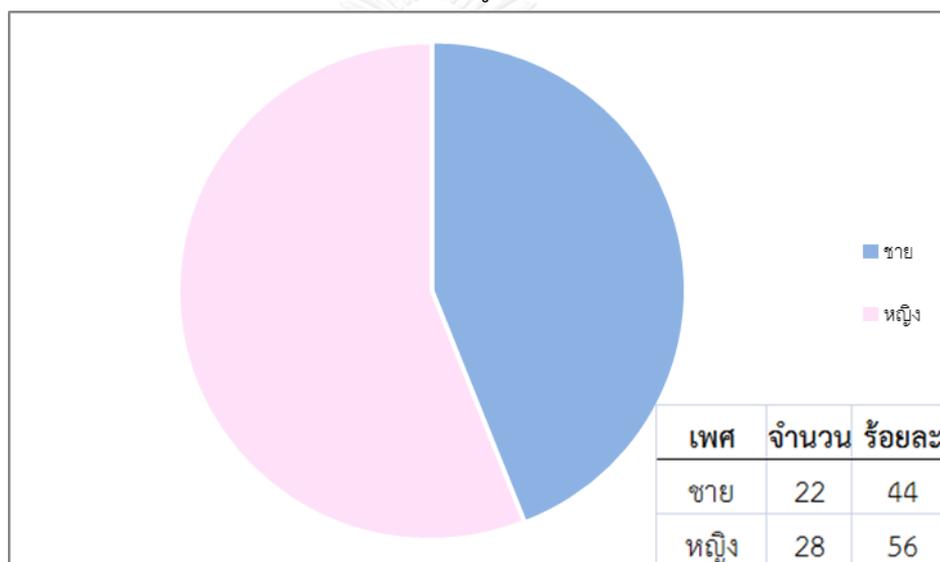
การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้ศึกษาผลการวิจัยด้วยวิธีการให้ครูเปียโน 50 คน ทำแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นด้านคุณภาพชีวิต โดยนำเสนอทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) การศึกษา 3) สถานะการเงิน 4) ลักษณะการสอน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์สามารถแสดงดังต่อไปนี้

1. คุณภาพชีวิต

1.1. ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 เพศ

กราฟที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

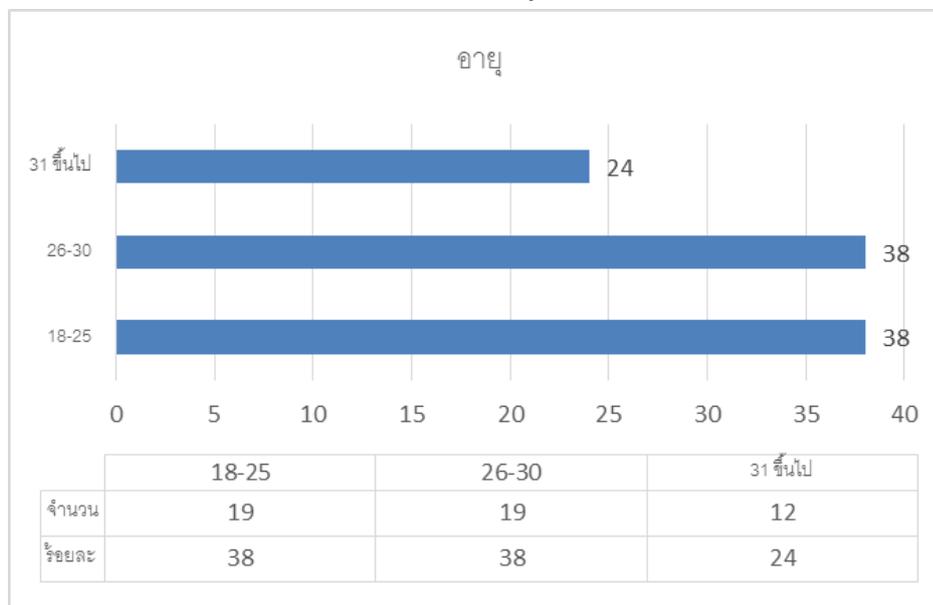

จากกราฟที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูสอนเปียโนในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 เป็นเพศชายจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44

จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าความต้องการครูสอนเปียโนของตลาดส่วนมากแล้วผู้ปกครองมีความต้องการให้ครูผู้หญิงสอนมากกว่าครูผู้ชาย ส่งผลให้ครูผู้หญิงในกลุ่มนี้มีรายได้สูงกว่าผู้ชาย โดยเทียบจากข้อมูลทางการเงิน ในช่วงรายได้ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6 คือครูผู้หญิงทั้งหมด ส่วนรายได้ 100,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2 ก็คือครูสอนเปียโนเพศหญิง

1.1.2 อายุ

กราฟที่ 2 อายุของครูสอนเปียโน

จากกราฟที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูสอนเปียโนส่วนใหญ่มีอายุ 18-25 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 อายุ 26-30 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 มีครูสอนเปียโนส่วนน้อยที่มีอายุมากกว่า 30 ปี เป็นจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24

อายุของครูผู้สอนนั้นมีผลถึงการเลือกรับนักเรียนในช่วงอายุต่าง ๆ ครูที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไปจะมีการรับนักเรียนในช่วงอายุที่กว้างได้มากตั้งแต่อายุเฉลี่ย 3 ปี - 60 ปี ซึ่งต่างจากครูที่มีอายุในช่วง 18 ปี - 25 ปี ที่จะมึนักเรียนส่วนมากในช่วงอายุ 4 ปี - 18 ปี ซึ่งจากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าครูผู้สอนที่อายุ 18 - 25 ปี จะระบุอายุนักเรียน หรือระดับเกรด ระดับเล่มหนังสือที่ต้องการรับด้วยเหตุผลของประสบการณ์ และความน่าเชื่อถือในการสอน นักเรียนที่มีอายุมากกว่าผู้สอนมักจะทำการเรียนการสอนยากซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดประเด็นนี้อีกครั้งในช่วงท้าย

1.1.3 สถานภาพ

กราฟที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

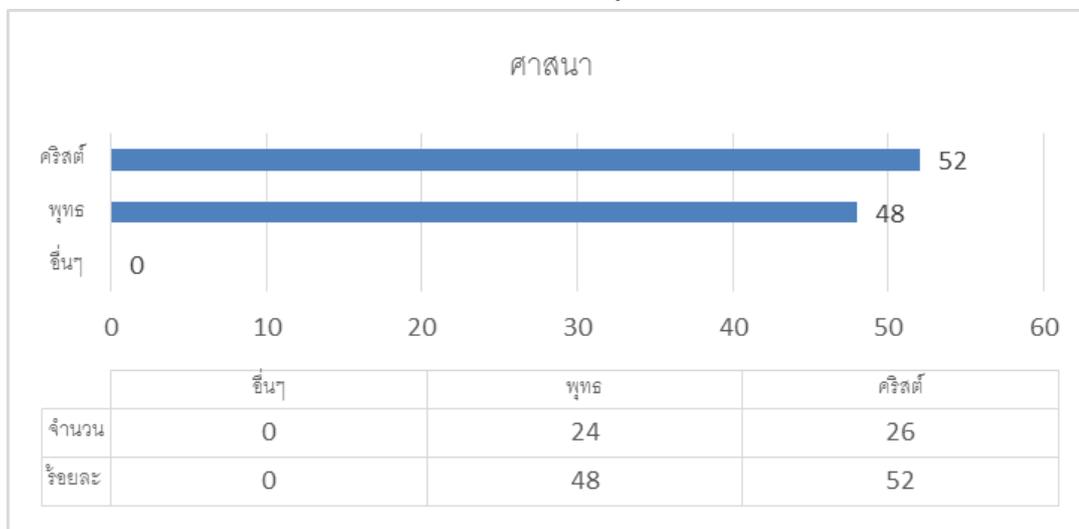
จากกราฟที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูสอนเปียโนส่วนมากมีสถานภาพโสด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีแฟน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 หย่าร้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 สมรส จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และ แยกกันอยู่จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2

การที่ครูสอนเปียโนในกลุ่มนี้มีสถานภาพ โสด เป็นจำนวนร้อยละ 60 มีความสอดคล้องกับ ชั่วโมงสอนของครูที่มีจำนวนหลายชั่วโมงต่อสัปดาห์ คนที่สอน 21 ชั่วโมง ขึ้นไป ส่วนมากมีสถานะ โสด เพราะลักษณะการทำงานที่ต้องทำในวันหยุดเสาร์ และอาทิตย์ วันธรรมดาส่วนมากหลังเวลา นักเรียนเลิกโรงเรียนทำให้เวลาพักผ่อนไม่ตรงกับผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น และมีครูที่สอนถึง 40 ชั่วโมง ขึ้นไป ต่อสัปดาห์จำนวน 5 คน ที่อายุ 30 ปี ขึ้นไปแล้วแต่ยังไม่เคยมีแฟน ซึ่งมีความขัดแย้งกับการวางแผน ชีวิตของพวกเขาที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันอยู่ 2 ข้อ คือ 1) อยากมีโรงเรียนดนตรีเป็นของตนเอง ใน จุดมุ่งหมายข้อนี้ครูกลุ่มนี้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างแน่นอน 2) อยากแต่งงาน มีครอบครัวที่ ออบอุ่น ซึ่งการบรรลุจุดมุ่งหมายข้อนี้มีความเป็นไปได้ยากเพราะลักษณะการดำเนินชีวิตกับสิ่งที่อยาก ได้มีความขัดแย้งกันอยู่มาก ลักษณะของครูกลุ่มที่โสดแบบชั่วโมงสอนเยอะส่วนมากเป็นครูผู้หญิง

ลักษณะของสถานะความโสด และหย่าร้าง ร้อยละ 90 เกิดขึ้นกับครูผู้ชาย จากการสอบถาม เพิ่มเติมพบว่าการเป็นทั้งครูสอนดนตรี และนักเปียโนรับงานอีเวนต์ หรือเล่นดนตรีกลางคืน ทำให้มี โอกาสพบเจอผู้คนมากมายมีสิ่งเร้าภายนอก มีความเสี่ยงสูงที่จะส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจ ทะเลาะ กันระหว่างคนรัก จนเกิดการเลิก หรือถึงขั้นหย่าร้างในที่สุด

1.1.4 ศาสนา

กราฟที่ 4 ศาสนาของครูสอนเปียโน

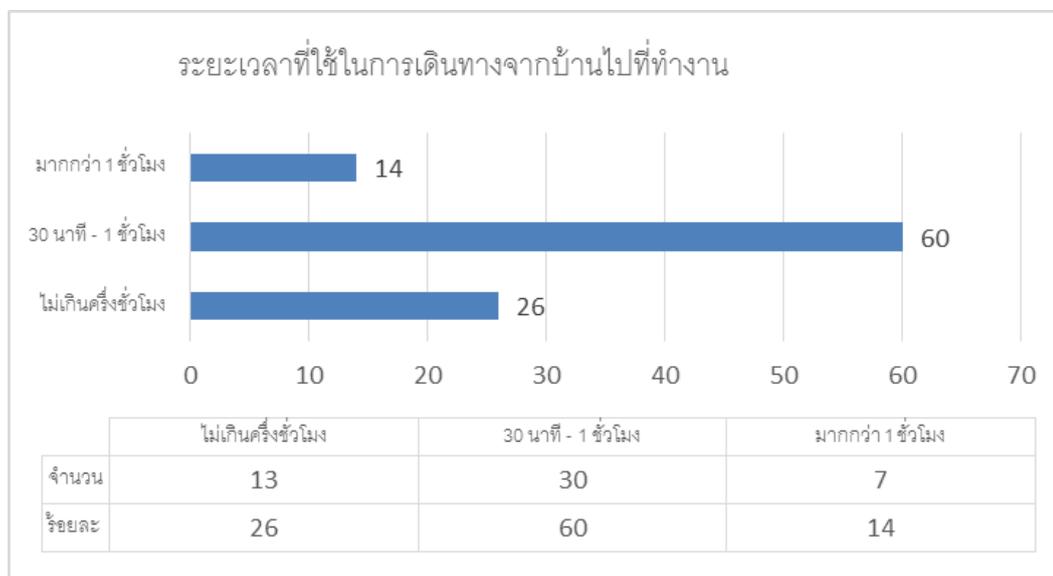

จากกราฟที่ 4 แสดงศาสนาของครูสอนเปียโน พบว่าครูสอนเปียโนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ศาสนาพุทธ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 และไม่พบว่ามีครูสอนเปียโนที่ตอบแบบสอบถามนับถือศาสนาอื่น

จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าครูที่ครูส่วนมากนับถือศาสนาคริสต์นั้นมีส่วนในการเลือกเดินทางสายดนตรี เพราะศาสนาคริสต์มีพิธีกรรมในการร้องเพลง เล่นดนตรีในโบสถ์ซึ่งครูส่วนมากก็คุ้นชินกับการเข้าโบสถ์ทุกสัปดาห์ หลายท่านฝึกเล่นดนตรี ร้องเพลงในโบสถ์จนยึดเป็นอาชีพซึ่งจากกลุ่มประชากรมีครูที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านดนตรี แต่นับถือศาสนาคริสต์ และได้ทำงานให้โบสถ์จนกลายเป็นอาชีพได้จำนวน 6 คนจากจำนวน 13 คนที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านดนตรี

1.1.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปทำงาน

กราฟที่ 6 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

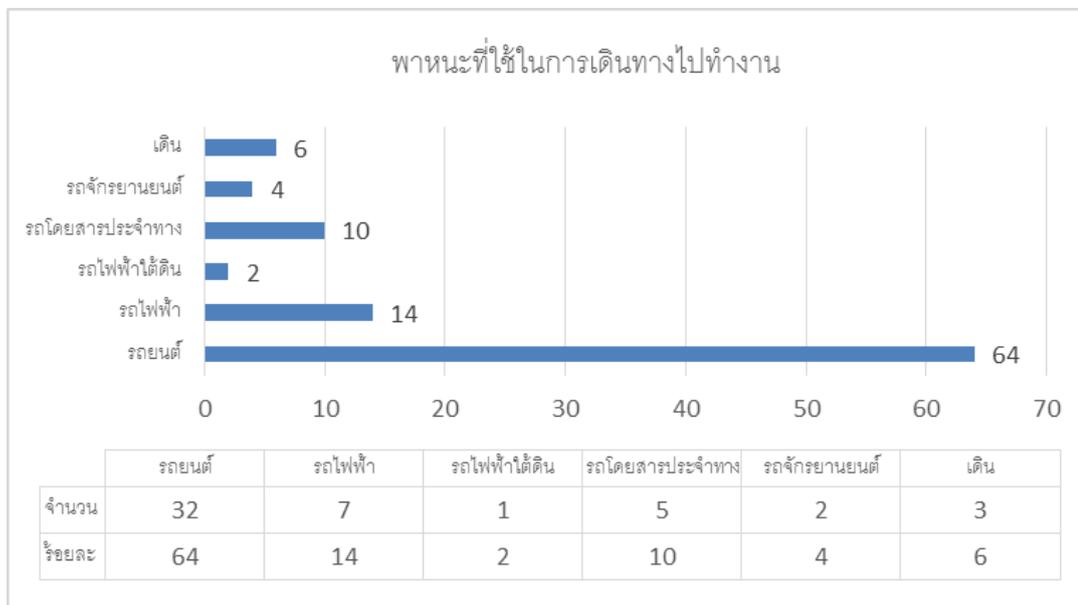

จากกราฟที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูเป็ยโนส่วนมากใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านไปทำงาน 30 นาที - 1 ชั่วโมง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ใช้เวลาเดินทางไม่เกินครึ่งชั่วโมง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 และใช้เวลาเดินทางมากกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าครูกลุ่มที่ใช้เวลาเดินทางมากกว่า 1 ชั่วโมงแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ไปสอนในโรงเรียนที่อยู่ไกลแต่ได้ค่าตอบแทนต่อชั่วโมงสูง ในขณะที่ชั่วโมงการสอนไม่ได้มากนักเกินไป จำนวน 3 คน 2) ไปสอนในโรงเรียนที่อยู่ไกลเพราะเป็นโรงเรียนของคนรู้จัก ทำให้เกิดความสบายใจในการทำงาน จำนวน 3 คน 3) ไม่สามารถเลือกได้ ไม่มีใครที่อยากเดินทางไกลแต่จำเป็นต้องไปสอนเพราะไม่มีทางเลือกอื่น จำนวน 1 คน ส่วนครูกลุ่มที่ใช้เวลาในการเดินทางไม่เกินครึ่งชั่วโมงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่เช่าห้องใกล้ที่ทำงานเพื่อจะได้สอนในโรงเรียนที่ให้ค่าตอบแทนสูง จำนวน 10 คน 2) กลุ่มที่ทำงานสอนเป็ยโนเป็นอาชีพเสริมแต่มีรายได้หลักจากการทำอาชีพอื่น จำนวน 3 คน

1.1.7 พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

กราฟที่ 7 พาหนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในการเดินทางไปทำงาน

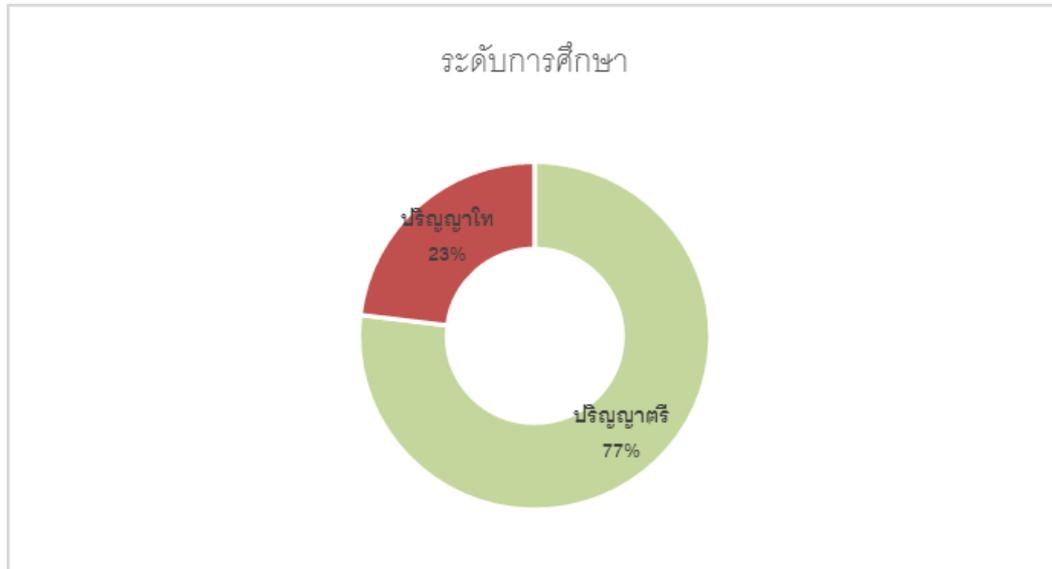
จากกราฟที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามพาหนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในการเดินทางไปทำงาน พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากเดินทางโดยรถยนต์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาได้แก่ รถไฟฟ้า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 รถโดยสารประจำทาง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เดินไปทำงานจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ซึ่งรถจักรยานยนต์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และเดินทางโดยรถไฟฟ้าใต้ดิน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2

จากการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มครูที่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนมากเป็นกลุ่มที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านไปที่ทำงานไม่เกินครึ่งชั่วโมง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเหตุผลด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง เพราะครูเปียโนส่วนมากในแต่ละวันไม่ได้เดินทางไปทีเดียวแล้วกลับ แต่มีอาชีพเสริมที่ทำประกอบกันทำให้ต้องเดินทางหลายที่ และค่ารถไฟฟ้าก็อาจจะแพงกว่าเดินทางโดยรถส่วนตัวในบางครั้ง และเป็นที่น่าสังเกตว่าครูส่วนมากที่เดินทางด้วยรถสาธารณะเป็นครูที่ใช้เวลาเดินทางจากบ้านไปที่ทำงานเกิน 1 ชั่วโมง

1.2 ด้านการศึกษา

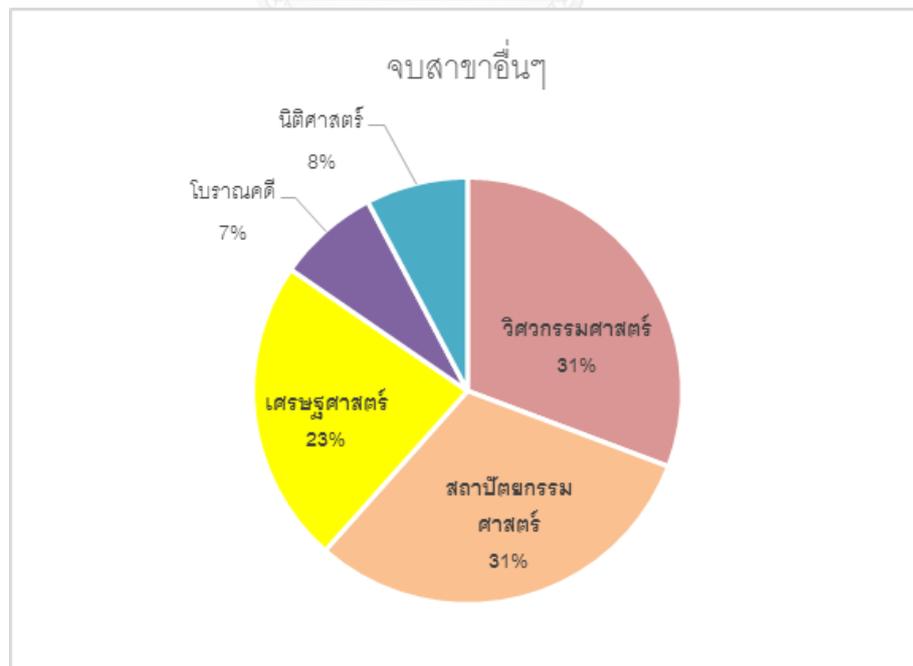
1.2.1 ประวัติการศึกษา

กราฟที่ 8 จุดมุ่งทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท

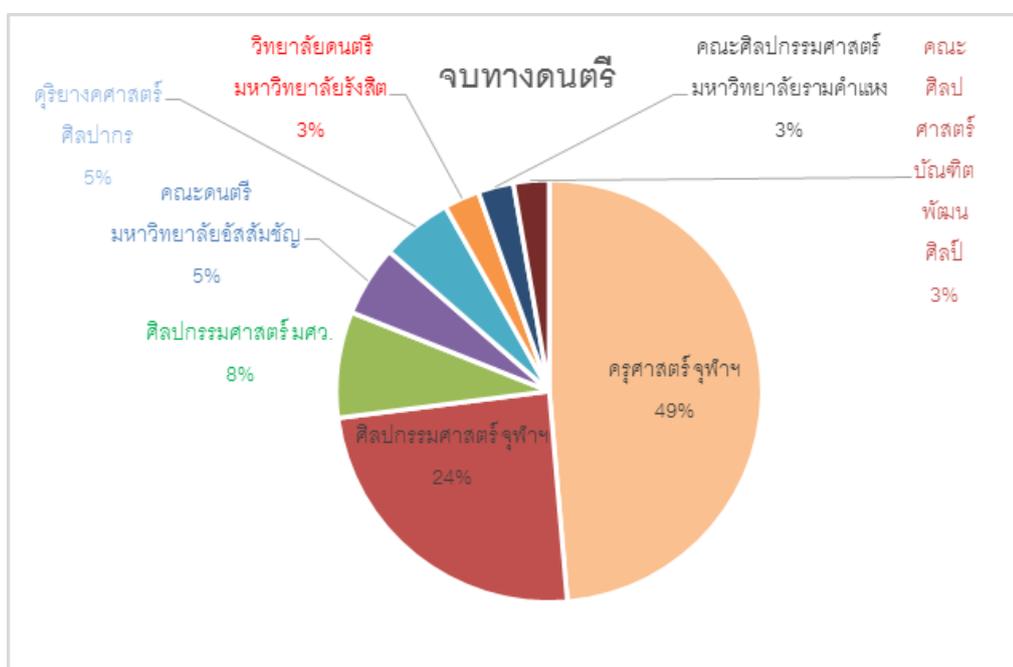
1.2.1.1 ระดับปริญญาตรี

กราฟที่ 9 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาอื่น ๆ

จากกราฟที่ 9 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสาขาอื่น ๆ พบว่ามีครูสอนเปียโนที่ไม่ได้จบปริญญาตรีทางด้านดนตรีทั้งหมด 13 คน คณะที่สอนเปียโนมากที่สุดคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีจำนวนคณะละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมาคือคณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23 คณะนิติศาสตร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และคณะโบราณคดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7

กราฟที่ 10 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางดนตรี

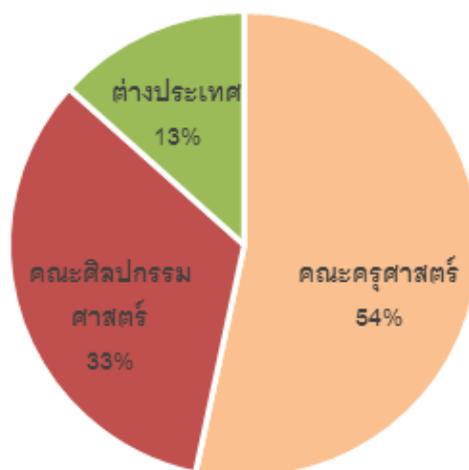

จากกราฟที่ 10 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางดนตรี พบว่าครูสอนเปียโนที่เรียนจบทางดนตรีโดยตรงมีจำนวน 37 คน ส่วนมากจบจากคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาคือคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 24 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8 คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะดนตรี มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ชัวร์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5 วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และคณะศิลปศาสตร์ บัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3

1.2.1.2 ระดับปริญญาโท

กราฟที่ 11 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท

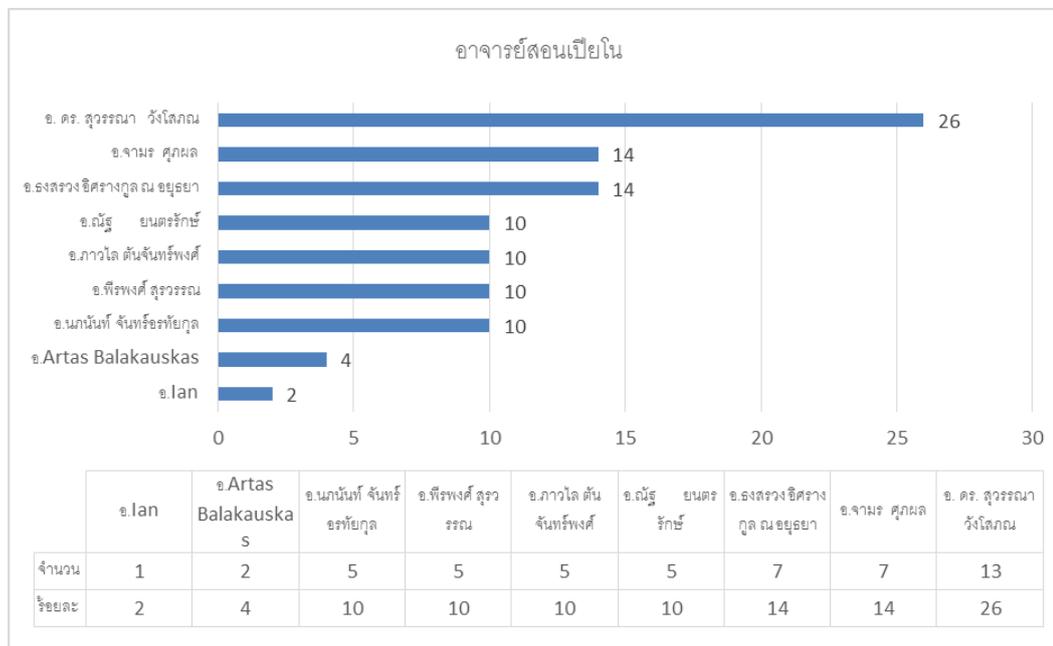
จบปริญญาโท

จากกราฟที่ 11 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ทางด้านดนตรี (ไม่มีครูสอนเปียโนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาอื่น) พบว่าครูสอนเปียโน ส่วนมากจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 54 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และจบการศึกษา จากต่างประเทศ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13

1.2.2 อาจารย์สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม

กราฟที่ 12 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอาจารย์สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม

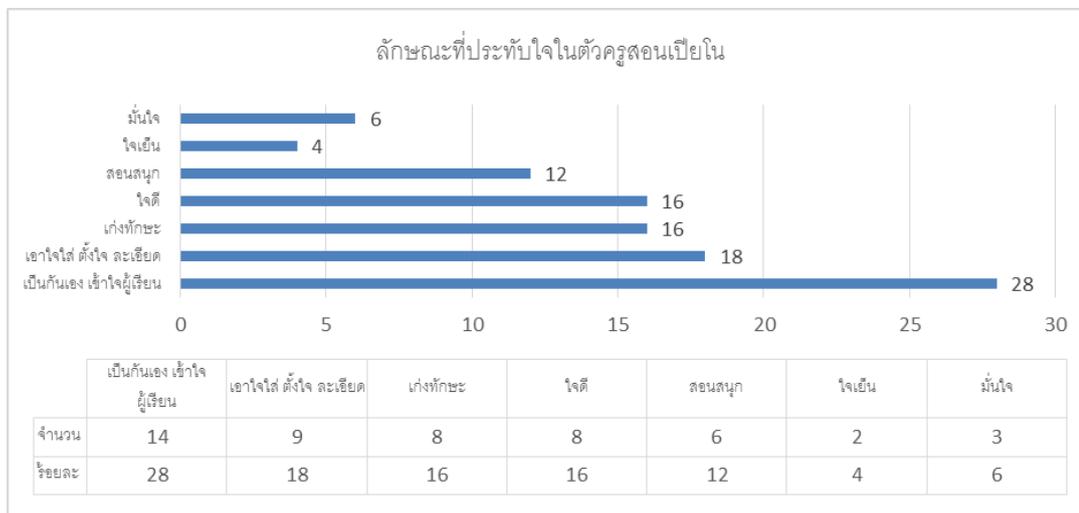

จากกราฟที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามรายชื่ออาจารย์สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูเปียโนส่วนมากเรียนกับ อ.ดร.สุวรรณฯ วังโสภณ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 รศ.ดร.ธงสรวง อิศรางกูร ณ อยุธยา และอาจารย์จามร ศุภผล จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 อ.ดร.นภานันท์ จันทร์อรทัยกุล, อาจารย์ณัฐ ยนตรรักษ์, อาจารย์พีรพงศ์ สุวรรณ และอ.ดร.ภาวไล ตันจันทร์พงศ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 อาจารย์ Artas Balakauskas จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และ อ. Ian จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2

จากผลการสำรวจจะเห็นได้ว่าอาจารย์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นอาจารย์ระดับแนวหน้าของประเทศไทยทั้งหมด เนื่องจากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Snowball ที่ทำให้ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก

1.2.3 ลักษณะที่ประทับใจในตัวครูสอนเปียโน

กราฟที่ 13 ลักษณะที่ประทับใจในตัวครูสอนเปียโน

จากกราฟที่ 13 แสดงลักษณะที่ประทับใจในตัวครูผู้สอนเปียโน พบว่าลักษณะที่ครูส่วนมากประทับใจคือความเป็นกันเอง เข้าใจผู้เรียน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือความเอาใจใส่ ตั้งใจ ละเอียดย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 เก่งทักษะ และใจดี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 สอนสนุก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12 มั่นใจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และความใจเย็น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

จากการสอบถามเพิ่มเติมพบลักษณะอื่น ๆ ที่ประทับใจและครูเปียโนทุกคนควรมีคือ ความมีวินัยในตัวเอง ฝึกซ้อมพัฒนาตัวเองอยู่เสมอต้องทันโลก ถ้าไม่พัฒนาตัวเราความรู้ความสามารถ จะไม่ได้อยู่นิ่งเท่าเดิม แต่จะถอยหลังลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งครูส่วนมากยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการไปเข้าอบรมทางดนตรี หรือชมคอนเสิร์ตดนตรีเพื่อได้เห็น ได้ฟัง ได้เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นสามารถบอกนักเรียนได้ว่าเล่นแบบนี้ดี ไม่ดีอย่างไร เพราะการได้ฟังดนตรีที่ดี สำคัญเท่า ๆ กับการได้รับการฝึกซ้อมที่ดี ครูควรมีจรรยาบรรณในการเป็นครู รักนักเรียน รักที่จะสอน รักที่จะพัฒนาสื่อการสอน สามารถเป็นแรงบันดาลใจ หรือสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ไม่เหวี่ยงนักเรียนแบบไม่มีเหตุผลเพราะอารมณ์เพียงชั่ววูบของครูอาจจะสร้างบาดแผลลึกในใจนักเรียน ให้ไม่ชอบดนตรีไปตลอดชีวิตได้ และควรมีใจกว้างพอที่จะรู้ว่าตนเองสอนได้ถึงระดับไหน ถ้าสอนไม่ได้ ควรจะส่งต่อให้ครูที่เหมาะสม

1.2.4 วุฒิการศึกษาด้านเปียโน

ตารางที่ 4 วุฒิการศึกษาทางด้านเปียโน

เกรด	Trinity	ABRSM	YAMAHA	จำนวน	ร้อยละ
4		1	1	2	4
5		2	10	12	24
6			2	2	4
7				0	0
8	22	7		29	58
PC	2			2	4
AC				0	0
ATCL	1			1	2
LTCL				0	0
FTCL	2			2	4
จำนวน	27	10	13	50	-
ร้อยละ	54	20	26	-	100
รวม				50	100

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามวุฒิการศึกษาทางด้านเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางด้านเปียโนอยู่ในระดับเกรด 8 มากที่สุด มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ครูส่วนใหญ่สอบจากสถาบัน Trinity รองลงมาคือเกรด 5 มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 สถาบันที่ครูสอบส่วนมากคือ YAMAHA เกรด 4, เกรด 6 และ PC จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ATCL จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 FTCL จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

วุฒิการศึกษาทางด้านเปียโนนั้นก็มีส่วนในการเลือกสถานที่ทำงานเพราะจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าครูที่เรียนหลักสูตรยามาฮ่าจบการศึกษาในระดับเกรด 4 และเกรด 5 ซึ่งถือเป็นเกรดขั้นสูงสำหรับครูที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญที่เป็นเอกลักษณ์ของยามาฮ่าถึงจะทำการสอนได้ทั้งการสอนแบบกลุ่ม และสอนเดี่ยว ในการสำรวจครั้งนี้มีครูทั้งหมด 11 คน สอนที่สถาบันยามาฮ่า มีส่วนที่สมัครสอนที่โรงเรียนที่ตนเองเรียน และไปสมัครสอนที่ยามาฮ่าสาขาที่ใกล้บ้าน ส่วนครูที่มีวุฒิทางด้านเปียโนอยู่ในระดับเกรด 4 และเกรด 5 ของ ABRSM จำนวน 3 คน เป็นครูที่ไม่ได้จบเอกเปียโนแต่สามารถสอบโครงการครู KCI ของสถาบัน KPN ในการสอนเปียโนได้ในระดับขั้นต้นจึงสามารถสอน

วิชาเปียโนที่สถาบัน KPN ได้ควบคู่กับการสอนเครื่องมือเอกของตนเอง ซึ่งจากที่มีโอกาสได้พูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่งพบว่าครูที่สามารถสอนได้มากกว่า 1 วิชา มักจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษเวลาสมัครงาน ส่วนครูที่มีวุฒิทางเปียโนของสถาบัน Trinity จำนวน 27 คน ABRSM เกรด 8 อีกจำนวน 7 คน และยามาฮา เกรด 6 อีก 2 คน มีความกระจายตัวในการเลือกสอนตามโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบต่างกันไป มีข้อสังเกตว่าครูที่มีวุฒิในระดับ ATCL และ FTCL จะสอนที่บ้านควบคู่กับการสอนที่สถาบันดนตรีเพราะวุฒิการศึกษาที่มีความโดดเด่นทำให้มีนักเรียนสนใจอยากเรียน และสามารถกำหนดค่าเรียนได้ถึง 1,000 บาท หรือมากกว่านั้นซึ่งเหมาะสมกับวุฒิการศึกษา

1.2.5 การวางแผนในชีวิต

การวางแผนในชีวิตผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 5 การวางแผนในชีวิตผู้ตอบแบบสอบถาม

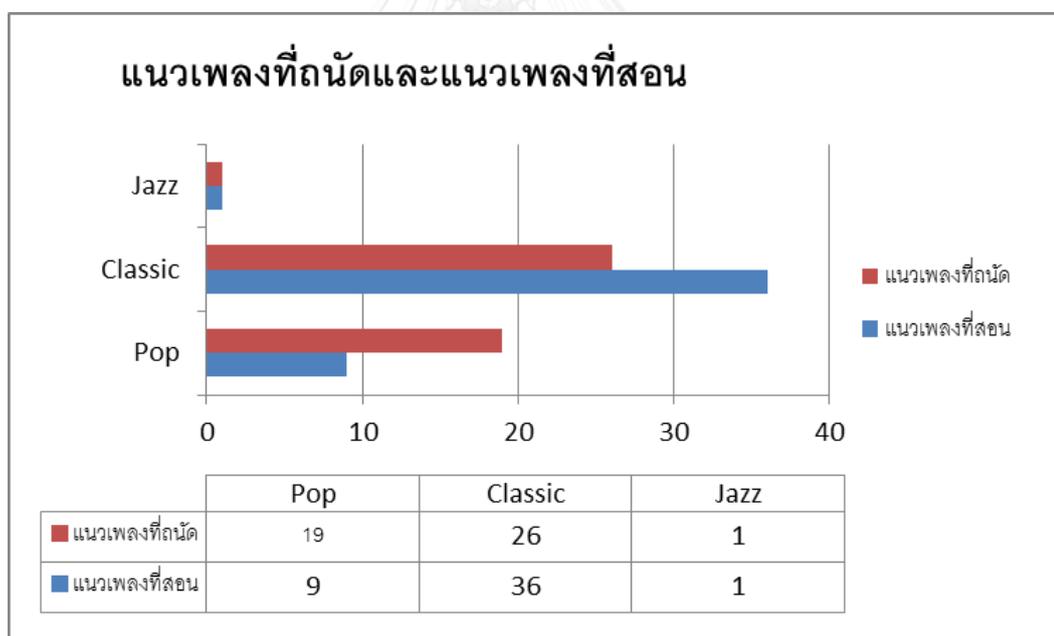
แผน	จำนวน	ร้อยละ
เปิดโรงเรียนดนตรี	22	44
แต่งงาน	13	26
เป็นศิลปิน	4	8
มีความสุขแบบพอเพียง	3	6
สอนเปียโนไปเรื่อยๆ	3	6
ศึกษาต่อต่างประเทศ	3	6
เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย	2	4
รวม	50	100

จากตารางที่ 5 แสดงข้อมูลจำนวนและร้อยละการวางแผนในชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าครูเปียโนส่วนมากมีความสนใจที่จะเปิดโรงเรียนดนตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 เป็นความฝันของครูสอนเปียโนหลายคนที่อยากจะมีโรงเรียนดนตรีเป็นของตนเองเพราะเป็นสิ่งที่รักและตรงกับสิ่งที่เรียนมา แต่การเปิดโรงเรียนดนตรีต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากจึงยังไม่พร้อมที่จะทำในเวลานี้ รองลงมาคืออยากแต่งงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 เป็นศิลปิน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 อยากมีความสุขแบบพอเพียง, สอนเปียโนต่อไปเรื่อยๆ, ศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 3

คน คิดเป็นร้อยละ 6 และอยากเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 มีครูจำนวนมากที่ต้องการเปิดโรงเรียนดนตรีเป็นของตนเอง จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าอยากเปิดแต่ไม่มีเงินทุนมากพอที่จะเปิดได้ เพราะถ้าเป็นโรงเรียนดนตรีในลักษณะแฟรนไชส์ต้องใช้เงินลงทุนอย่างน้อย 5,000,000 บาท ซึ่งรายรับในตอนนี้อาจยังไม่เพียงพอ แต่ถ้าเปิดโรงเรียนดนตรีในชื่อตัวเองก็ไม่อยากเปิดเพราะคิดว่าจะมีความเสี่ยงในการลงทุนเนื่องจากตนเองยังไม่มีชื่อเสียงมากพอที่จะดึงดูดคนมาเรียนด้วยได้ขนาดนั้น คนที่บอกว่าอยากมีความสุข 2 ใน 3 คนเป็นครูผู้ใหญ่ที่สอนมานานมากจนบอกว่ารู้สึกหมดไฟ ไม่อยากซ้อม ไม่อยากสอนต่อแล้วอยากพักผ่อนอยู่เฉย ๆ และมีครูที่อยากไปศึกษาต่อต่างประเทศที่สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็นที่ยังไม่ไปคือ 1) ความรู้ความสามารถยังไม่พร้อมไปสอบ แต่มีเงินสามารถไปเรียนได้อย่างไม่ลำบาก และ 2) มีความสามารถพร้อมที่จะไปเรียน แต่ไม่สามารถไปได้เพราะไม่มีทุนทรัพย์

1.2.6 แนวเพลงที่ถนัด และแนวเพลงที่สอน

กราฟที่ 14 แนวเพลงที่ถนัดและแนวเพลงที่สอน

จากกราฟที่ 14 แสดงจำนวนข้อมูลแนวเพลงที่ผู้ตอบแบบสอบถามถนัด และแนวเพลงที่สอนพบว่าแนวเพลงที่ครูเปียโนส่วนมากถนัดมากที่สุดคือแนวเพลงคลาสสิก (Classic) จำนวน 26 คน รองลงมาคือแนวเพลงป๊อป(Pop) จำนวน 19 คน และแนวดนตรีแจ๊ส (Jazz) จำนวน 1 คน ส่วนแนว

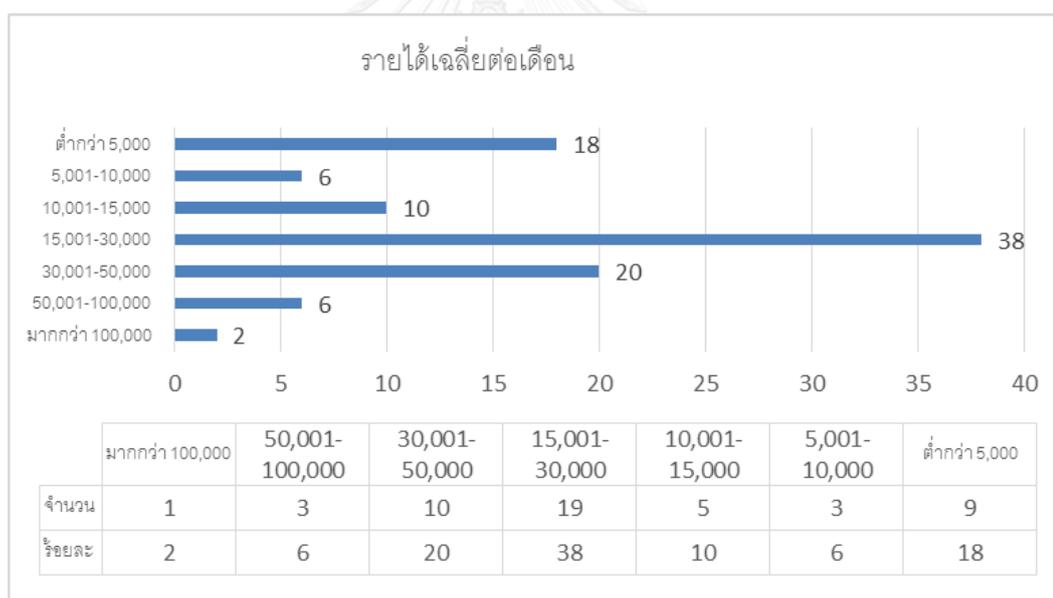
เพลงที่ครูเปียโนสอนมากที่สุดได้แก่ แนวเพลงคลาสสิก (Classic) จำนวน 36 คน รองลงมาคือแนวเพลงป๊อป (Pop) จำนวน 9 คน และแนวเพลงแจ๊ส (Jazz) จำนวน 1 คน

สังเกตได้ว่าแนวเพลงคลาสสิกเป็นแนวที่มีความต้องการเรียนมากที่สุดเพราะสามารถใช้สอวัตระดับของสถาบันทางดนตรีทั่วโลกได้ ทำให้ครูที่สอนเพลงป๊อปบางส่วนจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวมาสอนคลาสสิก ส่วนครูที่ถนัด Jazz และสอน Jazz จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า เป็นคนที่มีความเป็นตัวของตัวเองและไม่อยากเปลี่ยนตัวตน หรือสอนในแนวที่ไม่ชอบก็จะมีรายได้จากการสอนไม่เกิน 5,000 บาท เพราะนักเรียนที่เรียนส่วนมากเพิ่งฝึกเล่นเปียโน ยังไม่มีพื้นฐานละคิดว่าการเล่น Jazz ค่อนข้างยากจึงมีคนเรียนน้อย แต่รายได้หลักของครูเปียโนท่านนี้คือการเล่นดนตรีกลางคืน

1.3 ด้านสถานะทางการเงิน

1.3.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กราฟที่ 15 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากกราฟที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูเปียโนส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 15,001-30,000 บาท ต่อเดือนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา 30,001-50,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 5,001-10,000 บาท 50,001-100,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ และมากกว่า 100,000 บาท จำนวน 1 คน

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าครูส่วนมากชอบอาชีพอิสระแบบนี้เพราะรายได้คือทำเท่าไรก็ได้เท่านั้น ต่างจากงานประจำอื่น ๆ ที่ทำมากเท่าไรก็มีฐานเงินเดือนกำหนดไว้อยู่แล้วไม่ได้มากไปกว่านั้น ครูที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 จำนวนร้อยละ 18 ทั้ง มีครูจำนวน 5 คนที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับปริญญาตรี และอีก 4 คน ศึกษาปริญญาตรีจากสาขาอื่น ซึ่งทั้ง 9 คนนี้มีอายุอยู่ในช่วง 18 – 25 ปี สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่มีแฟรนไชส์ทั้งหมด และเป็นผู้ที่มีงานประจำอย่างอื่นอยู่แล้วหรือกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี งานสอนเปียโนเป็นอาชีพเสริมที่ทำในวันเสาร์หรืออาทิตย์เท่านั้น และที่บ้านให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน และด้านการศึกษา มีที่พักเป็นของตนเองไม่ต้องเช่าอาศัย ไม่ต้องจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ มีเงินให้เพื่อใช้จ่ายในยามที่ขัดสนจึงไม่มีภาระทางการเงิน มาสอนเพื่อให้มีประสบการณ์ ครูเปียโนที่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 15,001-30,000 บาท อยู่ในช่วงอายุ 26 – 30 ปี จำนวน 13 คน อีก 6 คนอายุ 18 – 25 ปี มีลักษณะการสอนแนวเพลงคลาสสิก จำนวน 11 คน อีก 8 คนถนัดสอนเพลงป๊อป เป็นผู้ที่ยังจบปริญญาตรี จำนวน 17 คน อีก 2 คนจบปริญญาโทคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครูที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 มี 2 คน อายุมากกว่า 31 ปี มี 1 คน ที่จบการศึกษาปริญญาตรีทางด้านดนตรี สอนที่โรงเรียนดนตรี Peterson และ Play Me Up แต่ไม่ได้ทำการสอนเพียงอย่างเดียวเพราะขายของออนไลน์ ขายดอกไม้ และเล่นดนตรีกลางคืนไปพร้อม ๆ กับการสอนเปียโน และอีก 1 คน ที่จบการศึกษาทางด้านเปียโนจากต่างประเทศโดยตรงสอนที่โรงเรียนดนตรี Heart of Gold และสอนที่บ้านนักเรียนควบคู่กันไปโดยที่สอนเปียโนเป็นอาชีพหลักโดยที่ไม่มีอาชีพเสริม ส่วนครูที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท อายุมากกว่า 31 ปี จำนวน 1 คน ทำงานบริหารและสอนเปียโนให้หลายสถาบันศึกษาอีกทั้งจบการศึกษาทางด้านเปียโนจากต่างประเทศโดยตรง

1.3.2 อาชีพอื่น ๆ นอกจากการสอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนและร้อยละของอาชีพอื่น ๆ นอกจากการสอนเปียโนของผู้ตอบ แบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม

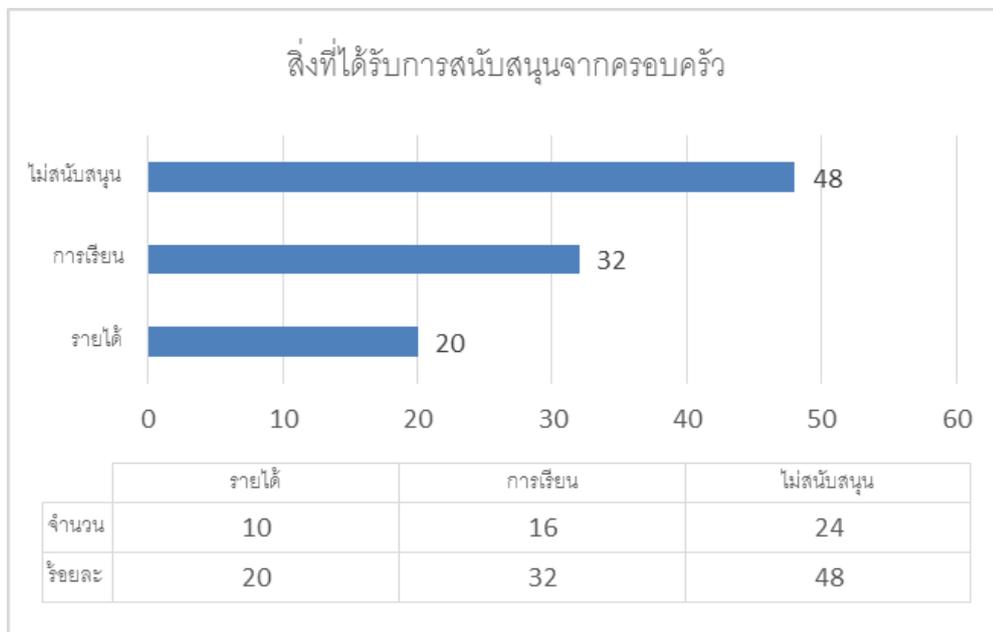
ตารางที่ 6 อาชีพอื่น ๆ นอกจากการสอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพที่นอกจากการสอนเปียโน	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจที่บ้าน	7	16.28
เล่นดนตรีกลางคืน	9	20.93
อาจารย์ประจำในโรงเรียน	6	13.95
ขายของออนไลน์	6	13.95
ทำร้านอาหาร	4	9.30
นักวิจัย	3	6.98
เอเจนซีด้านการศึกษาต่อ	2	4.65
นายควม	1	2.33
ขายเครื่องดนตรี	2	4.65
ขายดอกไม้	1	2.33
พนักงานออฟฟิศ	1	2.33
นักออกแบบ	1	2.33
รวม	43	100

จากตารางที่ 6 จากจำนวนประชากรครูทั้งหมด 50 คน พบว่ามีครูจำนวน 43 คนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพสอนเปียโนเพียงอย่างเดียว อีก 7 คนเป็นครูเปียโนเพียงอย่างเดียว พบว่าครูเปียโนส่วนมากเล่นดนตรีกลางคืนควบคู่ไปกับการสอน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 อาชีพรองลงมาคือทำธุรกิจที่บ้าน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 ในกลุ่มที่มีธุรกิจที่บ้านพบว่าเป็นครูผู้มีรายได้จากการสอนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 5 คน เป็นครูประจำในโรงเรียน และขายของออนไลน์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95 ทำร้านอาหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 เป็นนักวิจัย และสอนเปียโนเป็นงานเสริม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.98 ขายเครื่องดนตรี และเป็นเอเจนซีด้านการศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.65 เป็นนายควม, ขายดอกไม้, นักออกแบบ และพนักงานออฟฟิศ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

1.3.3 การสนับสนุนจากครอบครัว

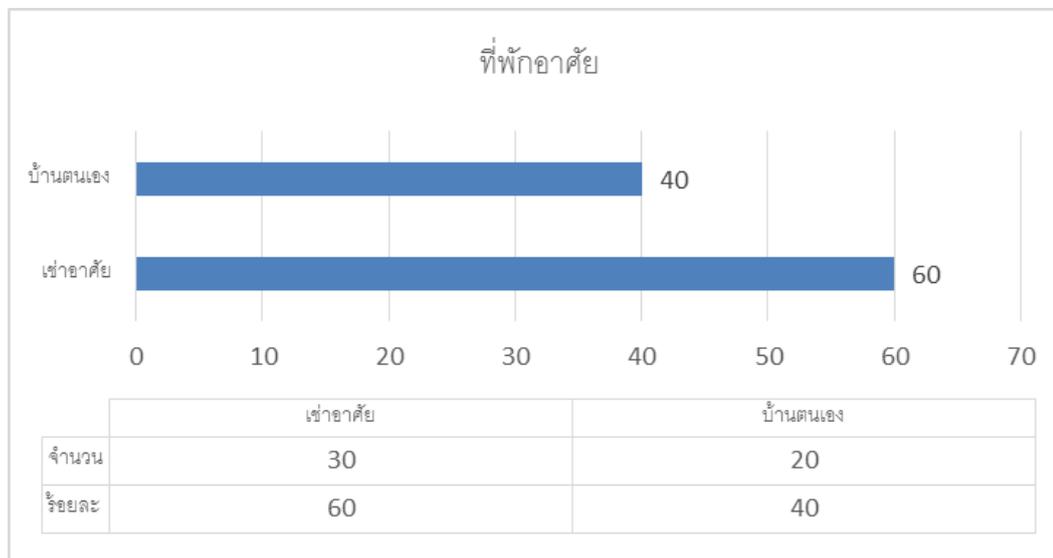
กราฟที่ 16 การสนับสนุนจากครอบครัว

จากกราฟที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละการสนับสนุนจากครอบครัวทั้งด้านรายได้ และด้านการเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านรายได้ และการเรียนเป็นจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า ครูสอนดนตรีส่วนมากสามารถหารายได้ตั้งแต่ยังเรียนอยู่ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีมากที่สามารถดูแลตนเองได้ตั้งแต่ยังเด็ก ได้รับการสนับสนุนทางด้านการเรียน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 และได้รับการสนับสนุนด้านรายได้จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

1.3.4 ที่พักอาศัย

กราฟที่ 17 ที่พักอาศัย

จากกราฟที่ 17 แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากพักอยู่ในลักษณะของการเช่าอาศัย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมาก จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าครูหลายท่านมีความจำเป็นเพื่อความสะดวกในการเดินทางไปทำงานจะได้ลดค่าเดินทาง ค่าน้ำมันลงไปบ้าง บางคนก็ย้ายที่อยู่เพื่อจะได้มาสอนในโรงเรียนดนตรีที่มีชื่อเสียง ให้ค่าตอบแทนสูง โดยส่วนมากครูกลุ่มนี้จะมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท และครูที่อาศัยอยู่บ้านของตนเองจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40

1.3.5 สัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ตารางที่ 7 ตารางสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือน

สัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือน	5	4	3	2	1	0
1.ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและพักผ่อน	18	22	7	3	-	-
2.ค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว	4	10	9	13	9	5
3.ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	9	2	10	12	8	9
4.เงินออม	5	4	17	8	13	3

จากตารางที่ 7 แสดงสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม 4 ด้านคือ 1) ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและพักผ่อน 2) ค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว 3) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ 4) เงินออม พบว่าด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวและการพักผ่อนมีผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด 18 คน ค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 13 คน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์อยู่ในระดับน้อย จำนวน 12 คน และการออมเงินอยู่ในระดับกลาง จำนวน 17 คน

1.4 ลักษณะการสอน

1.4.1 โรงเรียนดนตรีที่สอน

ตารางที่ 8 โรงเรียนดนตรีที่สอน

ประเภท	โรงเรียน	จำนวน	
Franchise	Yamaha	11	
	KPN	7	
	Kawai	9	
	มทิลด	2	
	อื่นๆ	BMAS	1
		Peterson	3
		Sooner	1
		Norie Music	1
		Heart of Gold	4
		ปิยะภัช	1
		Legato Music	1
		Play Me Up	4
		Opus One	2
		Piano Forte	1
Play Sound	2		
Da Capo	2		
Robinson	2		
โรงเรียนและบ้าน		19	
สอนมากกว่า 1 โรงเรียน		4	

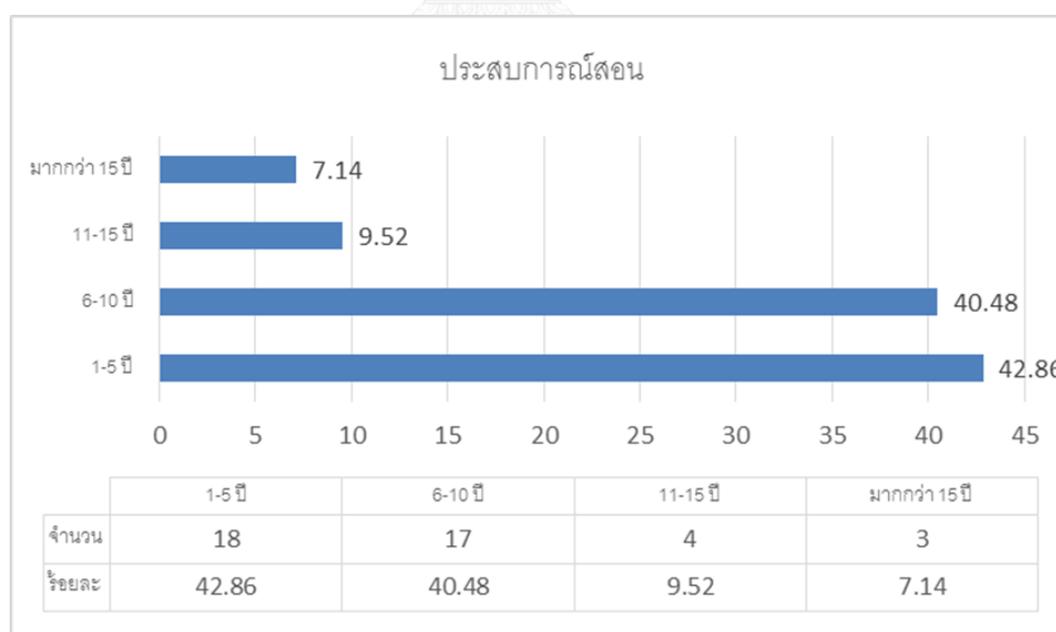
จากตารางที่ 8 แสดงจำนวนครูที่สอนตามโรงเรียนดนตรีต่างๆ พบว่ามีครูที่สอนในโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นแฟรนไชส์ จำนวน 29 คน มีครูที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่ไม่มีสาขา จำนวน 25 คน และมีครูที่สอนทั้งที่โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบและที่บ้านจำนวน 19 คน และ

สอนมากกว่า 1 โรงเรียน 4 คน โรงเรียนแฟรนไชส์ (Franchise) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสอนมากที่สุด คือโรงเรียนดนตรีสยามกลกาล (Yamaha) จำนวน 11 คน รองลงมาคือโรงเรียนดนตรี Kawai จำนวน 9 คน โรงเรียนดนตรีเคพีเอ็น (KPN) จำนวน 7 คน และโรงเรียนดนตรีมหิดล พารากอน (MCGP Mahidol) จำนวน 2 คน ส่วนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่ไม่มีแฟรนไชส์มากที่สุด คือ โรงเรียนดนตรี Play me up และโรงเรียนดนตรี Heart of Gold จำนวน 4 คน โรงเรียนดนตรี Peterson จำนวน 3 คน โรงเรียนดนตรีมหิดล, Opus One, Play sound, Da capa และโรงเรียนดนตรี Robinson จำนวน 2 คน โรงเรียนดนตรี Bmas, Sooner, Norie Music และ Piano Forte จำนวน 1 คน

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าครูหลายคนเลือกที่จะสอนตามโรงเรียนที่เป็นแฟรนไชส์ เพราะเหตุผลเรื่องความมั่นใจว่าจะมีนักเรียนมาเรียนมากอย่างแน่นอน และมีการส่งอบรมเป็นประจำ ได้มาตรฐาน แต่บางส่วนก็เลือกไม่ได้สนใจว่าจะเป็นโรงเรียนอะไร เลือกที่ทำงานจากการเดินทางที่ใกล้บ้านหรืออยู่ในห้างสรรพสินค้าเพื่อเวลาพักหรือมีนักเรียนลาจะได้มีกิจกรรมทำ

1.4.2 ประสบการณ์สอนเปียโน

กราฟที่ 18 ประสบการณ์สอนเปียโน

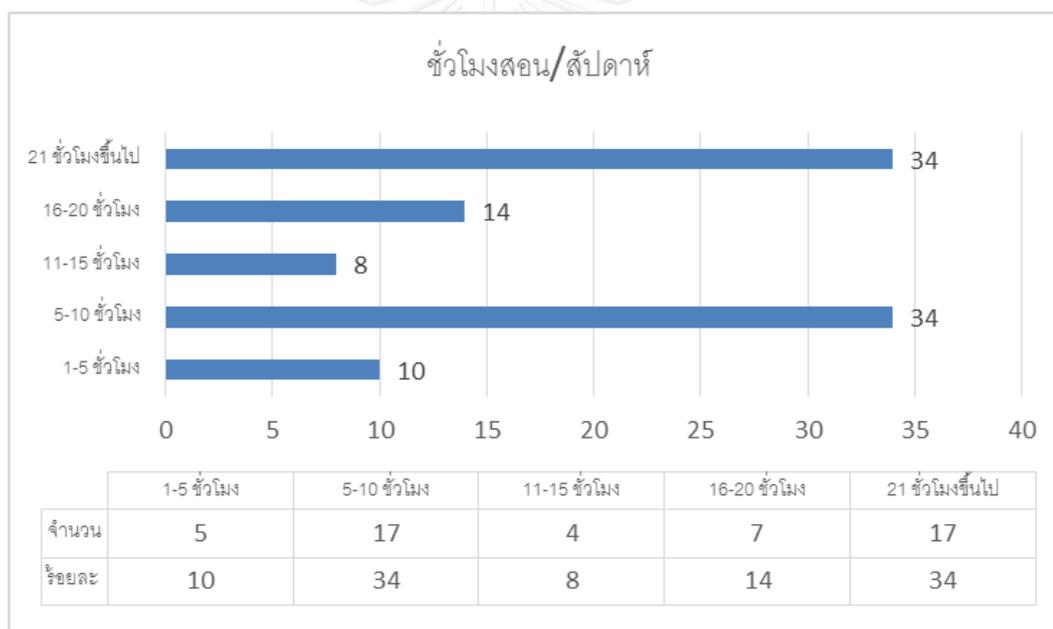
จากกราฟที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูส่วนมากมีประสบการณ์สอน 1-5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86

ประสบการณ์สอน 6-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 40.48 ประสบการณ์สอน 11-15 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 และประสบการณ์สอนมากกว่า 15 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 15 ปี 1 คนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท อีก 2 คนมีรายได้ 50,001 – 100,000 บาท และ 30,001 -50,000 บาท ตามลำดับ คนที่มีประสบการณ์สอน 11- 15 ปี จำนวน 4 คน มี 1 คน จบการศึกษาด้านเปียโนจากต่างประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,001 – 100,000 อีก 3 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำนวน 30,001 – 50,000 บาท คนที่มีประสบการณ์สอน 6 – 10 ปีมีรายได้ 15,001 – 30,000 บาทเป็นส่วนมาก และคนที่มีประสบการณ์สอน 1 – 5 ปี ส่วนมากมีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท

1.4.3 ชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์

กราฟที่ 19 แสดงชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์

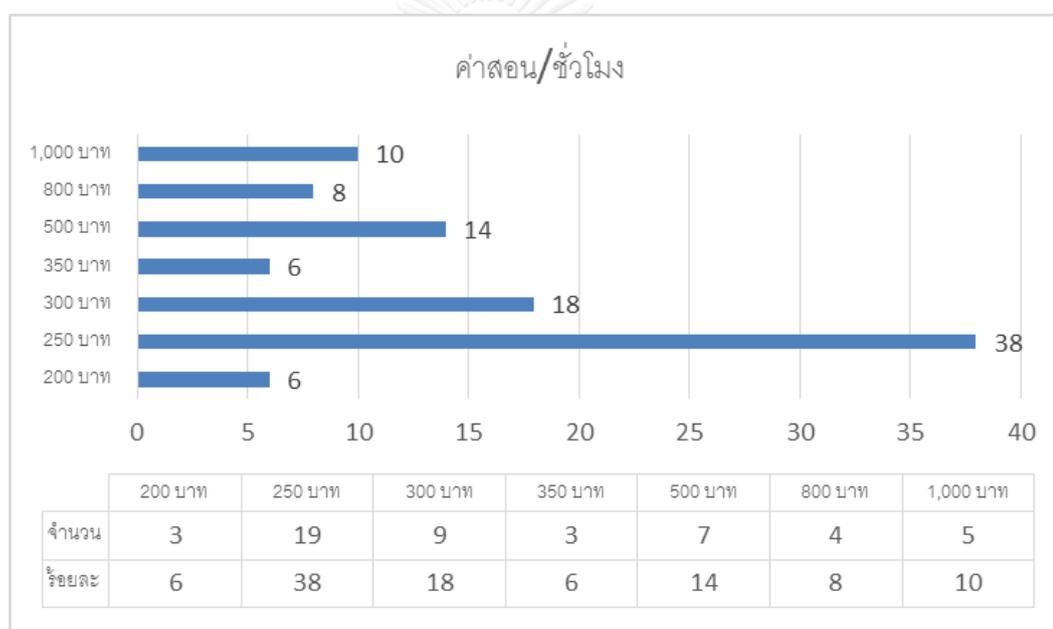

จากกราฟที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละ ชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูเปียโนส่วนมากมีชั่วโมงสอน 21 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 สอน 5-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 สอน 16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 สอน 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สอน 11-15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีครูจำนวนมากที่มีจำนวนชั่วโมงสอนน้อย แต่แปลผลผันกับรายได้ที่มาก และมีครูจำนวนไม่น้อยที่จำนวนชั่วโมงสอนแปลผันตามรายได้ คือสอนมาก ได้มาก สอนน้อยได้น้อย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และวุฒิทางการศึกษาของครู จากที่พบในการเก็บข้อมูลคือมีครูที่สอนสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง คิดค่าสอนชั่วโมงละ 1,000 บาท หมายความว่าครูผู้นั้นจะได้เงินจำนวน 8,000 บาท แต่ครูที่สอน 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ได้ค่าตอบแทนในการสอน 250 บาท จะได้เงินจำนวน 6,250 บาท ซึ่งความแตกต่างนี้อาจเกิดได้จากหลายปัจจัย เช่น ประสบการณ์สอน วุฒิทางการศึกษา สถานที่สอน เป็นต้น

1.4.4 ค่าสอนต่อชั่วโมง

กราฟที่ 20 ค่าสอนต่อชั่วโมง

จากกราฟที่ 20 แสดงจำนวนร้อยละค่าสอนต่อชั่วโมงของผู้ทำแบบสอบถาม พบว่าครูเป็ยโนส่วนมากได้ค่าสอนชั่วโมงละ 250 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือ 300 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ค่าสอน 500 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ค่าสอน 1,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ค่าสอน 800 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ค่าสอน 200 บาท และ 350 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ผู้สอนจะมีวิธีการกำหนดค่าสอนแตกต่างกันออกไปจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ส่วนมากจะดูจากระยะทางและความยากของการเดินทาง ผู้สอนจะ

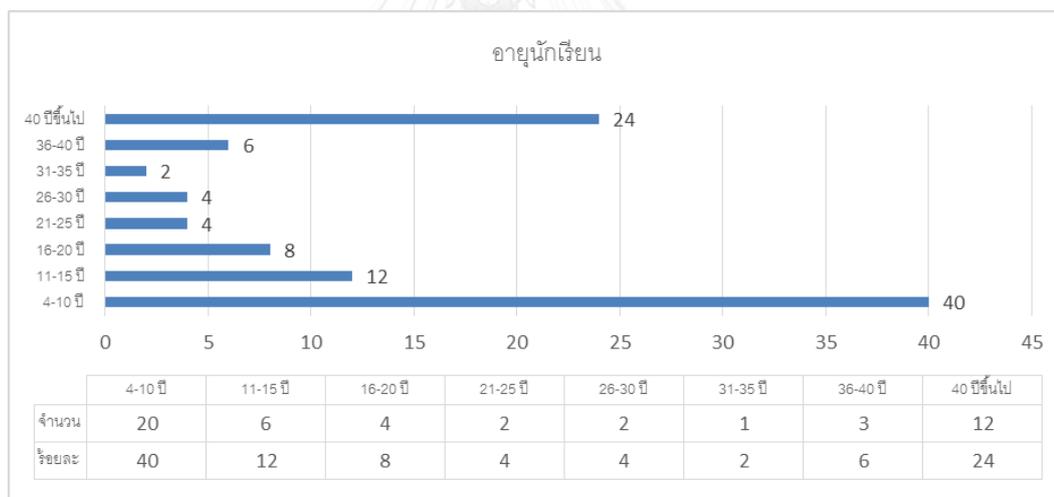
ทำการศึกษาก่อนว่าคนอื่น ๆ หรือที่อื่น ๆ คิดค่าสอนเท่าไรจากนั้นจะมาประเมินประสบการณ์ของตนเองว่าเหมาะกับระดับค่าสอนเท่าไร ถ้าเป็นคนรู้จักอาจจะให้ค่าสอนที่ไม่แพงมากนัก หรือดูจากอุปกรณ์ที่สอนถ้าเรียนกับแกรนเปียโนก็สามารถคิดได้แพงมากยิ่งขึ้น ในฐานะทางบ้านของผู้เรียนว่าสามารถให้ค่าสอนได้เท่าไรถึงจะเหมาะสม ถ้าสอนที่บ้านก็ได้มากกว่าที่โรงเรียนดนตรี ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมกล่าวไว้ว่า

“...เวลาไปสอนก็คิดว่าเขาต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง เพราะเราสอนก็ตำร่ได้ด้วย ถ้าให้สอนอย่างอื่นด้วย นอกจากเปียโน เช่น กีตาร์ ต้องแบกไปให้ก็จะคิดแพงขึ้น...”

ครูคนที่ 1

1.4.5 อายุนักเรียน

กราฟที่ 21 อายุนักเรียน

จากกราฟที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละอายุนักเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนส่วนมากที่มาเรียนเปียโนมีอายุ 4 – 10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือนักเรียนในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ช่วงอายุที่มาเรียนเปียโนน้อยที่สุดคือ 31 – 35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมพบว่านักเรียนที่เรียนกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะมาเรียนเพียงช่วง 4 ปี ถึงประมาณ 15 ปี หลังจากนั้นจะต้องเลิกเรียนเพราะต้องหันไปสนใจกับการเรียนให้มากยิ่งขึ้น และด้วยความที่เศรษฐกิจไม่ดีผู้ปกครองต้องเลือกระหว่าง

เรียนวิชาการ และเรียนกิจกรรมซึ่งแน่นอนว่าผู้ปกครองจะต้องเห็นความสำคัญของวิชาการมาก่อนแน่นอนเด็กวัยรุ่นจึงไม่ได้มีมากเท่าที่ควร ช่วงอายุที่มากรองลงมาได้แก่ อายุ 40 ปีขึ้นไป สาเหตุส่วนมากคือส่งบุตรหลานเรียน และอยากมีความรู้เพื่อจะมาซ่อมให้บุตรหลานต่อที่บ้านได้ โดยเริ่มเรียนเวลาเดียวกับบุตรหลาน

1.4.6 ระดับเกรดของนักเรียนที่สอนส่วนมาก

ตารางที่ 9 ระดับเกรดนักเรียนที่สอนส่วนมาก

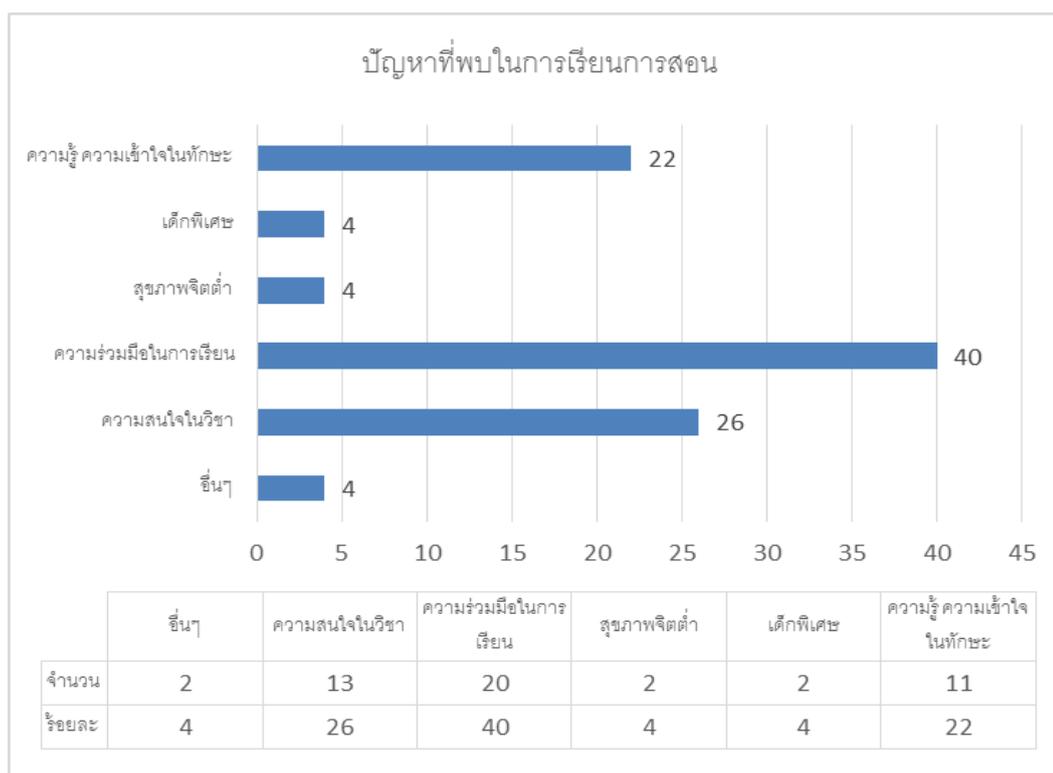
ระดับเกรดของนักเรียนที่สอนส่วนมาก	จำนวน	ร้อยละ
ระดับพื้นฐาน	23	46
1	13	26
2	4	8
3	4	8
4	0	0
5	4	8
6	0	0
7	0	0
8	2	4
รวม	50	100

จากตารางที่ 9 แสดงระดับเกรดของนักเรียนที่สอน ส่วนมากอยู่ในระดับพื้นฐาน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือระดับเกรด 1 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ระดับเกรด 2, 3, 5 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และเกรด 8 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ส่วนในระดับเกรด 4 เกรด 6 เกรด 7 ไม่มีนักเรียนของครูผู้ตอบแบบสอบถามทำการสอบ จากผลการตอบแบบสอบถามสามารถแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนมากเริ่มเรียน Beginner สอบเกรด 1 หลังจากนั้นจำนวนคนสอบเกรดอื่น ๆ ก็จะลดลงไปตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยในต่างประเทศหลายงานที่ได้กล่าวถึงเรื่อง Piano drop out ไว้มากมาย (Giomi, Flowers J. et al., 1998) จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าเหตุผลที่นักเรียนนิยมเรียนเพียงในระดับพื้นฐานแล้วหยุด เพราะ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะซ้อม ต้อง

ทุ่มเทกับการเรียนวิชาอื่น ๆ และยังคงอยู่ในระดับเกรดสูงชันค่าสอบยิ่งเพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้ปกครองหลายท่านไม่สามารถที่จะรับกับค่าใช้จ่ายไหวในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีในยุคนี

1.4.7 ปัญหาที่พบในการเรียนการสอน

กราฟที่ 22 ปัญหาที่พบในการเรียนการสอน

จากกราฟที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละปัญหาที่พบในการเรียนการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือนักเรียนขาดความร่วมมือในการเรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ปัญหารองลงมาคือความสนใจในวิชา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ความรู้ ความเข้าใจในทักษะ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ปัญหาด้านสุขภาพจิต และเด็กพิเศษ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และปัญหาอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าปัญหาเรื่องความร่วมมือในการเรียนมักพบในการสอนเด็ก ถ้าเป็นเด็กเล็กมากจะไม่สามารถสื่อสารกันได้ว่าเรื่องเท่าที่ควร ผู้สอนต้องทำการเตรียมการสอนอย่างมากเพื่อให้บทเรียนง่ายและเป็นเรื่องราวที่น่าติดตามที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่สามารถสอบแบบรวบรัดได้ต้องสอนทีละนิดละหน้อยอย่างเป็นขั้นตอน มักจะต้องมีข้อต่อรอง หรือการเสริมแรงบวกให้มาก ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนดังนี้

“เด็ก 3 ขวบครึ่ง ชนมาก ไม่เรียนแต่แม่ไม่ซีเรียส เล่นแบบ ๆ
ระบายสี สอนแบบเล่นเพลงให้ฟังให้เขารักดนตรี”

ครูคนที่ 1

“เด็กเล็กพูดไม่รู้เรื่องเลย โดยเฉพาะเด็กผู้ชาย ไม่ฟังอะไร
เลยจะเล่นเสียงดังอย่างเดียว”

ครูคนที่ 2

“ไม่อยู่เฉย ก็จะถามว่าหนูชอบอะไร อยากเรียนอะไรต่อ
เช่นชอบบิลเลียด ก็เต้นลิแล้วเราก็เล่นเพลงให้เค้าฟัง เต้น ทุก
อย่างต้องปรับตามสถานการณ์ ไม่สามารถทำตามแผนที่เตรียม
มาได้ทั้งหมด”

ครูคนที่ 3

“ครูต้องเตรียมการสอนเยอะมาก เขียนแผนการสอน
เล่น เต้น ร้อง แบบฝึกหัดไหนจะใช้กับเด็กคนไหน ปรับให้
เหมาะกับเด็ก”

ครูคนที่ 4

“เด็กใจร้อน รับไม่ได้ที่ตัวเองเล่นผิดก็อแง”

ครูคนที่ 5

“เด็กสมาธิสั้น ออแง มีข้อต่อรองในการสอน มีให้ดู
การ์ตูน สติกเกอร์ห้ามลิ้มเด็ดขาด แต่ต้องบอกพ่อแม่ว่าเล่นไป
แล้วนะครึ่งชั่วโมงน่าจะเป็นเวลาที่เหมาะกับเด็ก 4-5 ขวบมาก
ที่สุด 1 ชั่วโมง มากไป”

ครูคนที่ 6

“เด็กชอบชวนคุย ก็คุยด้วยแต่ก็ต้องจูงใจให้กลับมา
เรียนให้ได้ ต้องรู้จักว่าเด็กชอบอะไร มีช่องว่างให้เค้าเล่นแบบนั่ง
ได้บ้าง”

ครูคนที่ 7

“เด็กเข้าใจยาก เล่นได้ ต้องสอนให้เขาไม่รู้ที่เรากำลัง
สอนอยู่ เช่น ถ้าไม่กดตัวนี้ข้างจะลุกขึ้นมาจากหลุมไม่ได้นะ ต้อง
ไปช่วยข้าง ต้องมี story มีสติเกอร์ ขนม เล่าเรื่องให้เก่ง”

ครูคนที่ 8

ในการสอนผู้ใหญ่ก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือนิ้วมือแข็ง ทำให้ปรับวิธีการเล่นยาก
และช้า นักเรียนผู้ใหญ่ส่วนมากจะชอบตั้งข้อสงสัย และไม่สามารถอดทนทำอะไรได้นาน ๆ ที่สำคัญคือ
ไม่มีเวลาซ่อมเพราะทำงาน มาแล้วต้องใช้เวลานานในการทบทวนบทเรียนเดิม แต่สามารถเข้าใจ
บทเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนดังนี้

“ผู้ใหญ่อายุ 40 ปี ความยากคือนิ้วแข็งติด ๆ เราก็กะรัง
ไม่กล้าไปอะไรมาก ไม่กล้าเข้าใกล้ จับ บรรยากาศเจ็บ ๆ “

ครูคนที่ 9

“ซีงสัย และไม่สามารถอดทนทำอะไรได้นาน ๆ”

ครูคนที่ 10

“ผู้ใหญ่ถามเยอะ ไม่รู้เรื่อง รีบอยากเป็นเร็ว ๆ ซ้ำซาก
ทำให้นักเรียนเบื่อ”

ครูคนที่ 11

“คือ มีความคิดของตัวเองอยู่แล้ว เขาจะให้สอน
เพลงบ๊อบทำไม่แกะตามเพลงไปเลย ทำไม่ต้องค่อย ๆ ฝึก
เล่นคอร์ด”

ครูคนที่ 12

“ความคิดที่เป็นระบบมากเกินไป เหตุผลเยอะ เพราะ
อะไร เวลาอธิบายต้องเห็นภาพ ทำแบบนี้เพราะอะไร ใช้ส่วนนี้
เล่น ต้องอธิบายให้เห็นภาพชัดด้วยพื้นฐานความเป็นจริง พูด
แบบจับต้องได้ ไม่ใช่ลิ่งมโน เวลาสาธิตต้องให้เห็นถึงความต่าง
ให้เขาสังเกตเห็นจริงว่ามันต่างกัน “

ครูคนที่ 13

“จังหวัดมีปัญหา เริ่มเรียนอายุเยอะเข้าใจยาก ดื้อ เข้าใจนะ ต้องใช้วิธีเล่นให้ดูแล้วทำตามเลย วิธีนี้ทำได้ พัฒนาการไม่เร็วเท่าเด็ก ซ้อม 5 ทีก็ยังไม่เล่นได้ ค่อย ๆ ไปทีละนิด ชอบลืมน ต้องบอกบ่อย ๆ มีเวลาซ้อมน้อยติดทำงาน ต้องปรับตามเคลไป อยู่ในห้องคือซ้อม เล่นแต่ละทีมาไม่เหมือนกัน ผู้ใหญ่เวลาแสดงจะตื่นเต้นสูงมาก สถิติในการควบคุมน้อยกว่าเด็ก”

ครูคนที่ 14

“ยากในการที่จะให้เขาเข้าใจในความเป็นธรรมชาติของคนตรี อายุมากต้องอธิบายเป็นเทคนิคอย่างเดียว ไม่เข้าใจ เล่นให้ดูไม่ได้ผล ทุกอย่างต้องเป็นวิทยาศาสตร์”

ครูคนที่ 15

การสอนเด็กพิเศษก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ผู้สอนเปียโนมีความกังวลในการรับมือเพราะผู้สอนที่ไม่ได้ถูกฝึก หรือเคยเรียนวิธีการสอนเด็กพิเศษมาอย่างดีจะไม่สามารถเข้าใจ และสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแน่นอน ถ้าทางโรงเรียนดนตรีใดแจ้งผู้สอนก่อนว่านักเรียนรายนี้เป็นเด็กพิเศษ ผู้สอนจะมีการเตรียมตัวเพื่อสอนล่วงหน้าได้ซึ่งก็มีความยาก และปัญหาต่าง ๆ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมบางส่วน ดังนี้

“เด็กพิเศษ ไม่เล่น ไม่คุย ผมคุยกับเด็กว่าถ้าไม่คุยก็จะคุยกับครอบครัวว่าจะเรียนต่อไหม หลอกล่อถามจนพูด ให้ฟังเพลงที่เขารู้จักจนเขาชอบ จนเล่นเปียโนได้ พ่อแม่เข้าใจและไม่เร่ง แค่อยากให้เขาออกมาจากที่ของเขาเท่านั้น”

ครูคนที่ 3

“กล้ามเนื้ออ่อนแรง วางมือได้ไม่นาน พ่อแม่ก็ตามใจ ไม่ซ้อม”

ครูคนที่ 7

“เคยเจอเด็กที่มีความพิการทางสายตา ต้องบอกโน้ตทุกอย่าง ตบให้ฟัง เล่นให้ฟัง จำคีย์จากตัวคีย์ดำ โน้ตอักษรเบลมีน้อย เด็กออทิสติกใช้วิธีทำทุกอย่างให้เป็นแพทเทิล เด็กให้เล่นเพลงให้ฟัง จบเพลงบ๊อบชอบมาก ให้เล่นแบบนี้ทั้งชั่วโมงโดยที่ไม่เบื่อเลย ต้องทำเหมือนจำลองการสอน เช่น Good Morning ทำให้เหมือนในห้องสอบเป๊ะ ๆ แบบนี้ไปเรื่อย ๆ ต้องมีขั้นตอนที่เป๊ะมาก และต้องย้ำบ่อย ๆ”

ครูคนที่ 12

อีกปัญหาที่อยู่นอกเหนือจากสิ่งที่ผู้วิจัยคาดคิดเป็นๆ ปัญหาหนึ่งที่สร้างความหนักใจให้แก่ครูผู้สอนเป็นอย่างมากคือเรื่องของการส่งสอบ เรื่องของความไม่พร้อมสอบของนักเรียน และการบังคับนักเรียนให้สอบเกรดของผู้ปกครอง มีปัญหาต่าง ๆ และวิธีการแก้ปัญหาจากการให้สัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้

“ต้องวางแผนการสอบว่าทำได้แค่ไหน บอกความเป็นไปแก่นักเรียนและผู้ปกครองตลอด”

ครูคนที่ 6

“ต้องดูก่อนว่าเด็กที่จะส่งสอบโดนบังคับไหม เช่น เด็กที่เพิ่งเรียนแล้วผู้ปกครองบังคับให้สอบ เขาไม่พร้อมก็จะเล่นไม่ดี วิธีแก้คือเลื่อนสอบ พูดให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าไม่ไหวจริง ๆ เด็กคุณต้องแก้เรื่องไหน แต่ทางโรงเรียนจะคอยพูด ถามตลอดว่าคนไหนเก่งพร้อมสอบก็ค่อยส่ง”

ครูคนที่ 14

“ต้องนั่งซ้อมเพลงในคาบจนไม่สามารถเสริมความรู้อย่างอื่นได้”

“เด็กไม่เข้าใจว่าการบ้านที่ส่งไปต้องทำ เพราะมันส่งผลกับระยะเวลาในการส่งสอบจากที่ประมาณการณ์ไว้ว่าจะได้ 90 ก็มาตรฐานตกไปมาก วิธีแก้คือคุยกับเด็กก่อน ถ้าไม่ปรับก็คุยกับแม่เลย”

ครูคนที่ 1

ปัญหาการไม่ยอมอ่านโน้ต เป็นปัญหาหลักของครูสอนเปียโนที่มักจะพบอยู่บ่อย ๆ ซึ่งครูแต่ละท่านก็ จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกันออกไป ส่วนมากจะให้ค่อย ๆ ฝึกอ่านโน้ตที่ง่าย ๆ เริ่มสอนตั้งแต่ทฤษฎีจากโน้ตง่าย ๆ ให้ทำ Sight reading ทุกครั้งที่เรียน

“เด็กเล็กให้ใช้แบบฝึกหัด เด็กโตบอกต้องแก่นะถ้าไม่มีครูจะทำไม่ได้นะ ฝึกเล่น Sight reading ง่าย ๆ 10 นาทีทุกครั้งที่เรียน แต่ก็ให้ลองเล่นเพลงยาก ๆ นะ แต่ลองแล้วไม่ได้ (เผชิญความจริงว่ามันไม่ได้) เขาจะรู้เองว่าไม่สามารถ”

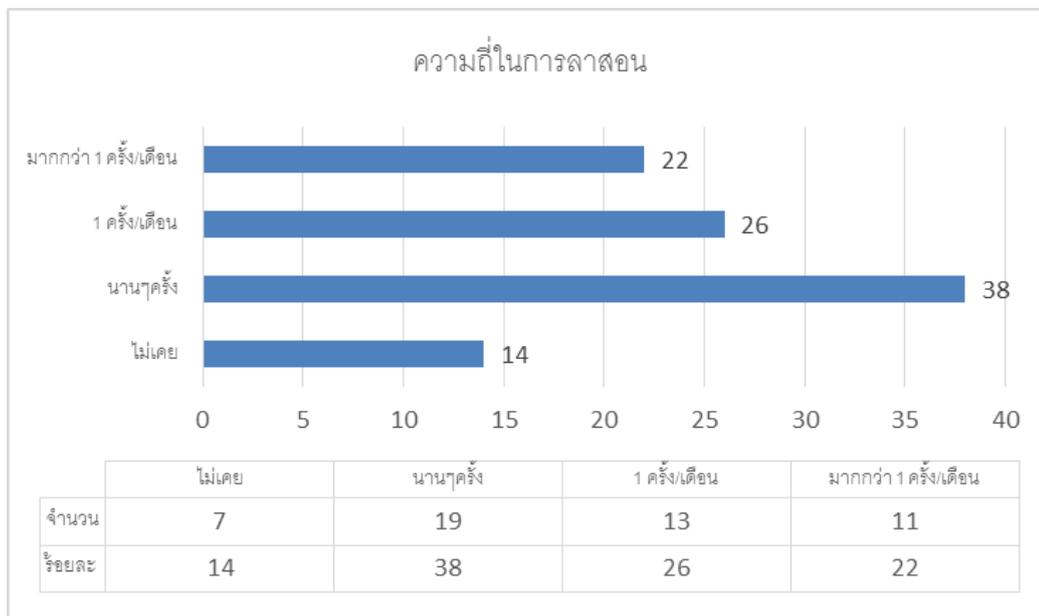
ครูคนที่ 15

“1) ค่อยกับผู้ปกครองว่าเขาได้รับปลามายะนะ แต่เราจะสอนให้เขาใช้เบ็ดให้เป็น 2) ใช้ work book เพราะลูกคุณอ่านโน้ตไม่ออก วันหนึ่งอยากเล่นเพลงขึ้นมาลูกจะเล่นเพลงเองไม่ได้ จะต้องการให้ครูสอนเปียโนไปตลอดชีวิต จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของนักเปียโนไม่ใช่แบบนั้น สิ่งที่เราจะต้องได้คือ EQ ระเบียบวินัย และการใช้ความพยายามช่วยเหลือตัวเอง เด็กที่เรียนเปียโนจะต้องได้รับสามข้อนี้ไปเต็ม ๆ”

ครูคนที่ 2

1.4.8 ความถี่ในการลาสอน

กราฟที่ 23 ความถี่ในการลาสอน

จากกราฟที่ 23 แสดงจำนวน ร้อยละของความถี่ในการลาสอน พบว่าครูส่วนมากนานๆครั้ง ถึงลา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือ ลา 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ตามากกว่า 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และไม่เคยลาเลย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 เหตุผลส่วนมากของการลาจากการสอบถามเพิ่มเติมนั้นคือการติดงานแสดง ติดงานที่ทำประจำ และไปเที่ยวซึ่งครูบางคนก็ไม่ได้สนใจว่าจะลาบ่อยแค่ไหน จะกระทบกับรายได้หรือไม่นั้น เพราะว่าไม่ได้ยึดอาชีพครูสอนเปียโนเป็นอาชีพหลัก ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนลา ครูมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร ดังนี้

“ แยกนักเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. นักเรียนที่ฝึกซ้อมสม่ำเสมอ แต่ชอบเปลี่ยนวันเรียน ไม่มีปัญหา เราขยับเวลาให้ได้ไม่เป็นไร เขาจะไม่หายไปไหน เก็บค่าเรียนเป็นรายชั่วโมง หยอดชั่วโมงจ่าย หรือ 1 เดือนจ่าย ถ้าลาล่วงหน้าโอเค รู้ว่าไม่ได้ไม่ซ้อมมาแล้วโหด 2. นักเรียนที่ชอบลากะทันหัน ไม่ซ้อม พวกนี้เก็บค่าเรียนล่วงหน้า 1 เดือน ให้ลาแบบไม่ชดเชยได้ 1 ครั้งถ้าเกินกว่านั้นจะไม่คืนเงินให้ พวกนี้ชดเชยให้ได้ใน 1 สัปดาห์ต่อครั้ง ครั้งหน้าเรียน 2 ชั่วโมง ถ้าไม่มาชดเชย ลาไม่มีเหตุอันควร

ลาครั้งที่ 2 จะไม่คืนเงิน สำหรับเด็กกลุ่มนี้ลาล่วงหน้า 2 วันคือกระทันหัน
สรุปให้เข้าใจง่าย ๆ คือ

นักเรียนกลุ่ม A ฝึกซ้อมดี สม่าเสมอ

1. ลากระทันหันได้
2. ชดเชยข้ามสัปดาห์ได้
3. ขาดเกิน 1 ครั้ง ต่อ 1 เดือนได้
4. ไม่หักเงินเวลาขาดเรียน
5. เรียนก่อน จ่ายทีหลัง

นักเรียนกลุ่ม B Bad Boy & Girl (กิจกรรมเยอะเกิน ชอบลากระทันหัน
ไม่ซ้อมจึงลา)

1. เก็บค่าเรียนล่วงหน้า 1 เดือน 4 – 5 ชั่วโมง
2. ขาดได้ 1 ครั้ง คืนเงินวันที่ขาด
3. ขาดครั้งที่ 2 3 4 5 ต้องหาเวลามาชดเชยภายในสัปดาห์
4. ถ้าจะขาดมากกว่า 1 ครั้ง แต่แจ้งล่วงหน้าเป็นระยะเวลาก่อนวันขาด

เรียนล่วงหน้า 3 วันขึ้นไป จะพิจารณาคืนเงิน

นักเรียนกลุ่ม C Angel

1. เล่นไม่เก่ง และเล่นเก่งมาก
2. ปีหนึ่งขาดเพียง 2 – 3 ครั้ง”

ครูคนที่ 14

ตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย

2.1 เวลาเข้านอน

ตารางที่ 10 เวลาเข้านอน

เวลาเข้านอน	ร้อยละ	จำนวน
21.00 น.	4	2
22.00 น.	8	4
23.00 น.	18	9
00.00 น.	22	11
01.00 น.	10	5
02.00 น.	16	8
03.00 น.	22	11
รวม	100	50

จากตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเวลาเข้านอนผู้ตอบแบบสอบถาม พบครูสอนเป็ยโนส่วนมากมีเวลาเข้านอนคือเวลาเที่ยงคืน และเวลา ตี 3 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 รองลงมาคือเวลา 23.00 น. จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 เวลาตี 2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 เวลาตี 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เวลา 22.00 น. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และเวลา 21.00 น. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติม พบว่าสาเหตุของการนอนดึกคือมีการเริ่มซ้อมดนตรีในช่วงค่ำเพราะเป็นเวลาเลิกเรียน และผู้ที่ทำงานแล้วสามารถมาซ้อมได้อย่างครบวงจร มีการจัดวง เก็บเครื่องดนตรีหลังซ้อมเสร็จจึงเลิกดึก มีการเล่นดนตรีกลางคืนตามร้านอาหารซึ่งโดยมากจะแบ่งเล่นเป็น 2 ช่วง และนักดนตรีมักจะมีการไปสังสรรค์กันต่อ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่จะต้องไปในบางครั้งเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อร่วมวงกร จากการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มครูที่นอนเวลา 0.00 น. เป็นต้นไปเป็นครูผู้ชาย จำนวน 16 คน และครูผู้หญิง จำนวน 19 คน

2.2 เวลาตื่นนอน

ตารางที่ 11 เวลาตื่นนอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

เวลาตื่นนอน	ร้อยละ	จำนวน
5.00 น.	10	5
6.00 น.	8	4
7.00 น.	24	12
8.00 น.	24	12
9.00 น.	4	2
10.00 น.	12	6
11.00 น.	10	5
หลัง 12.00 น.	8	4
รวม	100	50

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละ เวลาตื่นนอนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากตื่นนอนเวลา 7.00 น. และเวลา 8.00 น. มากที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาคือเวลา 10.00 น. จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12 เวลา ตี 5 และ 11.00 น. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เวลา 6.00 น. และ หลัง 12.00 น. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 อันดับสุดท้ายคือเวลา 9.00 น. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

2.3 การสูบบุหรี่

ตารางที่ 12 การสูบบุหรี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การสูบบุหรี่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สูบบุหรี่	33	66
เคยสูบบุหรี่ แต่เลิกได้แล้ว	3	6
สูบบุหรี่	14	28
รวม	50	100

จากตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละปริมาณการสูบบุหรี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูสอนเปียโนส่วนมากไม่สูบบุหรี่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 66 ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เคยสูบแต่เลิกได้แล้ว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่จำนวน 9 คนเป็นผู้ชาย และอีก 5 คนเป็นผู้หญิง ผู้ที่เคยสูบแต่เลิกได้แล้วทั้ง 3 คน เป็นครูที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไปที่เคยสูบบุหรี่ในตอนวัยรุ่น 1 ในจำนวนนั้นให้เหตุผลในการเลิกสูบเพราะการสูบบุหรี่ทำให้มีกลิ่นติดตัว ซึ่งการสอนเปียโนจำเป็นต้องใกล้ชิดนักเรียน ทำให้บุคลิกภาพเสียและโดนตำหนิ ซึ่งผู้ที่สูบบุหรี่จะมีลักษณะร่วมกันในการตอบคำถามด้านสุขภาพ ในข้อที่มีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ไอ เจ็บคอ มีการตอบอยู่ที่ระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ

2.4 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 13 การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การตีพิมพ์แอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตีพิมพ์แอลกอฮอล์	17	34
เคยตีพิมพ์แอลกอฮอล์ แต่เลิกได้แล้ว	5	10
ตีพิมพ์แอลกอฮอล์	28	56
รวม	50	100

จากตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 ไม่ตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 และเคยตีพิมพ์แอลกอฮอล์แต่เลิกได้แล้ว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ด่วนอาชีพครูสอนเปียโนที่ต้องทำงานวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันธรรมดาหลังเวลาเลิกงานซึ่งเป็นเวลาพักของคนทำงานอย่างอื่นทำให้มีครูส่วนมากต้องใช้เวลาหลังจากสอนเสร็จจดบันทึกในการพบปะสังสรรค์เพื่อน ๆ และคนที่เป็นครูที่ยังมีงานแสดงอยู่ส่วนมากจะมีการฝึกซ้อมการแสดงในช่วงเย็น และเลิกซ้อมดึกก็จะมีรถชกชว่นไปสังสรรค์ต่อ เหตุผลบางประการของคนที่ยังซ้อมน้อยแต่ควรจะต้องไปคือเก็บคอนเนคชั่นเพื่องานที่จะตามมา จากผลสำรวจพบว่ากลุ่มที่ไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ส่วนมากเป็นผู้หญิง และกลุ่มที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ส่วนมากเป็นผู้ชาย ผู้ที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีลักษณะร่วมกันคือตอบแบบสอบถามในข้อมีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ปวดหัวเป็นประจำ ปวดเมื่อยตามร่างกายอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ในแบบสอบถามตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต และตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี, ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน และด้านบุคลิกภาพ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนในการแปลความหมายของคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ สามารถแปลความหมายได้ดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	เกิดขึ้นในระดับมาก
2.50 – 3.49	เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00 – 1.49	เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

สุขภาวะทางกาย

กราฟที่ 24 สุขภาวะทางกาย

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาวะทางกายของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถาม ตอนที่ 2	N=50		
	M	SD	แปลผล
1) ปัจจุบันมีโรคประจำตัวหรือไม่	4.02	1.06	มาก
2) ปัจจุบันต้องกินยา (รวมทั้งยาสมุนไพร) เป็นประจำ	3.76	1.20	มาก

3) ท่านออกกำลังกายเป็นประจำ	2.20	1.18	น้อย
4) ท่านมีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย	4.50	1.09	มากที่สุด
5) ท่านเคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน	2.86	1.73	ปานกลาง
6) ท่านมักจะมีอาการคัดจมูก ไอเมื่อสอนอยู่ในห้องเรียนนานๆ	4.30	1.16	มาก
7) ท่านสอนติดกันจนไม่มีเวลาทานข้าวตรงเวลา	4.52	0.86	มากที่สุด
8) ท่านสอนชั่วโมงติดกันจนไม่มีเวลาเข้าห้องน้ำ	4.30	1.05	มาก
9) ท่านมักจะติดหัวจากผู้เรียน	4.62	0.95	มากที่สุด
10) ท่านมักจะประสบปัญหาไอ เจ็บคอ เส้นเสียงอักเสบจากการใช้เสียงเยอะ	4.42	1.09	มาก
11) ท่านมีอาการปวดตาจากการจ้องคอมพิวเตอร์นานๆ	3.24	1.36	ปานกลาง
12) ท่านมีอาการปวดหัวอยู่เป็นประจำ	4.08	1.08	มาก
13) ท่านมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย	4.36	1.17	มาก
14) ท่านรับประทานอาหารหลัง 2 ทุ่ม	4.04	1.48	มาก
15) ท่านทานอาหารสำเร็จรูปเป็นประจำ	4.12	1.32	มาก
16) ท่านมักจะมีอาการหุ้อเป็นประจำ	3.04	1.60	ปานกลาง

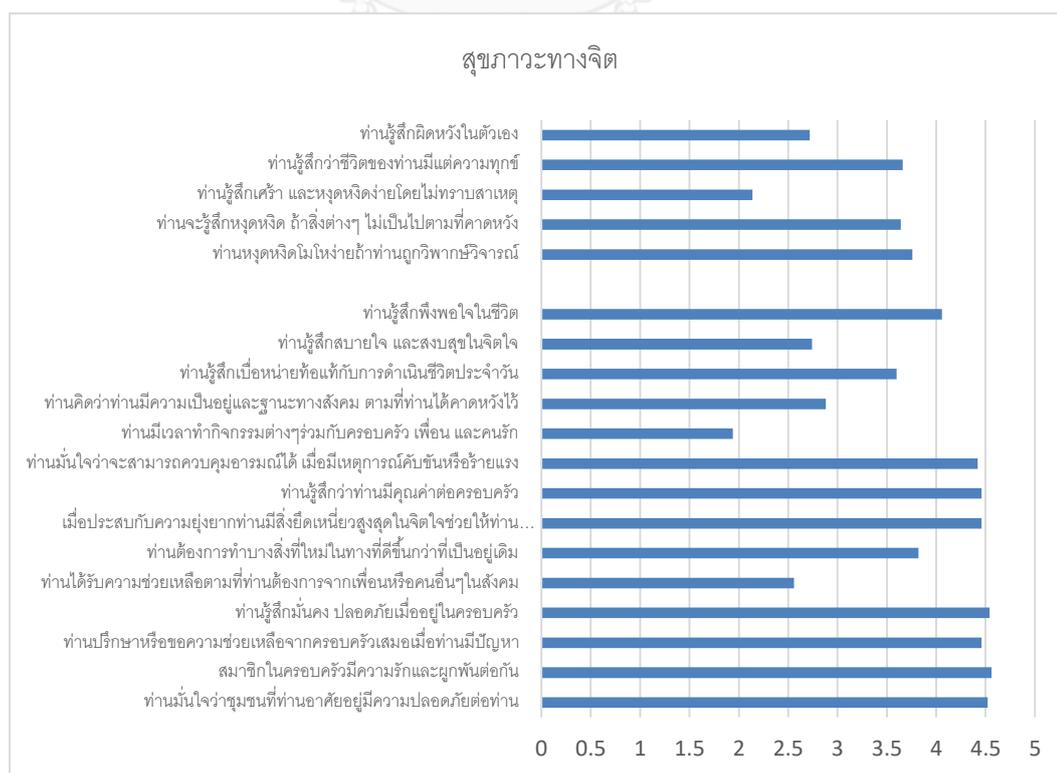
จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาวะทางกายของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูสอนเปียโนส่วนมากมักจะติดหัวจากผู้เรียน ($M = 4.62$, $SD = 0.95$) สอนติดกันจนไม่มีเวลาทานข้าวตรงเวลา ($M = 4.52$, $SD = 0.86$) อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ($M = 4.50$, $SD = 1.09$) ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากได้แก่มักจะประสบปัญหาไอ เจ็บคอ เส้นเสียงอักเสบจากการใช้เสียงเยอะ ($M = 4.42$, $SD = 1.09$) มีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย ($M = 4.36$, $SD = 1.17$) มักจะมีอาการคัดจมูก ไอเมื่อสอนอยู่ในห้องเรียนนานๆ ($M = 4.30$, $SD = 1.16$) สอนชั่วโมงติดกันจนไม่มีเวลาเข้าห้องน้ำ ($M = 4.30$, $SD = 1.05$) ทานอาหารสำเร็จรูปเป็นประจำ ($M = 4.12$, $SD = 1.32$) มีอาการปวดหัวอยู่เป็นประจำ ($M = 4.08$, $SD = 1.08$) รับประทานอาหารหลัง 2 ทุ่ม ($M = 4.04$, $SD = 1.48$) มีโรคประจำตัว ($M = 4.02$, $SD = 1.06$) ปัจจุบันต้องกินยา (รวมทั้ง

ยาสมุนไพร) เป็นประจำ ($M = 3.76$, $SD = 1.20$) ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่มีอาการปวดตาจากการจ้องคอมพิวเตอร์นานๆ ($M = 3.24$, $SD = 1.36$) มีอาการหูอื้อเป็นประจำ ($M = 3.04$, $SD = 1.60$) เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน ($M = 2.86$, $SD = 1.73$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การออกกำลังกายเป็นประจำ ($M = 2.20$, $SD = 1.18$)

หากนำข้อมูลด้านสุขภาพมาเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแล้วพบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 – 15,000 บาท มีการตอบแบบสอบถามด้านสุขภาพไปในทางที่ค่อนข้างดี ไม่มีการเจ็บป่วยหรือโรคต่าง ๆ มากเท่ากลุ่มคนที่มีรายได้เฉลี่ย 30,000 – 100,000 บาท กลุ่มนี้จะมีการตอบแบบสอบถามทางด้านสุขภาพไปในทางที่ไม่ค่อยดี มีการเจ็บป่วยจากโรคต่าง ๆ การปวดเมื่อยของร่างกาย การสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก มีการทำงานหนักจนนอนดึกไม่ได้พักผ่อน ส่วนคนที่รายได้ 100,000 บาทขึ้นไปก็มีอาการป่วย ต้องทานยาบ้าง สอนติดกันจนไม่ได้พักผ่อนมีอาการทางเส้นเสียง กล้ามเนื้อ จากข้อมูลจึงสรุปได้ว่าการที่รายได้มากไม่ได้ส่งผลให้มีสุขภาพที่ดียิ่งขึ้นเสมอไปเพราะจำนวนเงินต้องแลกมากับสุขภาพที่เสียไป

ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต

กราฟที่ 25 สุขภาวะทางจิต

สภาวะทางจิต

ตารางที่ 15 สภาวะทางจิต

คำถาม ตอนที่ 3	N = 50		
	M	SD	แปลผล
1) ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	4.06	1.13	มาก
2) ท่านรู้สึกสบายใจ และสงบสุขในจิตใจ	2.74	1.34	ปานกลาง
3) ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.6	1.51	มาก
4) ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง	2.72	1.03	ปานกลาง
5) ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์	3.66	1.41	มาก
6) ท่านรู้สึกเศร้า และหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ	2.14	0.97	น้อย
7) ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคมตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	2.88	1.53	ปานกลาง
8) ท่านมีเวลาทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัว เพื่อน และคนรัก	1.94	1.17	น้อย
9) ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรง	4.42	1.01	มาก
10) ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง	3.64	1.74	มาก
11) ท่านหงุดหงิดโมโหง่ายถ้าท่านถูกวิพากษ์วิจารณ์	3.76	1.41	มาก
12) ท่านรู้สึกว่าท่านมีคุณค่าต่อครอบครัว	4.46	1.15	มาก
13) เมื่อประสบกับความยุ่งยากท่านมีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจช่วยให้ท่านผ่านพ้นไปได้	4.46	1.15	มาก

14) ท่านต้องการทำบางสิ่งทีใหม่ในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม	3.82	1.40	มาก
15) ท่านได้รับความช่วยเหลือตามที่ท่านต้องการจากเพื่อนหรือคนอื่นๆในสังคม	2.56	1.42	ปานกลาง
16) ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	4.54	0.99	มาก
17) ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอเมื่อท่านมีปัญหา	4.46	1.15	มาก
18) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	4.56	0.93	มากที่สุด
19) ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อท่าน	4.52	0.79	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาวะทางจิตของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อ 4, 5, 6, 10, 11 ที่ระดับ 5 มากที่สุดหมายถึงความหมายด้านลบนั้นพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหงุดหงิด โมโหง่ายถ้าถูกวิพากษ์วิจารณ์ ($M = 3.76, SD = 1.41$) รองลงมาคือชีวิตมีแต่ความทุกข์ ($M = 3.66, SD = 1.41$) รู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ($M = 3.64, SD = 1.74$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ความรู้สึกผิดหวังในตัวเอง ($M = 2.72, SD = 1.03$) และค่าเฉลี่ยในระดับน้อยคือ รู้สึกเศร้า และหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ ($M = 2.14, SD = 0.97$)

ข้ออื่น ๆ ที่ระดับ 5 หมายถึงมากที่สุดในความหมายด้านบวก พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน ($M = 4.56, SD = 0.93$) รองลงมาคือชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อ ($M = 4.52, SD = 0.79$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ รู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว ($M = 4.54, SD = 0.99$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ มีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคม ตามที่ได้คาดหวังไว้ ($M = 2.88, SD = 1.53$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีเวลาทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัว เพื่อน และคนรัก ($M = 1.94, SD = 1.17$)

ครูสอนเปียโนทุกคนมีลักษณะร่วมในการตอบคำถามข้อ ไม่มีเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับครอบครัว เพื่อ และคนรักอยู่ในระดับน้อยเหมือนกันในทุกฐานรายได้ หรือทุกช่วงอายุ ครูส่วนมากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้รู้สึกมั่นใจ ปลอดภัยและได้รับความอบอุ่นจากคนรอบข้าง แต่ความแตกต่างของผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 30,000 บาท และ 30,000 บาท ขึ้นไปคือความพึงพอใจในชีวิต ความสบายใจ ความทุกข์ เบื่อหน่ายท้อแท้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ที่มีรายได้ 30,000 บาท ขึ้นไปจะตอบไปในแนวโน้มที่ดีมากกว่า

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ

4.1 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี

ตารางที่ 16 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี

4.1 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี	5	4	3	2	1	M	SD					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน					
1) ท่านรู้สึกว่าการที่ครูสอนเปียโนทำให้ท่านที่มีประสิทธิภาพ	29	15.93	11	8.03	10	12.5	0	0	4.38	0.81		
2) ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือผู้อื่น	18	9.89	19	13.87	13	16.25	0	0	4.1	0.79		
3) ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จ และมีความก้าวหน้าในชีวิต	10	5.49	21	15.33	11	13.75	8	26.67	0	3.66	0.98	
4) ท่านรู้สึกว่าครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่เป็นที่พึงภาคคนอื่นได้	13	7.14	22	16.06	12	15	2	6.67	1	4.76	3.88	0.92
5) ท่านยินดีที่จะพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อห้อมรับในวิชาชีพครูสอนเปียโน	30	16.48	13	9.49	7	8.75	0	0	0	4.46	0.73	
6) ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่มีเกียรติพอกับอาชีพอื่น ๆ	39	21.43	8	5.84	1	1.25	2	6.67	0	4.68	0.71	
7) ท่านรู้สึกว่าครูสอนเปียโนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน	22	12.09	20	14.60	5	6.25	1	3.33	2	9.52	4.18	0.98
8) หากไม่มีอาชีพครูดนตรีสังคมก็จะไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก	2	1.10	6	4.38	14	17.5	10	33.33	18	85.71	2.28	1.20
9) ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	19	10.44	17	12.41	7	8.75	7	23.33	0	3.96	1.05	
รวม	182	100	137	100	80	100	30	100	21	100		

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่มีเกียรติพอกับอาชีพอื่น ๆ ($M = 4.68$, $SD = 0.71$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ ยินดีที่จะพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อให้ยอมรับในวิชาชีพครูสอนเปียโน ($M = 4.46$, $SD = 0.73$) รู้สึกว่างานที่ครูสอนเปียโนทำเป็นงานที่มีประสิทธิภาพ ($M = 4.38$, $SD = 0.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยได้แก่ หากไม่มีอาชีพครูดนตรีสังคมก็คงจะไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก ($M = 2.28$, $SD = 1.20$)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดเพิ่มเติม พบว่า การที่ครูเปียโนเลือกเดินทางสายดนตรีนั้นเป็นเพราะความชอบส่วนตัว มีความภูมิใจ และเคารพในอาชีพครูดนตรีเป็นอย่างมาก

“ที่เลือกเรียน เพราะมองว่าดนตรีเป็นศิลปะวัฒนธรรมชั้นสูง เป็นสิ่งที่ทำให้เปิดโอกาสในชีวิตได้พบเจอแต่สิ่งที่ดี”

ครูคนที่ 4

“ เป็นอาชีพที่มีศักดิ์ศรี ต้องมีครู ต้องมีความพยายาม ไม่ใช่อาชีพเด่นกินรำกิ้น”

ครูคนที่ 1

“ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความยาก ต้องใช้ความอดทน ไม่ต่างจากนักกีฬาไม่ใช่เพียงแต่เป็นงานอดิเรก”

ครูคนที่ 5

“ ครูดนตรีเป็นผู้ที่สอนผู้เรียนให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของร่างกาย และจิตใจ ให้มีความสอดคล้องควบคู่กับการบูรณาการทางประวัติศาสตร์ และทฤษฎี ให้เข้าใจเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการบรรเลงดนตรีซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ที่ใครจะทำก็ได้”

ครูคนที่ 8

“ เป็นศาสตร์ที่นำไปสู่บางสิ่งที่เป็นนามธรรม การสื่อสาร
 เสียงเวลาสัมผัสเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนบางอย่างของคน
 ได้ เป็นศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยน
 เป้าหมายของคนได้”

ครูคนที่ 2

จะเห็นได้ว่าครูเปียนหลายท่านไม่ได้มองว่าดนตรีเป็นเพียงสิ่งที่สร้างความบันเทิง หรืออาชีพ
 ที่สร้างรายได้เท่านั้น แต่เห็นถึงคุณค่าภายในที่แท้จริงของดนตรีที่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิต เปลี่ยน
 ทัศนคติของคนได้

ทัศนคติด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี และรายได้

เมื่อเปรียบเทียบทางด้านรายได้ของครูสอนเปียนแล้วพบว่า รายได้ส่งผลต่อทัศนคติทางด้าน
 ความภูมิใจ โดยผู้ที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท จำนวน 2 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในการ
 ตอบแบบสอบถาม โดยมีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง ประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะเห็นว่าการสอน
 เปียนเป็นงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยเหลือผู้อื่น เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับพัฒนาสังคมอยู่
 ในระดับมาก และคิดว่าอาชีพครูสอนเปียนเป็นอาชีพที่มีเกียรติอยู่ในระดับมากที่สุด

ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 จำนวน 9 คน พบว่า มีครูสอนเปียนจำนวน 4 คน มีความคิดเห็น
 ว่างานสอนเปียนเป็นงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยพัฒนาสังคมและผู้อื่นได้ รู้สึกภูมิใจในตนเอง
 อยู่ในระดับปานกลาง และรู้สึกว่างานสอนเปียนเป็นอาชีพที่มีเกียรติพอกับอาชีพอื่นอยู่ในระดับมาก
 จากข้อมูลสังเกตได้ว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 100,000 และผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีทัศนคติ
 ด้านความภูมิใจที่แตกต่างกันโดยความภูมิใจ ความศรัทธาในงานสามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการ
 ทำงานเป็นอย่างมาก ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตอน
 หนึ่งว่า

“...งานทุกอย่างมีบุคคลซึ่งมีชีวิตจิตใจ มีความนึกคิด เป็นผู้กระทำ ถ้า
 ผู้ไม่ภูมิใจ ไม่ศรัทธาในงาน ไม่เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงาน งานที่ทำก็ยากที่
 จะได้ผลครบถ้วนตามเป้าหมาย ดังนั้น ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง จึง
 จำเป็นต้องสร้างศรัทธาให้มีขึ้นก่อน เพราะศรัทธาหรือความเชื่อมั่นใน
 ประโยชน์ของงานเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ คือทำให้มีการปฏิบัติด้วยหัวใจ

ในทันที แม้ก่อนที่จะลงมือกระทำและน้อมนำให้เกิดความกระตือรือร้น ความ
 พากเพียรอดทนที่จะทำงานให้ต่อเนื่องกันไปได้อย่างตลอด ซึ่งจะเป็นพลัง
 ส่งเสริมให้งานนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์
 อย่างสมบูรณ์...”

ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Maslow's hierarchy of needs)

หากเปรียบเทียบชีวิตของครูสอนเปียโนด้วยทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของ Maslow แล้ว โดยภาพรวมจะพบว่าผู้ที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 และมากกว่า 100,000 บาท มีลักษณะร่วมกัน คือความต้องการด้านสรีระ (Physiological needs) ยังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะจากการตอบแบบสอบถามด้านสุขภาพครูทั้ง 2 คนมีสุขภาพ การบริโภค มีโรคร้ายไข้เจ็บมาก แต่ประสบความสำเร็จในด้านความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เพราะมีความเป็นอยู่ที่มั่นคง มีเงินออมเป็นจำนวนมาก ด้านความต้องการความรักหรือสังคม (Belongingness or Social Needs) มี 3 ใน 4 คนที่ไม่ประสบความสำเร็จในขั้นนี้เพราะอายุ 40 ปี แล้วแต่ยังไม่มีครอบครัว ด้านความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง (Esteem Need) ครูทั้ง 4 คน ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะมีความภูมิใจในอาชีพที่ทำ มีผู้คนยกย่องในสังคม ขั้นสุดท้ายความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self – Actualization) ครูทั้ง 4 ท่าน ต้องใช้เวลายาวนานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในขั้นนี้จนสามารถมีเอกลักษณ์ส่วนบุคคลได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 17 ความทุ่มเทในการซ่อมและการพัฒนาตนเอง

4.2 ความทุ่มเทในการซ่อมและการสอน	5	4	3	2	1	M	SD
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
10) ท่านซ่อมเปียโนสม่ำเสมอ	7	10.00	11	18.64	11	18.64	5 22.73 3.18 1.22
11) ท่านเตรียมแผนการสอนสำหรับนักเรียนแต่ละคนล่วงหน้า	5	7.14	15	25.42	13	22.03	2 9.09 3.16 1.06
12) ท่านเข้าร่วมอบรมทางดนตรีเป็นประจำ	3	4.29	14	23.73	14	23.73	14 63.64 2.38 1.18
13) ท่านมาสอนตรงเวลาเสมอ	30	42.86	14	15.56	3	5.08	0 0.00 4.42 0.86
14) ท่านสอนเกินเวลาเสมอ	7	10.00	22	24.44	8	13.56	12 20.34 1 4.55 3.44 1.07
15) ท่านมีความสุขกับการเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ	18	25.71	18	20.00	8	13.56	6 10.17 0 0.00 3.96 1.01
รวม	70	100.00	90	100.00	59	100.00	59 100.00 22 100.00

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเอง พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมาสอนตรงเวลาเสมอ ($M = 4.42$, $SD = 0.86$) รองลงมาคือ การมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ ($M = 3.96$, $SD = 1.01$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ สอนเกินเวลาเสมอ ($M = 3.44$, $SD = 1.07$) ซ้อมเปียโนสม่ำเสมอ ($M = 3.18$, $SD = 1.22$) เตรียมแผนการสอนสำหรับนักเรียนแต่ละคนล่วงหน้า ($M = 3.16$, $SD = 1.06$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเข้าร่วมอบรมทางดนตรีเป็นประจำ ($M = 2.38$, $SD = 1.18$)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดเพิ่มเติม พบว่า สิ่งที่ทำให้ความทุ่มเทในการซ้อม หรือการพยายามจะพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น เป็นไปไม่ได้ตามแผนที่วางไว้คือความเหนื่อยล้าจากการทำงาน การสอนจำนวนหลายชั่วโมงติดต่อกันก็ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนลดลง ไม่มีเวลามากพอที่จะซ้อมเปียโน ครูสอนเปียโนไม่สามารถที่จะใช้คำพูดอธิบายเพียงอย่างเดียว แต่ควรต้องเล่นให้ได้ มีครูหลายท่านที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

“ครูจำเป็นต้องเป็นแม่แบบที่มีมาตรฐานดีในระดับหนึ่ง ถ้าไม่รู้ว่าเล่นแบบได้ดี หรือไม่ดีก็ไม่สามารถสอนได้”

ครูคนที่ 6

“ ควรต้องสามารถอธิบายได้ว่าดนตรีที่ดี ที่ถูกต้องคือแบบไหน ต้องเล่นให้นักเรียนดูได้ ยกเว้นแต่ครูที่เก่ง มีความสามารถแต่อาจจะวางมือแล้ว เขาเคยทำได้ถึงจุดหนึ่ง สามารถอธิบายให้นักเรียนเห็นถึงความสวยงามจริง ๆ ของดนตรีได้ เพราะเคยสัมผัสด้วยตนเองมาแล้วจริง ๆ ก็จะสามารถสอนได้ดี”

ครูคนที่ 2

“ครูควรหาเวลาที่จะเปิดโลกทัศน์ ควรได้ดู ได้ฟังดนตรีดี ๆ เดือนละ 2 ครั้ง ได้ดูของจริง ตูลักษณะคนบนเวทีว่าเป็นอย่างไร สามารถบอกนักเรียนได้ว่านักดนตรีที่เล่นอยู่ยอดเยี่ยมแค่ไหน”

ครูคนที่ 11

“ดนตรีคือการแสดง ทฤษฎี ทำให้รู้ได้มากขึ้น สอนไปอย่างมีคุณภาพ ให้นักเรียนที่จะมาเรียนมันใจในตัวเรา ว่าเรียนกับคนที่มีการศึกษาดนตรีคือศิลปะชั้นสูง ที่ต่างประเทศเปิดเรียนกันจริงจัง การที่เราอยู่ในคณะดนตรี ได้เจอเพื่อนที่เรียนดนตรีทุกวัน มันกระตุ้นให้เราอยากซ้อมมากขึ้น การซ้อมทำให้มีชั่วโมงบินมาก ไปสอนได้มีประสิทธิภาพ”

ครูคนที่ 13

โดยภาพรวมในด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเองของครูสอนเปียโนที่ตอบแบบสอบถามยังไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งควรมีการพัฒนา หาแนวทางในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง และผู้เรียน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตอนหนึ่งว่า

“...กิจการทุกอย่างรวมทั้งการดำรงชีวิตที่ดี จะต้องปรับปรุงตัวตลอดเวลา และปรับปรุงตัวนี้จะต้องมีความเพียรและความอดทนเป็นที่ตั้ง ถ้าคนเราไม่มีความเพียรไม่มีความอดทนก็อาจจะท้อใจไปโดยง่าย เมื่อท้อใจไปแล้วไม่มีทางที่จะมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองแน่ๆ...”

“... การทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ถ้าย่อหย่อนจากความเพียรแล้ว ยากที่จะสำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียร ถึงหากแรก ๆ จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จะกลับเป็นพลังอย่างสำคัญ ที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยใจเอาจริง และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้น การงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดยง่ายตายและรวดเร็ว...”

4.3 บุคลิกภาพ

ตารางที่ 17 ผลวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ

4.3 ด้านบุคลิกภาพ	5		4		3		2		1		M	SD
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
16) ครูสอนเปียโนเป็นคนที่ใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกร่วมในการตัดสินใจปัญหา	9	2.83	11	4.44	4	3.42	8	7.55	18	16.22	2.7	1.581139
17) ท่านสามารถเข้าใจผู้อื่นได้	27	8.49	19	7.66	4	3.42	0	0	0	0	4.46	0.64555
18) ข้อมูลการสอนจากท่านเป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้	34	10.69	14	5.65	2	1.71	0	0	0	0	4.64	0.562792
19) ท่านคิดว่าคนที่เรียนดนตรีมีนิสัยแปลกกว่าคนอื่น ๆ	28	8.81	12	4.84	4	3.42	4	3.77	2	1.80	4.2	1.142857
20) ท่านตัดสินเรื่องราว หรือปัญหาต่างๆอย่างเป็นเหตุเป็นผล	16	5.03	21	8.47	8	6.84	5	4.72	0	0	3.96	0.946745
21) ท่านรู้สึกกังวลเมื่อต้องขึ้นแสดง	21	6.60	13	5.24	13	11.11	3	2.83	0	0	4.04	0.968061
22) ท่านพอใจต่อการฝึกซ้อม/เข้ากับบุคคลอื่น	17	5.35	20	8.06	7	5.98	6	5.66	0	0	3.96	0.988918
23) ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน	16	5.03	24	9.68	3	2.56	3	2.83	4	3.60	3.9	1.164965
24) ท่านเคยคุยเรื่องเรียนกับนักเรียนหลังจากสองทุ่ม	6	1.89	4	1.61	4	3.42	13	12.26	23	20.72	2.14	1.399854
25) ท่านมีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น	25	7.86	13	5.24	9	7.69	2	1.89	1	0.90	4.18	1.00387
26) ท่านเคยถามเรื่องส่วนตัวกับนักเรียน	14	4.40	12	4.84	11	9.40	9	8.49	4	3.60	3.46	1.296935
27) นักเรียนเคยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับท่าน	20	6.29	7	2.82	10	8.55	5	4.72	8	7.21	3.52	1.501564
28) ท่านพนักเรียนรู้ไปเลี้ยงข้าว	3	0.94	3	1.21	6	5.13	18	16.98	20	18.02	2.02	1.151574
29) นักเรียนมักจะมอมเมาพิทาบ่อย ๆ เมื่อเมื่ออยู่ในห้องเรียน	1	0.31	7	2.82	6	5.13	15	14.15	21	18.92	2.04	1.142143
30) เวลาที่มีการจัดแสดงดนตรีท่านมักจะถูกขอความช่วยเหลือ	24	7.55	13	5.24	7	5.98	6	5.66	0	0	4.1	1.05463
31) ท่านพึงพอใจกับความสามารถของตนเอง	7	2.20	22	8.87	14	11.97	7	6.60	0	0	3.58	0.905539
32) ท่านมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	30	9.43	17	6.85	3	2.56	0	0	0	0	4.54	0.613122
33) ท่านพึงพอใจกับการแต่งตัวไปสอน	20	6.29	16	6.45	2	1.71	2	1.89	10	9.01	3.68	1.531173
รวม	318	100	248	100	117	100	106	100	111	100		

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลการสอนจากท่านเป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ ($M = 4.64$, $SD = 0.56$) รองลงมาคือมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส ($M = 4.54$, $SD = 0.61$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดี ($M = 4.46$, $SD = 0.65$) ท่านคิดว่าคนที่เรียนดนตรีมีนิสัยแปลกกว่าคนอื่น ๆ ($M = 4.20$, $SD = 1.14$) มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น ($M = 4.18$, $SD = 1.00$) เวลาที่มีการจัดแสดงดนตรีท่านมักจะถูกขอความช่วยเหลือ ($M = 4.10$, $SD = 1.05$) รู้สึกกังวลเมื่อต้องขึ้นแสดง ($M = 4.04$, $SD = 0.97$) พอใจต่อการผูกมิตร/เข้ากับบุคคลอื่น ($M = 3.96$, $SD = 0.99$) ตัดสินเรื่องราว หรือปัญหาต่างๆอย่างเป็นเหตุเป็นผล ($M = 3.96$, $SD = 0.95$) มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ($M = 3.90$, $SD = 1.16$) พิถีพิถันกับการแต่งตัวไปสอน ($M = 3.68$, $SD = 1.53$) ท่านพึงพอใจกับความสามารถของตนเอง ($M = 3.58$, $SD = 0.91$) นักเรียนเคยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับท่าน ($M = 3.52$, $SD = 1.50$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ท่านเคยถามเรื่องส่วนตัวนักเรียน ($M = 3.46$, $SD = 1.30$) การใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกร่วมในการตัดสินปัญหา ($M = 2.70$, $SD = 1.58$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ท่านเคยคุยเรื่องเรียนกับนักเรียนหลังจากสองทุ่ม ($M = 2.14$, $SD = 1.40$) นักเรียนมักจะมองนาฬิกาบ่อย ๆ เมื่ออยู่ในห้องเรียน ($M = 2.04$, $SD = 1.14$) ท่านพานักเรียนไปเลี้ยงข้าว ($M = 2.02$, $SD = 1.15$) ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าข้อที่ 16) ครูสอนเปียโนเป็นคนที่ใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกร่วมในการตัดสินปัญหา ที่ได้คะแนนอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีความแตกต่างกับข้อที่ 20) ท่านตัดสินเรื่องราวหรือปัญหาต่างๆอย่างเป็นเหตุเป็นผล

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดเพิ่มเติม พบว่า ทางด้านบุคลิกภาพมีครูจำนวนมากที่ประสบปัญหาความไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ทำให้ผู้ปกครองบางท่านรู้สึกไม่ไว้วางใจว่าจะสามารถสอนบุตรหลานได้ดี จึงแก้ปัญหาโดยการแต่งตัวให้น่าเชื่อถือ วางตัวนิ่งให้ดูน่าเกรงขาม พูดกับผู้ปกครองด้วยความมั่นใจเสมอ ซึ่งแจ้งระบบการเรียนการสอนอย่างละเอียดจนทำให้ผู้ปกครองมองว่าทำงานเป็นระบบน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ควบคุมอารมณ์ คำพูดให้ดี สร้างความเป็นกันเองกับนักเรียนให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ โดยครูส่วนมากยึดหลักการปฏิบัติตัวตามครูสอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเรียนมาเช่น ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมบุคลิกได้ชัดเจนที่สุดคือการแต่งตัวสะอาด สวยงามน่ามอง ครูเปียโนที่ทำการสัมภาษณ์มองว่าครูเปียโนที่ดีควรมี

ความสามารถในการบรรยายเป็นอนึ่งดี มีความสามารถในการถ่ายทอด มีวินัยในการฝึกซ้อม และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความใจเย็นและเข้าใจผู้เรียนว่าเขาต้องการอะไร สามารถรับรู้ได้มากน้อย แคะไหน ควรมีจรรยาบรรณ รักนักเรียน รักที่จะสอน รักที่จะพัฒนาสื่อการสอน ใส่ใจ มีการเตรียมตัวที่ดี สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้ มีจิตวิทยาในการทำให้ผู้เรียนไวใจ ช่างสังเกตพฤติกรรม ความต้องการ ความคิดของนักเรียนว่าต้องการอะไร ทิศนคติของนักเรียน ณ ขณะนั้นเป็นอย่างไร พร้อมทั้งจะเปิดรับดนตรีหรือไม่ ครูควรอธิบายทุกอย่างที่นักเรียนต้องการคำตอบได้ ดังนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้าน และรู้จัก ใจกว้างถ้าไม่สามารถสอนต่อได้ก็ควรส่งต่อให้ครูท่านอื่นได้สอนเพื่อพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนให้ได้มากที่สุด ครูที่ดีจะสามารถทำให้นักเรียนเก่งกว่าตนได้ คุณสมบัติที่กล่าวมา ทั้งหมดจะส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจ มีบุคลิกที่ดี มีความน่าเชื่อถือ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสำรวจคุณภาพชีวิตของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสำรวจทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบกรุงเทพมหานคร ด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี ด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเอง และด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจคุณภาพชีวิต และทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยผู้วิจัยการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย หลังจากนั้นดำเนินการกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธี Snowball Sampling ในการสอบถามครูสอนเปียนโนที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ประกอบด้วยครูจากโรงเรียนดนตรี YAMAHA, KPN, KAWAI, มหิตล และครูจากโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบอื่น ๆ ที่ไม่มีแฟรนไชส์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย คือแบบสอบถามครูสอนเปียนโน

ผู้วิจัยได้ให้ทำแบบสอบถามด้วยตัวเองเนื่องจากเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยและผู้ตอบแบบสอบถามสามารถโต้ตอบ หรือซักถามในประเด็นข้อสงสัยต่างๆได้อย่างกระจ่างชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งและสมบูรณ์ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้สังเกตเห็นกิริยาท่าทางภาษาท่าทาง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่างๆของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้ประกอบการตีความหมายและอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่างๆได้อีกด้วย เสร็จแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ

วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิต

1.1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่า ครูสอนเปียโนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 มีอายุ 18-25 ปี และ 26-30 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ส่วนมากมีสถานภาพโสด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 พักอาศัยอยู่ในเขตปทุมวัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านไปที่ทำงาน 30 นาที- 1 ชั่วโมง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เดินทางโดยรถยนต์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64

1.2 ด้านการศึกษา

พบว่าครูสอนเปียโนที่ไม่ได้จบปริญญาตรีทางด้านดนตรีทั้งหมด 13 คน โดยคณะที่สอนเปียโนมากที่สุดคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีจำนวนคณะละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31 จบทางดนตรีโดยตรงมีจำนวน 37 คน ส่วนมากจบจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 49 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางด้านดนตรี (ไม่มีครูสอนเปียโนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาอื่น) พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 54 เรียนกับ อ.ดร.สุวรรณา วังโสภณ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ลักษณะที่ครูส่วนมากประทับใจในตัวอาจารย์ผู้สอนเปียโนของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความเอาใจใส่ ตั้งใจ และละเอียดในการสอนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.35 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางด้านเปียโนอยู่ในระดับเกรด 8 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 มีครูที่สนใจเปิดโรงเรียนดนตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ครูเปียโนส่วนมากถนัดมากที่สุดคือแนวเพลงคลาสสิก(Classic) จำนวน 26 คน รองลงมาคือแนวเพลงป๊อป(Pop) จำนวน 19 คน และแนวดนตรีแจ๊ส(Jazz) จำนวน 1 คน ส่วนแนวเพลงที่ครูเปียโนสอนมากที่สุดได้แก่ แนวเพลงคลาสสิก(Classic)

จำนวน 36 คน รองลงมาคือแนวเพลงป๊อป(Pop) จำนวน 9 คน และแนวเพลงแจ๊ส (Jazz) จำนวน 1 คน

1.3 ด้านสถานะทางการเงิน

พบว่าครูเปียโนส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 15,001-30,000 บาท ต่อเดือนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 เล่นดนตรีกลางคืนควบคู่ไปกับการสอน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านรายได้ และการเรียนเป็นจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 พักอยู่ในลักษณะของการเช่าอาศัย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวและการพักผ่อนมีผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด 18 คน

1.4 ลักษณะการสอน

พบว่ามีครูที่สอนในโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นแฟรนไชส์ จำนวน 26 คน มีครูที่สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนกระบบที่ไม่มีสาขาจำนวน 24 คน และมีครูที่สอนทั้งที่โรงเรียนดนตรีเอกชนนกระบบและที่บ้านจำนวน 19 คน และสอนมากกว่า 1 โรงเรียน 4 คน ส่วนมากมีประสบการณ์สอน 1-5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 มีชั่วโมงสอน 21 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ครูเปียโนส่วนมากได้ค่าสอนชั่วโมงละ 250 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 มีนักเรียนส่วนมากอายุ 4 – 10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 สอนในระดับ Beginner จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือนักเรียนขาดความร่วมมือในการเรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่ค่อยมีการลาสอน

ตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย

พบว่าครูสอนเปียโนส่วนมากมีเวลาเข้านอนคือเวลาเที่ยงคืน และเวลา ตี 3 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ตื่นนอนเวลา 7.00 น. และเวลา 8.00 น. มากที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ไม่มีการสูบบุหรี่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 66 ปัจจุบันยังสูบบุหรี่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ครูสอนเปียโนส่วนมากมักจะติดหวัดจากผู้เรียน ($M = 4.62, SD = 0.95$) สอนติดกันจนไม่มีเวลาทานข้าวตรงเวลา ($M = 4.52, SD = 0.86$) อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ($M = 4.50, SD = 1.09$) ตามลำดับ มีการออกกำลังกายเป็นประจำน้อยที่สุด ($M = 2.20, SD = 1.18$)

ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาวะทางจิตของผู้ตอบแบบสอบถาม ในข้อ 4, 5, 6, 10, 11 ที่ระดับ 5 มากที่สุดหมายถึงความหมายด้านลบนั้นพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหงุดหงิดโมโหง่ายถ้าถูกวิพากษ์วิจารณ์ ($M = 3.76, SD = 1.41$) รองลงมาคือชีวิตมีแต่ความทุกข์ ($M = 3.66, SD = 1.41$) และค่าเฉลี่ยในระดับน้อยคือ รู้สึกเศร้า และหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ ($M = 2.14, SD = 0.97$) ข้ออื่น ๆ ที่ระดับ 5 หมายถึงมากที่สุดในความหมายด้านบวก พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน ($M = 4.56, SD = 0.93$) รองลงมาคือชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อ ($M = 4.52, SD = 0.79$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีเวลาทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครอบครัว เพื่อน และคนรัก ($M = 1.94, SD = 1.17$)

ตอนที่ 4 ทักษะคิด

4.1 ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่มีเกียรติพอกับอาชีพอื่น ๆ ($M = 4.68, SD = 0.71$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยได้แก่ หากไม่มีอาชีพครูดนตรีสังคมก็คงจะไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก ($M = 2.28, SD = 1.20$)

4.2 ความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเอง พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ การมาสอนตรงเวลาเสมอ ($M = 4.42, SD = 0.86$) รองลงมาคือ การมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ ($M = 3.96, SD = 1.01$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเข้าร่วมอบรมทางดนตรีเป็นประจำ ($M = 2.38, SD = 1.18$)

4.3 ด้านบุคลิกภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลการสอนจากท่านเป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ ($M = 4.64, SD = 0.56$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ท่านเคยคุยเรื่องเรียนกับนักเรียนหลังจากสองทุ่ม ($M = 2.14, SD = 1.40$) นักเรียนมักจะมีนาฬิกาบอย ๆ เมื่ออยู่ในห้องเรียน ($M = 2.04, SD = 1.14$) ท่านพานักเรียนไปเลี้ยงข้าว ($M = 2.02, SD = 1.15$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามครูสอนเปียโนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

ด้านสุขภาพของครูสอนเปียโน

จากการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของครูสอนเปียโนแล้วพบว่าครูสอนเปียโนมีการนอนดึก หลังเที่ยงคืนเป็นส่วนมาก ตื่นเช้า และนอนดึกตื่นสายมาก บวกกับพฤติกรรมมารับประทานอาหาร เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ที่มีปริมาณค่อนข้างมาก และจากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตจำนวนชั่วโมงสอนของครูสอนเปียโนที่มีปริมาณมากจนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา หรือไม่มีเวลาในการเข้าห้องน้ำจืดเป็นโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ ซึ่งถ้าครูสอนเปียโนมีวัฏจักรชีวิตแบบนี้ไปในระยะยาวอาจไม่ส่งผลดีในอนาคต จึงคิดว่าเมื่อได้เห็นสภาพจริงของชีวิตครูสอนเปียโนที่ไม่ได้ดีแล้วนั้น หน่วยงาน หรือตัวครูสอนเปียโนเองควรจะหาทางบริหารจัดการเวลา ระบบการเรียนการสอนให้ไม่หนักเกินไปอาจจะลดเวลาเรียน อาจวางระบบให้นักเรียนแต่ละคนเรียนคาบละ 50 นาที ต่อการมาเรียน 1 ครั้ง เพื่อรักษาคุณภาพชีวิตของครูสอนเปียโน เพื่อให้มีกำลังใจและความพร้อมในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ดี และผู้บริหารควรมีความเข้าใจในตัวครู ไม่เคร่งครัดเรื่องเวลาพักผ่อนเกินไป

ปัญหาด้านอื่น ๆ ของการเป็นครูสอนเปียโน

จากการให้ครูเปียโนตอบแบบสอบถามเรื่องปัญหาที่พบในการเรียนการสอน ซึ่งพบว่าด้านความร่วมมือในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ครูเปียโนส่วนมากพบมากที่สุด แต่นอกจากปัญหาทางด้านการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสังเกตเห็นปัญหาด้านอื่น ๆ ที่นอกจากเรื่องการเรียน นั่นคือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลรอบข้าง ได้แก่ ปัญหาเรื่องผู้บริหารที่มีความเป็นธุรกิจในตัวมากเกินไป สนใจจำนวนนักเรียนมากกว่าวิธีการสอนของครู หรือมิได้มีจิตวิญญาณครูในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในทางตรงกันข้ามกลับมีแต่วัตถุดิบประสงค์เชิงการค้า เช่น พบเด็กที่มีนิสัยกวนไม่มีครูคนไหนที่สามารถสอนได้ก็จะส่งมาให้ครูที่ไม่มีปากเสียงสอนแล้วบอกว่า “เธอก็สอนๆไปเถอะไม่ต้องไปสอนอะไรมาหรือให้เล่นๆไป” หรือ บางคนขาดความเข้าใจถึงศาสตร์การสอน ขั้นตอนการสอนว่าการเรียนเปียโนไม่ใช่การเล่นเปียโนอย่างเดียว แต่คือการได้ฝึกฟัง ฝึกอ่าน ฝึกดู ร้อง หรือแม้แต่การระบายสีก็เป็นหนึ่งในกระบวนการสอนเช่นกัน การก้าวก้าวการสอนก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ครูกล่าวถึง ผู้บริหารบางท่านที่ไม่ให้เกียรติผู้สอน โรงเรียนบางแห่ง บังคับให้ครูแข่งเพื่อชื่อเสียง แต่ไม่ได้มองว่านักเรียนไม่มีความสุขในการ

ต้องเตรียมแข่ง ซึ่งกลยุทธ์สำคัญที่นำไปสู่การเป็นครูคนตรีที่มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน คือ การทำให้ครูคนตรีทุกคนมีชีวิตที่ดี ความเป็นอยู่ที่ดี การที่ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีย่อมมีแนวโน้มให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานสูงขึ้น ซึ่งเป็นการขจัดปัญหาต่างๆที่จะตามมา (ธงชัย ทองมา, 2557) แต่การที่ครูไม่สามารถแสดงความเป็นตัวตนได้มาก หรือไม่มีอิสระในการทำงานก็จะเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาการศึกษาทางด้านดนตรีเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น และปัญหาเรื่องความสัมพันธ์อันดีในที่ทำงานที่ค่อนข้างเป็นในลักษณะต่างคนต่างสอน ควรจะมีการจัดสัมมนาเพื่อให้ครู ได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้นและจะได้เกิดการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกันจึงจะเกิดการพัฒนาของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

นอกจากนั้นยังพบปัญหาในเรื่องของผู้ปกครอง ที่ไม่ใส่ใจบุตรหลาน และไม่เข้าใจวิธีการสอน บางครั้งมาฝากครูสอนเปียโนเพียงเพื่อตนเองจะได้ไปทำงานอย่างอื่น ไม่มีเวลาดูแล กลุ่มนี้จะละเลยไม่ใส่ใจที่จะทำให้อุปกรณ์การเล่นดนตรีได้ดี ไม่สนับสนุนการมีเครื่องซ้อม หรือการไม่ให้ซ้อมที่บ้าน เพราะเสียงดัง หวังพึ่งแต่ครูที่มีโอกาสอยู่กับนักเรียนเพียงสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่ใส่ใจลูกมากเกินไป กลุ่มนี้จะเข้ามาคุยกับครูบ่อยมาก และคอยสร้างกรอบให้ครูเสมอว่าอยากได้แบบนี้โดยที่ไม่ได้สนใจความรู้สึกของบุตรหลานว่าบุตรหลานอยากได้แบบนี้หรือไม่ ดังนั้นควรที่จะถามจุดประสงค์ของผู้ปกครองให้ชัดเจนตั้งแต่ต้นว่าต้องการให้ลูกมาเรียนเพื่อความผ่อนคลาย หรือจะยึดเป็นอาชีพในอนาคต เพื่อจะได้วางแผนระยะยาวให้นักเรียนได้ตรงตามเป้าหมาย

การกำหนดกลุ่มประชากร

ผู้วิจัยพบว่าควรกำหนดกลุ่มประชากรให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความแม่นยำของการเป็นตัวแทนประชากร ในการเก็บข้อมูล เพราะจากการที่เก็บข้อมูลโดยใช้ประชากร 50 คน เป็นจำนวนประชากรที่ค่อนข้างน้อยและไม่สามารถมองเห็นสภาพจริงในภาพรวมได้มากเท่าที่ควร แต่ก็มีข้อดีคือจำนวนประชากรน้อยทำให้สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกได้สะดวก และละเอียด โดยก่อนหน้าที่จะเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้วางแผนในการเลือกประชากรโดยใช้วิธี Stratified random sampling ซึ่งจะทำให้ประชากรที่ได้เป็นกลุ่มตัวแทนที่ดี และมีความทั่วถึงในทุก ๆ ลักษณะโรงเรียนดนตรี แต่การเก็บข้อมูลโดยวิธีนี้มีอุปสรรคคือ การที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปฝากไว้ที่โรงเรียนดนตรีต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ตอบแบบสอบถาม แต่ได้แบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวนน้อยมาก ไม่สามารถควบคุมจำนวนได้ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนเป็นวิธีการ Snowball ซึ่งอาศัยคนรู้จักแนะนำแบบปากต่อปาก แน่แน่นอนว่าการใช้วิธีการนี้จะส่งผลให้กลุ่มประชากรที่ได้มีลักษณะคล้ายกันไม่

ว่าจะเป็นกลุ่มอายุ สถานศึกษา ซึ่งวิธีนี้อาจใช้เวลามาก แต่ผู้วิจัยสามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น และควบคุมจำนวนแบบสอบถามที่จะตอบกลับมาได้แน่นอนในระยะเวลาที่กำหนด

ด้านการเงินของครูสอนเปียโน

จากการได้วิเคราะห์ข้อมูล สัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า เงิน ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากของครูหลายคน จึงได้มีการวางแผนบริหารจัดการวิธีการสอน การกำหนดค่าสอน บางคนวางแผนเรื่องที่อยู่แทนที่จะอาศัยอยู่บ้านตนเอง แต่กลับลงทุนมาเช่าอาศัยในแหล่งที่มีนักเรียนมาก มีกำลังจ่ายมาก หรือมีโรงเรียนดนตรีที่ให้ค่าตอบแทนสูง จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเงินเป็นปัจจัยสำคัญของสังคมที่ของทุกอย่างแพง ค่าครองชีพสูง การดำรงชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานครโดยที่ไม่รายได้ไม่มากนักเป็นเรื่องที่น่าหนักใจสำหรับครูหลาย ๆ ท่าน แต่ก็มีครูบางท่านที่ค้นพบว่า เงิน ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่สำคัญไปกว่าอุดมการณ์หรือประสบการณ์ ครูบางท่านแม้จะมีประสบการณ์สอนสูง มีวุฒิทางการศึกษาสูงแต่ก็ไม่ได้คิดค่าสอนแพงเพราะเห็นใจผู้ปกครองที่จะต้องแบกรับภาระค่าเรียนหลายวิชา อยากให้เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ดนตรีที่ได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ตึงนักเรียนจากที่โรงเรียนดนตรีไปสอนที่บ้านเพียงเพราะจะได้ค่าสอนมากกว่านั้นแสดงถึงความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

การสอนเปียโนในประเทศไทย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องครูสอนเปียโน ก็ได้มีโอกาสพูดคุยเล่าประสบการณ์กับครูเปียโนหลาย ๆ ท่าน ได้เห็นถึงทัศนคติเกี่ยวกับดนตรีของครูแต่ละท่านที่น่าสนใจ มีความคิดที่จะแบ่งปัน ครูหลายท่านตั้งใจ และรักที่จะถ่ายทอดดนตรีให้กับผู้อื่น เพราะดนตรีเป็นตัวทำให้เขาพบเจอแต่สิ่งที่ดีมาตลอด เขาจึงอยากแบ่งปันความสุขเหล่านี้ให้ผู้คนโดยการเล่นดนตรีให้ฟัง รวมถึงสอนให้ผู้อื่นผลิตความสุขได้ด้วยตนเองโดยการสอนให้พวกเขาเล่นดนตรีเป็นและนำความสุขเหล่านี้กระจายต่อไปยังสังคม ผู้วิจัยลองนึกกลับไปถึงคีตกวีอย่าง Johannes Brahms ว่าเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ไม่มีเปียโนที่บ้าน แต่มีเพื่อนบ้านที่ได้อนุญาตให้เขาไปซ้อมเปียโนที่บ้านได้ ครูที่สอนทั้งเปียโนและการประพันธ์เพลงก็สอนให้เขาฟรีตลอด จนเขาเติบโตขึ้นมาเป็นทั้งนักเปียโนและนักแต่งเพลงระดับแนวหน้าของยุโรป ผู้วิจัยจึงเกิดความสงสัยว่า ถ้ามีเด็กอัจฉริยะเกิดขึ้นมาที่คลองเตยในศตวรรษที่ 21 เขาจะมีโอกาสได้เรียนกับครูสอนเปียโนดี ๆ หรือไม่ จากการสำรวจค่าเรียนที่ครูสอนเปียโนคิดก็มีราคาที่ค่อนข้างจับต้องได้ยาก คนจะเรียนเปียโนได้ก็ค่อนข้างจำกัดกลุ่มคน ต้องมีเปียโนซ้อม ต้องมีเงินมากพอที่จะจ่ายค่าเรียน จริง ๆ แล้ววงการดนตรีในบ้านเราควรจะต้องคิดถึงเรื่องของการให้โอกาส และการเปิดโอกาสให้แก่เยาวชนที่มีพรสวรรค์ได้เล่าเรียนกับครูที่ดี คงไม่ใช่เรื่องของการเอื้อเพื่อ

กันเป็นการส่วนตัว แต่เป็นเรื่องของการจัดการ และการสร้างนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมที่ไม่ควร
ละเลย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่สนใจเป็นครูสอนเปียโนสามารถนำผลวิจัยไปอ่านประกอบการตัดสินใจในการทำอาชีพ
ครูสอนเปียโนได้
2. ผู้ที่ประกอบอาชีพครูสอนเปียโนอยู่แล้วสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการ
ประกอบอาชีพได้
3. ผู้บริหารโรงเรียนดนตรีสามารถศึกษาข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาโรงเรียนดนตรีให้ตอบโจทย์รับ
กับสภาพจริงของสังคมครูเปียโนในขณะนี้ได้ดียิ่งขึ้น
4. สถาบันการศึกษาสามารถศึกษาข้อมูลเพื่อจะได้รับความต้องการของตลาด เพื่อจะผลิตครู
ออกมาได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก
คุณภาพชีวิต และทัศนคติของครูสอนเปียโน เพื่อให้สามารถมองเห็นมุมมอง และสภาพจริงได้หลาย
มิติมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแนวทางสำหรับผู้ที่ยากประกอบธุรกิจโรงเรียนดนตรี
เอกชนนอกระบบ เพื่อผู้ประกอบการจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแผนในการประกอบธุรกิจให้
ครอบคลุมความต้องการของครูและนักเรียน
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแนวทางสำหรับครูสอนเปียโนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
เพื่อครูสอนเปียโนจะได้ทราบแนวทางในการปฏิบัติตนให้ประสบความสำเร็จในสายอาชีพ
4. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองในการใช้แนวทางสำหรับครูสอนเปียโนที่สร้างขึ้นมา เพื่อให้ทราบ
ถึงประสิทธิภาพในเชิงลึกของแนวทางว่าเป็นอย่างไร และนำแนวทางมาพัฒนาต่อยอดให้เกิด
ประสิทธิภาพสูงสุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลลา ชิตช่าง. (2541). *การเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนวิสัย สาระดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ครูสภา.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2535). *พิกัดสำหรับการศึกษาคือเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลสามัญ*.
กรุงเทพมหานคร.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://portal.edu.chula.ac.th/edu58/> [15 ธันวาคม 2558].

คณะดนตรี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://www.admission.au.edu/th/index.php/43%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5-%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%84> [18 ธันวาคม 2558].

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://music.payap.ac.th/info/> [20 ธันวาคม 2558].

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://music.human.ku.ac.th/newweb55/> [17 ธันวาคม 2558].

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://www.faa.chula.ac.th/site/> [15 ธันวาคม 2558].

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*.
แหล่งที่มา: <http://www.rmutt.ac.th/?tag=%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%82%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A5> [18 ธันวาคม 2558].

คณะศิลปนาฏดุริยางคศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:
<http://registra.bpi.ac.th/> [6 ธันวาคม 2558].

คลินิกการแพทย์แผนไทยประยุกต์. (2558: ออนไลน์). *โรคกล้ามเนื้อ*. แหล่งที่มา:
<http://women.impaqmsn.com/articles/644/44001670.html> [1 ธันวาคม 2558].

จิราภา เต็งไธรัตน์ และคณะ. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2554). *รายงานการวิจัย ประวัติดนตรีไทยศึกษา*. สาขาวิชาดนตรีศึกษา: คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย ทองมา. (2557). *วิถีชีวิตและคุณภาพชีวิต ในการทำงานของพนักงานช่างประจำอาคาร อาคารสำนักงานให้เช่าระดับเอ ในบริเวณศูนย์กลางเขตธุรกิจกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา อาคารอับดุลราฮิม, วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*
- บำรุงราษฎร์. (2558: ออนไลน์). *โรคกระเพาะ*. แหล่งที่มา: <https://www.bumrungrad.com/th/betterhealth/2557/better-digestive-health/abdominal-pain-and-dyspepsia> [10 พฤศจิกายน 2558].
- ปรีดา ส่งาเจริญกิจ. (2557: ออนไลน์). *โรคมะเร็ง*. แหล่งที่มา: <http://www.phyathai.com/doctorcenterdetail/12/62489/PYT1/th>.
- พุทธทาสภิกขุ. (2527). *คุณธรรมของครู*. กรุงเทพมหานคร: นิพพาน.
- เพราพรณ เปลี่ยนนุ้. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. คณะครูศาสตร์ อดสากรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์. 2 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- ระบิล พันภัย. (2558). *วิถีการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานทำความสะอาดในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชวิทยาลัย โสต ศอ นาสิกแพทย์ แห่งประเทศไทย (2558: ออนไลน์). *โรคเส้นเสียง*. แหล่งที่มา: <http://www.rcot.org/> [10 พฤศจิกายน 2558].
- วรรณิสา ประเสริฐสุภวิทย์. (2555). *การศึกษาต้นแบบความเป็นครูดนตรี: กรณีศึกษา พันเอกชูชาติ พิทักษ์กร ศิลปินแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา: <http://www.music.mahidol.ac.th/th/> [17 ธันวาคม 2558].
- ศุภชัย จันทรสุวรรณ. (2539 : ออนไลน์). *สถาบันสอนนาฏศิลป์ ดนตรี ตามพระราชบัญญัติแห่งแรกในประเทศไทย*. แหล่งที่มา: <http://igetweb.com/news/17902/15370> [15 ธันวาคม 2558].

สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:

<http://www.pgvim.ac.th/en/> [15 ธันวาคม 2558].

สถาบันดนตรีเคพีเอ็น. (2558: ออนไลน์). *โครงการครู KCI*. แหล่งที่มา: www.kpnmusic.com [24 ธันวาคม 2558].

สถาบันดนตรียามาฮา. (2558: ออนไลน์). *ประวัติความเป็นมา*. แหล่งที่มา:

http://th.yamaha.com/th/music_education/ [24 ธันวาคม 2558].

สร้อยสุดา เกสรทอง. (2549). *SBS ไรศจากการทำงานในตึก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไกล่หมอ.

สันติ บุญภิรมย์. (2557). *ความเป็นครู*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2558: ออนไลน์). *โรคอ้วน*. แหล่งที่มา:

<http://www.thaihealth.or.th/> [16 ตุลาคม 2558].

สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา. (2539). *การทดสอบและ*

ประเมินผลสมรรถภาพทางกาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.

สุชาติ โสมประยูร และคณะ. (2543). *สุขศึกษาภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

สุวรรณ วังโสภณ, 9 มกราคม 2559. สัมภาษณ์.

ภาษาอังกฤษ

- Braunwald, E., Fauci, A., Kasper, L., Hauser, S., Longo, D., and Jameson, J., (2001). *Harrison's principles of internal medicine*. New York: McGraw-Hill.
- Clark, F. (1992). *Practical solutions and suggestions given to questions commonly asked by piano teachers*. Illinois: The Instrumentalist Company.
- Deborah, R. (2001). *The Careers of British Musicians, 1750-1850 A Profession of Artisans*: Cambridge.
- F.M.Scherer. (2004). *Quarter Notes and Bank Notes*: Oxford.
- Giom, C., Flowers J & Sasaki W. (1998). Piano Lessons of Beginning Students Who Persist or Drop Out: Teacher Behavior, Student Behavior, and Lesson Progress. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 53 (No. 3): 234-247.
- Lyke, J. Enoch, Y. & Haydon, G. (1996). *Creative Piano Teaching*. Illinois: Stipes.
- Marcus, A. (1979). *Great Pianists Speak*. Paganiniana.
- Maslow, A. H. (1987). *Motivation and personality*. New York: Harper Row Publisher.
- Miksza, P. & Berg M.H. (2011). A longitudinal study of pre-service music teacher development: Application and Advancement of the Fuller & Bown teacher concerns model. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 61 (No.1): 44-62.
- Miksza, P., Roeder M. & Biggs D., (2010). Surveying Colorado Band Directors' Opinions of Skills and Characteristics Important to Successful Music Teaching. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 57 (No. 4): 364-381.
- Rabin, R. (1996). *At the Beginning Teaching Piano to the Very Young Child*. New York: Schirmer Books.
- Robinson, R. (2012). Preservice Music Teachers' Employment Preferences Consideration Factors. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 60 (No. 3): 294-309.
- Tolley, K. (2008). Music Teachers in the North Carolina Education Market, 1800-1840. *Social Science History*. Vol. 32: 75-106.
- Uszler, M. (1991). *The Well-Tempered Keyboard Teacher*. New York: Schirmer Books.
- Wei, E. (2010). *A Guide for Prospective Piano Studio Teachers*. Education Resources

Information Center. (No.ED514124): 105.

ภาคผนวก ข
ตารางแสดงมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีในประเทศไทย

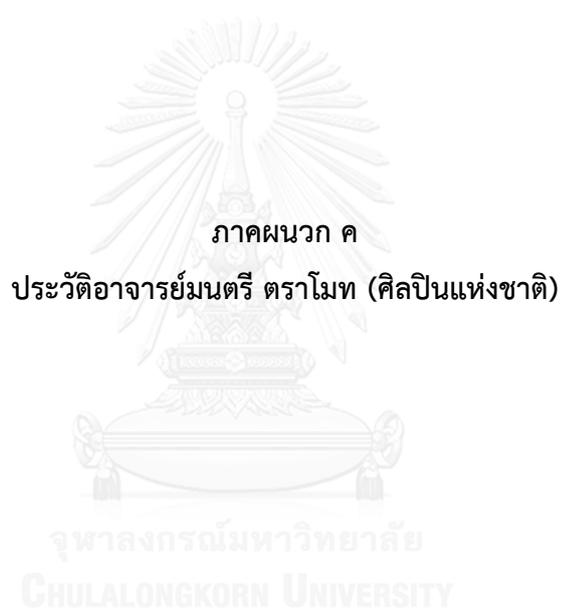
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีในประเทศไทย

มหาวิทยาลัย	ครุศาสตร์	ศิลปศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		คณะมนุษยศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
มหาวิทยาลัยศิลปากร		คณะดุริยางคศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล		ดุริยางคศาสตร์ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ		คณะดนตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยพายัพ		ดุริยางคศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรังสิต		ดุริยางคศาสตร์ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา		คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต	คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	คณะศิลปศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต	
สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา		ดุริยางคศาสตร์ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยนาฏศิลป์	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต	

มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จพระเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร เกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต	
---	---	--

ประวัติครุมนตรี ตราโมท (ศิลปินแห่งชาติ)

นายมนตรีตราโมทเป็นบุตรนายยิ้มและนางทองอยู่เกิดที่บ้านท่าพี่เลี้ยงอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2443 เดิมชื่อ “บุญธรรม” สำหรับนามสกุล “ตราโมท” เป็นนามสกุลที่พระองค์เจ้าคำรบประทานให้มีสำเนียงล้อ “ปราโมช” ของพระองค์ท่าน

ชีวิตครอบครัว

นายมนตรีแต่งงานกับภรรยาคนแรกชื่อลิ้นจี่บุรานนท์เมื่อพ.ศ. 2474 มีบุตร 2 คนคือนายฤทธิตราโมทและนายศิลป์ตราโมทเมื่อภรรยาคนแรกถึงแก่กรรมนายมนตรีได้แต่งงานใหม่กับนางสาวพูนทรัพย์

นาฏประเสริฐเมื่อพ.ศ. 2479 มีบุตรอีก 2 คนคือนางดนตรีตราโมทและนายญาณิตราโมท

ประวัติการศึกษา

นายมนตรีได้รับการศึกษาที่โรงเรียนประจำจังหวัดสุพรรณบุรี (ปริชาพิทยากร) สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ 3 เหตุที่นายมนตรีมีโอกาสได้เป็นนักดนตรีไทยก็เพราะที่บ้านของท่านอยู่ใกล้วัดสุวรรณภูมิ มีวงปี่พาทย์ซึ่งฝึกซ้อมกันอยู่เป็นประจำเมื่อได้ยินได้ฟังบ่อยครั้งเข้าจึงจดจำทำนองเพลงได้เป็นตอนๆ เวลาที่มีการบรรเลงในงานใกล้ๆ นายมนตรีจึงตามไปช่วยเขาตีฆ้องเล็กบ้างทุ้มเหล็กบ้างตามประสาเด็ก

ครั้นเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 แล้วนายมนตรีจึงคิดจะเข้าเรียนต่อที่กรุงเทพฯ แต่เนื่องจากสุขภาพไม่ดีจึงไม่ได้เรียนต่อในเวลานั้นครุสมบุญนักฆ้องซึ่งมีชื่อเล่นๆ ว่าอ้วนเป็นครูประจำวงปี่พาทย์วัดสุวรรณภูมิที่นายมนตรีเคยไปช่วยตีฆ้องทุ้มเหล็กมาแล้วเห็นว่านายมนตรีอยู่ว่างๆ ไม่ได้เรียนต่อจึงชวนให้หัดปี่พาทย์ได้เล่าเรียนฝึกฝนวิชาการด้านปี่พาทย์จนมีความคล่องแคล่วพอควรท่านได้เป็นนักดนตรีปี่พาทย์อยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ 2 ปีในราวพ.ศ. 2456 นายมนตรีได้ไปอยู่ที่บ้านครุสมบุญสมสุวรรณตำบลบางกะพร้อมจังหวัดสมุทรสงคราม (ครูสอนวิชาดนตรีไทยของครุมนตรีชื่อสมบุญ ทั้ง 2 ท่าน) ครูให้ฝึกหัดตีระนาดและฆ้องวงใหญ่ในทางแตรววงให้ฝึกหัดเป่าปี่คาริแนทตลอดเวลาที่ลูกศิษย์ฝึกซ้อมท่านจะอยู่ควบคุมอย่างเอาใจใส่นายมนตรีได้รับความรู้จากครุสมบุญสมสุวรรณเป็นอันมากแม้วิธีแต่งเพลงไทยครุสมบุญก็เป็นผู้แนะนำให้รู้จักหลักเกณฑ์มาก่อนทั้งยังชี้แจงและสาธิตให้ดูให้ฟังอย่างแจ่มแจ้ง

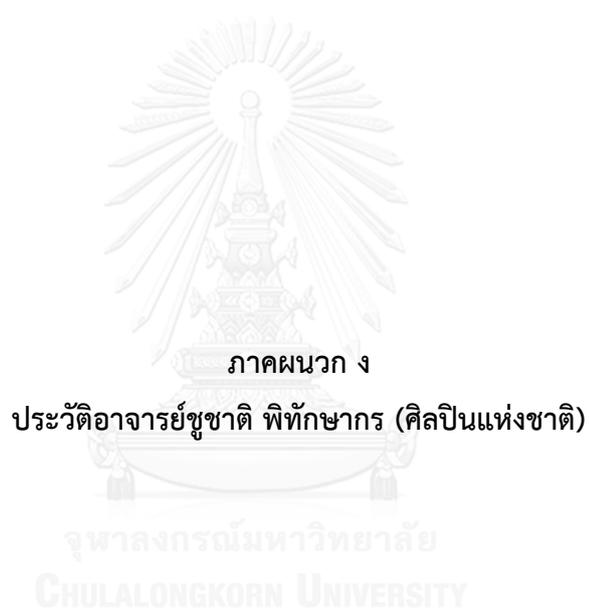
ครั้นพ.ศ. 2460 นายมนตรีตราโมทมีอายุได้ 17 ปีมีความรู้ความสามารถพอตัวแล้วได้สมัครเข้ารับราชการในกรมพิณพาทย์หลวงกรมมหรสพกรมมหาดเล็ก (ครูสภาและกระทรวงศึกษาธิการใน

ปัจจุบัน) ในเวลานั้นพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลกประสานศัพท์) เป็นเจ้ากรมนายมนตรีได้เรียนฮ่องหวงใหญ่จากหลวงบำรุงจิตเจริญ (รูปสาดนะวิลัย) และเรียนกลองแขกจากพระพิณบรรเลง (แย้มประสานศัพท์) ในกรมมหรสพนี้มีโรงเรียนสำหรับให้ผู้ที่เยาว์วัยได้ศึกษาวิชาสามัญด้วยชื่อว่าโรงเรียนพรานหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งอยู่ในบริเวณสวนมิสกวันนายมนตรีได้เป็นนักเรียนพรานหลวงด้วยและสอบชั้นมัธยมปีที่ 6 ได้ที่โรงเรียนแห่งนี้

นายมนตรีมีฝีมือทางการบรรเลงฮ่องหวงเนื่องจากท่านเอาใจใส่ในการตีขึ้นฝึกฝนท่วงเพลงตั้งแต่เข้ามีเดเป้ประจำแต่เพื่อให้นายมนตรีมีฝีมือในเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆอีกพระยาประสานดุริยศัพท์จึงให้นายมนตรีเปลี่ยนเป็นคนตีระนาดทุ้มโดยมีพระพาทย์บรรเลงรมย์ (พิมพ์วาทีน) เป็นผู้สอนในขั้นต้นและพระยาประสานดุริยศัพท์เป็นผู้สอนภายหลังนายมนตรีได้รับเลือกให้เข้าประจำอยู่ในวงข้าหลวงเดิมซึ่งเป็นวงที่จะต้องตามเสด็จพระราชดำเนินเมื่อเสด็จแปรพระราชฐานทุกๆแห่งทำให้ท่านได้รับความรู้กว้างขวางขึ้นมากในปีพ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวรที่พระราชวังพญาไท (ปัจจุบันคือโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า) กรมมหรสพจึงจัดวงเครื่องสายเบาบรรเลงถวายที่ข้างห้องพระบรรทมผู้ตีซิมในวงนี้คือครุมนตรีตราโมทนับว่าเครื่องสายวงหลวงได้มีซิมผสมเป็นครั้งแรกในคราวนั้นและครุมนตรีก็นับเป็นผู้ตีซิมในวงหลวงเป็นคนแรกวงเครื่องสายเบาได้บรรเลงถวายเวลาบ่ายถึงเย็นทุกวันจนพระอาการประชวรหายเป็นปกติและในปีเดียวกันนี้กรมมหรสพให้ประกอบพิธีไหว้ครูอันเป็นเพลงหน้าพาทย์สูงสุดโดยเชิญครูทองดีชูสัตย์มาเป็นผู้ทำพิธีครอบประสิทธิ์ประสาท (ปู่ของจางวางทั่วพาทย์โกศล) ผู้เรียนเพลงองค์พระพิราพในครั้งนั้นมี 6 คนคือพระยาเสนาะดุริยศักดิ์ (แหม่มสุนทรวาทีน) พระเพลงไพเราะ (โสมสุวาทีน) หลวงบำรุงจิตเจริญ (รูปสาดนะวิลัย) หลวงสร้อยสำเนียงสนธิ (เพิ่มวิฒนาทีน) หมื่นคนธรรพประสิทธิ์สาร (แตงกาญจนผลิน) และครุมนตรีตราโมทในสมัยรัชกาลที่ 7 มีการปรับปรุงกรมกองเปลี่ยนย้ายสังกัดกรมพิณพาทย์โอนไปขึ้นกับกระทรวงวังพร้อมกับกรมโขนหลวงครุมนตรีก็นับโอนย้ายมาด้วยจนกระทั่งประมาณปีพ.ศ. 2473 สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงริเริ่มบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากลขึ้นที่วังวรดิศทรงขอข้าราชการแผนกดุริยางค์ไทยเป็นผู้บอกทำนองเพลงครุมนตรีได้ทำหน้าที่เป็นผู้บอกทำนองระนาดทุ้ม (ไม้) ระนาดทุ้มเหล็กและบอกท่วงฮ่องหวงเล็กด้วยในเวลาเกิดมีวิทยุกระจายเสียงขึ้นในประเทศไทยครุมนตรีน่าวางดนตรีไปบรรเลงกระจายเสียงเป็นประจำทุกสัปดาห์ การได้รับมอบให้เปนนครุ ผู้กระทำพิธีไหว้ครูดนตรีไทย และครอบประสิทธิ์ ประสาทนี้ ในสมัยที่หลวงประดิษฐไพเราะยังมีชีวิตอยู่ เคยมีผู้ไปขอให้ครุมนตรีไปเปนนครุทำพิธีไหว้ ครูดนตรีไทย ครุมนตรียังไปขออนุญาตจากหลวง

ประดิษฐไพเราะ ซึ่งหลวงประดิษฐไพเราะก๊วยนิตี อนุญาต และยังอนุญาตให้ครุมนตรีเป็นผู้ทำพิธีไหว
ครูได้ในครั้งต่อไป โดยไม่ต้องขออนุญาตจาก ทานอีก ครุมนตรีจึงเป็นผู้ทำพิธีไหวครูตั้งแต่นั้นเป
นต้นมา

ประวัติอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกชูชาติ พิทักษากร ศิลปินแห่งชาติ เกิดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2477 ณ กรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาการเล่นไวโอลินอย่างจริงจังมากกว่า 30 ปี โดยเริ่มเรียนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากลกับเรือโทयरรอง แดงกูร ตั้งแต่อายุ 9 ปี และได้เรียนไวโอลินเพิ่มเติมกับอาจารย์สุทิน เทศารักษ์ ต่อมาได้ไปศึกษาวิชาดนตรี ณ ประเทศอังกฤษ เยอรมัน และโปรตุเกส เป็นเวลา 9 ปี ในระหว่างนั้นได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดไวโอลินที่ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษถึง 2 ปีซ้อน นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสศึกษาไวโอลินชั้นสูงกับ Prof. Maxim Jacobsen ซึ่งเป็นครูผู้สอนไวโอลินและนักไวโอลินที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งในสมัยนั้น และได้รับคำแนะนำในหนทางการพัฒนาการเล่นไวโอลินจาก Sir Yehudi Menuhin จากนั้นท่านได้เดินทางกลับมาศึกษาทางด้านดนตรีต่อที่ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญา G.L.C.M และ A.R.C.M จากลอนดอนคอลเลจออฟมิวสิค และยังได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้าวงของลอนดอนคอลเลจออฟมิวสิค และวงแอดดิสันสตรีงออร์เคสตรา เป็นผู้อำนวยเพลงของนอร์ธเคนซิงตันซิมโฟนีออร์เคสตรา ได้ศึกษาวิชาการประพันธ์เพลงกับ จอร์จ เบอร์โดวิช ซึ่งเป็นศิษย์ของโคดาเยและบาต็อก ได้เรียนวิชาการอำนวยเพลงกับโจเซฟฟิลเบอร์ และบรูโน วอลเตอร์ และได้ไปศึกษาดนตรีแจ๊สและการประพันธ์เพลงสำหรับภาพยนตร์ที่ประเทศฟิลิปปินส์กับเรสตีโต โต อุมาลี

เมื่อกลับถึงไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูชาติ พิทักษากร ได้เข้ารับราชการที่กองดุริยางค์ทหารบก ในระหว่างที่ท่านได้รับราชการที่กองดุริยางค์ทหารบก ท่านได้มีผลงานดีเด่นทั้งในเรื่องการจัดทำหลักสูตรวิชา Harmony และ Aural Training ปรับปรุงเทคนิคการปฏิบัติเครื่องมือนดนตรีทุกประเภท ปรับปรุงวงออร์เคสตราให้สามารถเล่นเพลงคลาสสิกระดับสูง ท่านได้รับเชิญให้เป็นผู้อำนวยเพลงให้กับวงดนตรีต่างประเทศหลายวง จนได้รับเหรียญซิลเวอร์ ครอส ออฟ เมอร์ริต จากประธานาธิบดี ฟรานซ์ โจนาส แห่งประเทศออสเตรเลีย ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ในฐานะผู้เรียบเรียงเสียงประสานและหัวหน้าวง ผู้อำนวยเพลงของวงอ็อบิคุส แชมเบอร์ ออร์เคสตรา เป็นเวลา 4 ปี และได้รับเชิญเป็นผู้อำนวยเพลงของวงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาฯ และวงดุริยางค์กรมศิลปากร ในช่วงปี พ.ศ.2517 ท่านได้เป็นอาจารย์พิเศษที่คณะครุศาสตร์ แต่ในขณะนั้นยังไม่มีสาขาวิชาดนตรีศึกษาเป็นสาขาเอก ต่อมา ท่านได้ลาออกจากที่กองดุริยางค์ทหารบก ในปี พ.ศ.2519 ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับกองดุริยางค์ทหารบก ยศพันเอก และกลับเข้ารับราชการอีกครั้ง

เพื่อไปเป็นอาจารย์ประจำสอนดนตรีศึกษาอยู่ ณ คณะครุศาสตร์และเป็นอาจารย์พิเศษที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนกระทั่งเกษียณอายุราชการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกชูชาติ พิทักษากร เป็นครูที่อุทิศเวลาทุ่มเทการทำงานเพื่อพัฒนาศาสตร์ด้านดนตรีศึกษาอย่างกว้างขวางในหลายรูปแบบ ได้ริเริ่มการจัดรายการเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีศึกษาในรูปแบบสุนทรีย์ของดนตรีในรายการดนตรีวิจารณ์เป็นเวลากว่า 10 ปี ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 9 นอกจากท่านจะเป็นผู้บริหารหลักสูตรสมัยประจำอยู่ที่กองดุริยางค์ทหารบกแล้ว ท่านยังได้เป็นผู้บริหารหลักสูตรทางด้านดนตรีให้กับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งยังอุทิศเวลาให้กับการสอน ณ สถาบันดนตรีต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น ท่านเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น คิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในสาขาวิชาดนตรีศึกษาอยู่เสมอ มีการนำเพลงไทยมาเรียบเรียงเพื่อให้ดนตรีสากลบรรเลงโดยที่ยังคงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่สำคัญของดนตรีไทยไว้อย่างครบถ้วน เป็นผู้บุกเบิกในเรื่องการเรียนการสอนเรียบเรียงเสียงประสานโดยมีตำราเฉพาะทางที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในประเทศไทย พัฒนาการเรียนการสอนเครื่องสายสากลอย่างเป็นระบบโดยวิธีการที่หลากหลายในการประยุกต์ความรู้ต่างๆ เช่น โยคะ สมาธิ ศิลปะการใช้ร่างกายเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนเครื่องสายสากล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกชูชาติ พิทักษากร ได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มวิโอลาขึ้นโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลาง ชื่อวง The Viola Lovers รวบรวมนักวิโอลาประกอบด้วยนิสิตปัจจุบันและนิสิตเก่าของจุฬาฯ ผู้มีความสามารถและผู้สนใจเข้ามาจัดการเรียนการสอน ฝึกซ้อม และบรรเลงนับว่าเป็นวงวิโอลาล่วงเดียวของประเทศในทวีปเอเชีย ที่ได้ทำการแสดงและสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ให้กับวงการดนตรีในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ก่อตั้งวงดนตรีต่างๆ ของประเทศ เช่น วง Thailand Philhamonic Orchestra, วง Ibycus Chamber Orchestra, วงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยเพลง และผู้อำนวยการดนตรีให้กับวงดนตรีดังกล่าว ท่านมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 40 ปี ท่านเป็นครูดนตรีที่เอาจริงเอาจังกับการสอนดนตรี ท่านได้เปลี่ยนแปลงการศึกษาดนตรี ให้เป็นวิชาที่มีการฝึกซ้อมดนตรีอย่างจริงจัง เพราะท่านมีความเชื่อว่า “การฝึกฝนอย่างหนัก และจริงจัง ทำให้เกิดผลสำเร็จ” ท่านได้สร้างลูกศิษย์ฝีมือดีเป็นจำนวนมาก ลูกศิษย์ของ

ท่านมีทั้งนักไวโอลิน วิโอล่า คอนดักเตอร์ นักแต่งเพลง นักเรียบเรียงเสียงประสาน ครูดนตรีและอีกมากมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกชูชาติ พิทักษากร เป็นครูดนตรีในอุดมคติ เป็นปูชนียบุคคลด้านดนตรีที่ได้รับการยกย่องอย่างสูง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้สร้างคุณูปการใหญ่หลวงต่อวงการดนตรีคลาสสิกของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างบุคลากรดนตรีรุ่นแล้วรุ่นเล่าที่มีคุณภาพเป็นจำนวนมาก ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างยิ่งและเป็นกำลังสำคัญด้านดนตรีคลาสสิกออกไปรับใช้สังคมไทยปัจจุบัน ด้วยผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในวงการดนตรี ทั้งด้านการแสดงดนตรี การสอนดนตรี การบุกเบิกดนตรี และการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีอันทรงคุณค่าต่อเนื่องยาวนานถึง 50ปี นับเป็นปูชนียบุคคลทางด้านดนตรีคลาสสิกของเมืองไทยบุคคลหนึ่ง นอกจากนี้ท่านจะได้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีสากล) ประจำปีพุทธศักราช 2553 และเข้ารับพระราชทานครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 7 กรกฎาคม 2554 ที่ผ่านมา

ต้นแบบทัศนคติที่ดีในการเป็นครูดนตรีสากล

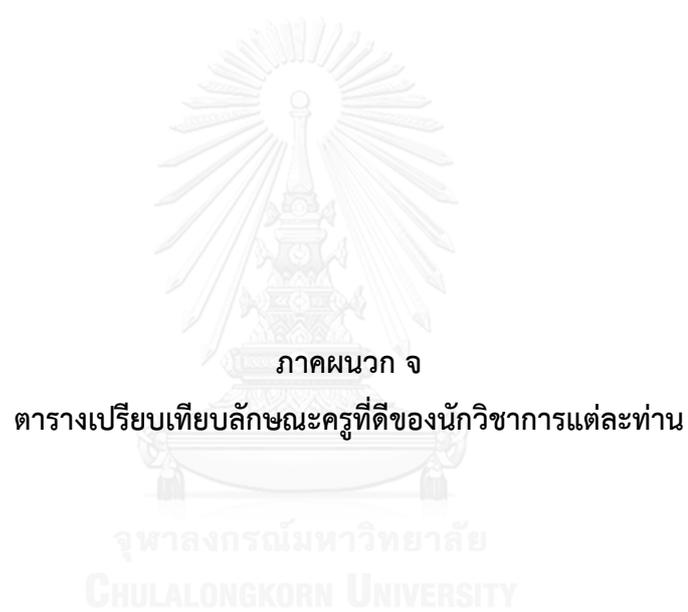
จากการศึกษาประวัติของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกชูชาติ พิทักษากร ศิลปินแห่งชาติทางดนตรีสากล ท่านเป็นผู้มีความเลื่อมใสและเป็นที่ยกย่องในวงการดนตรี ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัจจัยหลายด้านที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีจนกลายเป็นความสำเร็จทางอาชีพ ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้ (วรรณิสสา ประเสริฐศุภวิทย์, 2554)

อาจารย์ชูชาติ พิทักษากร																													
ปัจจัยภายนอก	ปัจจัยภายใน																												
ประสบการณ์การเรียนรู้ ความรู้เพิ่มเติม งานที่หลากหลาย ปัญหาเฉพาะหน้า ความคิดของผู้อื่น	<table border="0"> <tr> <td>ความเพทุมิผล</td> <td>ความทุ่มเท</td> </tr> <tr> <td>มีวินัย</td> <td>มุ่งมั่น</td> </tr> <tr> <td>ขยันขันแข็ง</td> <td>ชัดเจนในเป้าหมาย</td> </tr> <tr> <td>มีความเชื่อว่าทำได้</td> <td>มีระบบในการทำงาน</td> </tr> <tr> <td>ปรารถนาองค์ความรู้</td> <td>สุขภาพดี</td> </tr> <tr> <td>ไม่ท้อถู่</td> <td>เชื่อมั่นในตนเอง</td> </tr> <tr> <td>ไม่สร้างปมเคียดต่อกองตนเอง</td> <td>ไม่สร้างปมเคียดจบเก็บไป</td> </tr> <tr> <td>บุคลิกภาพดี</td> <td>สุขภาพ</td> </tr> <tr> <td>ถ่อมตัว</td> <td>สร้างสรรค์</td> </tr> <tr> <td>เสียสละ</td> <td>เมตตา</td> </tr> <tr> <td>ไม่ตี</td> <td>ยุติธรรม</td> </tr> <tr> <td>มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี</td> <td>เก่งในศาสตร์ที่สอน</td> </tr> <tr> <td>เอาใจใส่</td> <td>ให้กำลังใจศิษย์</td> </tr> <tr> <td>ยึดหยุ่น</td> <td></td> </tr> </table>	ความเพทุมิผล	ความทุ่มเท	มีวินัย	มุ่งมั่น	ขยันขันแข็ง	ชัดเจนในเป้าหมาย	มีความเชื่อว่าทำได้	มีระบบในการทำงาน	ปรารถนาองค์ความรู้	สุขภาพดี	ไม่ท้อถู่	เชื่อมั่นในตนเอง	ไม่สร้างปมเคียดต่อกองตนเอง	ไม่สร้างปมเคียดจบเก็บไป	บุคลิกภาพดี	สุขภาพ	ถ่อมตัว	สร้างสรรค์	เสียสละ	เมตตา	ไม่ตี	ยุติธรรม	มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี	เก่งในศาสตร์ที่สอน	เอาใจใส่	ให้กำลังใจศิษย์	ยึดหยุ่น	
ความเพทุมิผล	ความทุ่มเท																												
มีวินัย	มุ่งมั่น																												
ขยันขันแข็ง	ชัดเจนในเป้าหมาย																												
มีความเชื่อว่าทำได้	มีระบบในการทำงาน																												
ปรารถนาองค์ความรู้	สุขภาพดี																												
ไม่ท้อถู่	เชื่อมั่นในตนเอง																												
ไม่สร้างปมเคียดต่อกองตนเอง	ไม่สร้างปมเคียดจบเก็บไป																												
บุคลิกภาพดี	สุขภาพ																												
ถ่อมตัว	สร้างสรรค์																												
เสียสละ	เมตตา																												
ไม่ตี	ยุติธรรม																												
มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี	เก่งในศาสตร์ที่สอน																												
เอาใจใส่	ให้กำลังใจศิษย์																												
ยึดหยุ่น																													

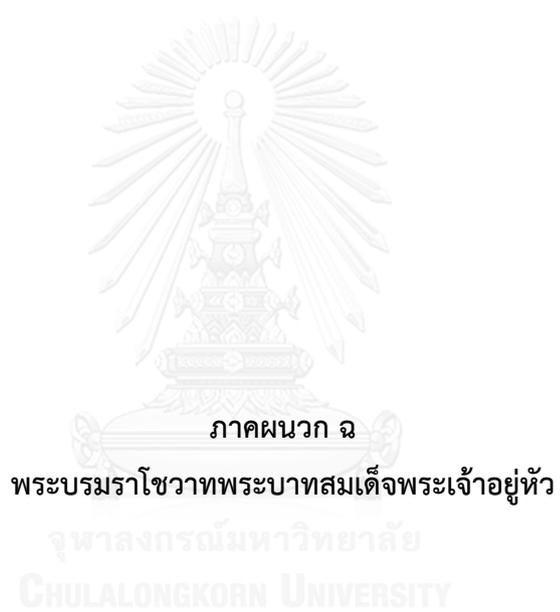
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปจากเอกสารวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร(ศิลปินแห่งชาติ) (วรรณิสา ประเสริฐสุภวิทย์, 2554)

ตารางเปรียบเทียบลักษณะครูที่ดีของนักวิชาการแต่ละท่าน

ลักษณะครูที่ดี	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหाराชา (2523)	ว ร ร ณ ี ส า ประเสริฐคุณวิทย์ (2554)	วิไล ตั้งจิต ส ม ศ ี ต (2554)	ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2557)	พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2554)
รักและศรัทธาในอาชีพ		✓	✓	✓	✓
ซื่อสัตย์	✓			✓	✓
มีศีลธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
มีเมตตา	✓	✓	✓	✓	
ยุติธรรม	✓		✓	✓	
มีวิจารณ์ญาณ	✓	✓	✓	✓	✓
จริงใจ	✓	✓	✓	✓	✓
ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
เสียสละ	✓	✓			
อดทน	✓				
มีวินัย	✓	✓		✓	✓
มีน้ำใจ	✓	✓		✓	
รู้จริงในศาสตร์		✓	✓	✓	
มีเทคนิคและจิตวิทยาในการสอน		✓	✓	✓	✓
บุคลิกดี	✓	✓	✓	✓	✓
พัฒนาตนเองอยู่เสมอ					

ภาคผนวก ฉ

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“...การสร้างสรรค์ตนเอง การสร้างบ้านเมืองก็ตาม มิใช่ว่าสร้างในวันเดียว ต้องใช้เวลาต้องใช้ความเพียร ต้องใช้ความอดทน เสียสละ แต่สำคัญที่สุดคือความอดทนไม่ย่อท้อ ไม่ย่อท้อในสิ่งที่ตั้งมั่น สิ่งที่ตั้งมั่นนั้นมันน่าเบื่อ บางทีเหมือนว่าไม่ได้ผล ไม่ได้ดัง คือดูมันครีทำดีนี้ แต่ขอรับรองว่าการทำให้ดีไม่ครีต้องมีความอดทน เวลาข้างหน้าจะเห็นผลแน่นอนในความอดทนของตนในความเพียรของตน...”

“...ความเพียรนี้หมายความว่าไม่ใช่ความเพียรในการทำงานเท่านั้นเอง หมายถึงความเพียรที่จะข่มใจตัวเองด้วย ความกล้าหาญที่จะข่มใจตัวเองให้อดทน ไม่ใช่อดทนแล้วก็เหมือนว่าใครทำก็ทำไป เราอดทนไว้ เท่ากับคนอื่นเขาเอาเปรียบเรา ไม่ใช่อดทนที่จะยังไม่เห็นผล อดทนที่จะทราบว่สิ่งใดที่เราต้องใช้เวลา ถ้าเราอดทน หรือ ถ้าพูดตามธรรมดาว่า เหนียว ไว้ อดทนในความดี ทำให้ดี เหนียวไว้ในความดีแล้ว ภายหน้าได้ผลแน่...”

ลักษณะของความเพียรจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่คณะครูฝึกตำรวจตระเวนชายแดน ในวันที่ 21 พฤษภาคม พุทธศักราช 2518 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...ความเพียรนั้นคือไม่ท้อถอยในการฝึกฝนตนเอง ไม่ท้อถอยในการแผ่ความรู้ ไม่ท้อถอยในการช่วยผู้อื่น วินัยคือระเบียบที่มีอยู่ในใจของตัวเอง เพื่อที่จะเลือกเฟ้นวิชาการมาใช้ในที่ ๆ เหมาะสม ที่ถูกต้อง และวินัยคือควบคุมตัวเองให้อยู่ในร่องในรอย ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง...”

ลักษณะของความวิริยะจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานในโอกาสพระครูวิบูลสารธรรม เจ้าอาวาสวัดคลอง 18

และคณะเฝ้าฯ ในวันที่ 20 มิถุนายน พุทธศักราช 2518 ซึ่งได้กล่าวถึงความวิริยะไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...คำที่ชอบมากในพระพุทธานาคือ “วิริยะ” วิริยะนี้ออกมาในรูปภาษาพุทธธรรมดาก็หมายถึงความอดสาหัส เพราะเขาใช้คำว่าวิริยะ อดสาหัส คนนั้นมีความวิริยะมาก หมายความว่ามีความอดสาหัสมาก มีความขยัน มีความอดทนมาก แต่วิริยะกลายเป็นคนที่มีวิริยะ เป็นคนที่ยากลำบาก อย่างเช่นคำว่าวิริบุรุษ วิริชน คนที่ยากลำบากวิริยะนี้ ความอดสาหัสหรือความกล้าก็เป็นคำที่สำคัญ ต้องกล้าที่เผชิญตัวเอง เมื่อกล้าเผชิญตัวเอง กล้าที่จะลบล้างความขี้เกียจ เกียจคร้านในตัว หันมาพยายามอดสาหัสก็ได้ เป็นวิริยะอดสาหัส วิริยะในทางที่กล้าที่จะคำนึงตัวเองในความคิดพิเรนทร์ ก็เป็นคนที่มีเหตุผล เป็นคนทีละอคติต่าง ๆ ก็หมายความว่า เป็นคนที่คิดดี ที่ฉลาด วิริยะในทางที่ไม่ยอมแม้แต่ความเจ็บปวด ความกลัว จะมากุศคาม ก็ทำสิ่งที่ถูกต้อง ก็เป็นคนกล้า...”

ลักษณะของความเพียรจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในวันที่ 21 มิถุนายน พุทธศักราช 2522 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“... การทำงานใด ๆ ไม่ว่าจะเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ถ้าย่อหย่อนจากความเพียรแล้ว ยากที่จะสำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียรถึงหากแรก ๆ จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จะกลับเป็นพลังอย่างสำคัญ ที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยใจจริง และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้น การงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดยง่ายตายและรวดเร็ว...”

ลักษณะของความเพียรและความอดทนจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่คณะครู และนักเรียนโรงเรียนจิตรลดา ในวันที่ 27 มีนาคม พุทธศักราช 2523 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรและความอดทนไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...กิจการทุกอย่างรวมทั้งการดำรงชีวิตที่ดี จะต้องปรับปรุงตัวตลอดเวลา และปรับปรุงตัวนี้จะต้องมีความเพียรและความอดทนเป็นที่ตั้ง ถ้าคนเราไม่มีความเพียรไม่มีความอดทนก็อาจจะท้อใจไปโดยง่าย เมื่อท้อใจไปแล้วไม่มีทางที่จะมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองแน่ๆ...”

ลักษณะของความเพียรจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่คณะผู้แทนพุทธสมาคมทั่วประเทศ ในวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2523 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...วิริยะนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากเมื่อเริ่มต้นแล้วต้องมีวิริยะ หมายความว่าต้องเพียร ต้องมีความขยัน วิริยะนี้ก็คู่กับขันติคือมีความอดทน บางทีเวลาเราทำงานอะไรก็ตามทั้งในทางโลกทางธรรมเราทำงานแล้วเหนื่อย เมื่อเหนื่อยก็ต้องมีความอดทนในความเหนื่อยนั้นก็ต้องมีความเพียรที่จะปฏิบัติต่อไป ฉะนั้น พูดไปก็ต้องเห็นว่าความเพียรกับความอดทนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานใด ๆ บรรลุผลได้เมื่อมีความเพียรมีความอดทนแล้วสิ่งอื่นก็มา แต่ในความเพียรในความอดทนนี้ก็ต้องมีการเอาใจใส่ การเอาใจใส่นั้นคือติดตามอยู่ตลอดเวลาว่างานของเราไปถึงไหนแล้วก็ไม่ควรจะผลอ ต้องให้มีการติดตาม ไม่ฟังชาน เมื่อปฏิบัติเช่นนั้นก็จะยิ่งก้าวหน้าใหญ่ งานต่าง ๆ ก็จะมีความสำเร็จได้ ไม่ใช่งานทางพุทธศาสนาเท่านั้น งานอื่น ๆ ในโลก งานในหน้าที่ หรืองานในทางส่วนตัว งานทุกอย่างนั้นจะก้าวหน้าไปได้โดยดีจะไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะราบรื่นได้ เพราะแม้จะมีอุปสรรค อุปสรรคเหล่านั้นไม่ใช่เป็นอุปสรรคที่จะข้ามไม่ได้ ถ้ามีความเพียรความอดทน ความเอาใจใส่ และเมื่อปฏิบัติงานดังนี้ก็จะต้องทบทวนอยู่เสมอ ดูให้ชัดว่างานที่เราทำไปมันไปถึงไหน มันไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะบางทีถ้ามีความอดทน มีความเพียร และก็มีใจเอาใจใส่ อาจจะเอาใจใส่อย่างไม่ถูกต้องนัก...”

ลักษณะของความเพียรจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2526 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...ในการสร้างอนาคตที่มั่นคงรุ่งโรจน์นั้น นอกจากวิชาการ ความรู้ที่เจนจัดแล้ว บุคคลยังจำเป็นต้องอาศัยคุณสมบัติและความสามารถ พิเศษอีกหลายด้าน เป็นเครื่องอุดหนุนและส่งเสริมความรู้ของตนด้วย ข้อ แรก จะต้องเป็นคนที่ทำตัวทำงานอย่างมีหลักการ มีระเบียบ มีเหตุผลที่ ถูกต้อง เป็นประโยชน์ เป็นธรรม ข้อสอง ต้องมีความเพียรพยายามอย่าง สม่าเสมอ ทั้งในการทำงานและการทำความดี แม้จะมีความเหนื่อยยาก หรือมีอุปสรรคขัดขวางมากมายเพียงใด ก็ไม่ย่อท้อถอยหลัง ข้อสาม ต้อง เอาใจใส่ศึกษาค้นคว้าหาวิชาและความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งและ กว้างขวางรอบด้าน ไว้สำหรับใช้เทียบเคียงประกอบการพิจารณาตัดสิน ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน ข้อสี่ ซึ่งสำคัญที่สุด ต้องสามารถควบคุมกาย ใจ คือการระทำความคิดของตน ให้สงบ หนักแน่น แน่วแน่ในความเป็น กลางอยู่เสมอ แม้ในเวลาที่มีเหตุชวนให้วุ่นวายสับสน ความสามารถทำกาย ทำใจให้สงบ หนักแน่น เป็นกลางห่างจากอคตินี้ จะช่วยให้เกิดสติระลึกรูญ เหตุถึงผล ถึงข้อเท็จจริง และความถูกผิดของเรื่องทั้งปวง จึงเป็นอุปการะ สำคัญของการคิดพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เพราะช่วยให้มองเห็นปัญหาได้ กระจ่างแจ่มชัด สามารถตัดสินชี้ขาดได้โดยถูกต้องเที่ยงตรง เป็นธรรม เป็น ประโยชน์เสมอ...”

ลักษณะของความเพียรจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานในการเสด็จออกมหาสมาคมเนื่องในงานพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ในวันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2539 ซึ่งได้กล่าวถึงความเพียรไว้ตอนหนึ่ง ดังนี้

“...ความเพียรที่ถูกต้องเป็นธรรมและพึงประสงค์นั้น คือ ความเพียรที่ จะกำจัดความเลื่อมให้หมดไป และระวังป้องกันมิให้เกิดขึ้นใหม่อย่างหนึ่ง กับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดี ความเจริญให้เกิดขึ้นและระวังรักษา มิให้เลื่อมลื่นไป อย่างหนึ่ง ความเพียรทั้งสองประการนี้เป็นอุปการะอย่าง สำคัญแก่การปฏิบัติตนปฏิบัติงาน ถ้าทุกคนในชาติจะตั้งตนตั้งใจอยู่ใน ความเพียรดังกล่าว ประโยชน์และความสุขก็จะบังเกิดขึ้นพร้อม ทั้งแก่ ส่วนตัวและส่วนรวม...”

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเปียนโนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้ คือ ครูสอนเปียโน
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ข้อมูลทั่วไป
- 1.2 การศึกษา
- 1.3 สถานะการเงิน
- 1.4 ลักษณะการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางกาย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ

- ความภูมิใจในการเป็นครูดนตรี
- ความทุ่มเทในการซ้อมและการพัฒนาตนเอง
- บุคลิกภาพ

แบบสอบถาม

การศึกษาคุณภาพชีวิตและทัศนคติในการทำงานของครูเป็โนในโรงเรียนคนตรีเอกชนอกระบบ
 ค่าชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และ/หรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด
 ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิต

1.1 ข้อมูลทั่วไป

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุปี
- 3) สถานภาพ สมรส มีแฟน โสด แยกกันอยู่ แยกกันอยู่หย่า
- 4) ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู อื่น ๆ ระบุ.....
- 5) เขตที่อยู่
- 6) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปทำงาน
 ไม่เกินครึ่งชั่วโมง ครึ่งชั่วโมง-1 ชั่วโมง มากกว่า 1 ชั่วโมง
 การเดินทางไปที่ทำงาน รถยนต์ รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน
 รถประจำทาง รถจักรยานยนต์ ทางเรือ จักรยาน เดิน

1.2 ด้านการศึกษา

- 7) ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี คณะ.....สาขาวิชา.....สถาบัน.....
 ปริญญาโท คณะ.....สาขาวิชา.....สถาบัน.....
 ปริญญาเอก คณะ.....สาขาวิชา.....สถาบัน.....
- 8) ท่านเรียนเป็โนกับคุณครูท่านใด.....
- 9) ลักษณะใดในตัวครูสอนเป็โนของท่านที่ประทับใจ.....
- 10) วุฒิการศึกษาด้านเป็โน
 ระดับเกรด.....จากสถาบัน.....
- 11) ประวัติการแข่งขันทางดนตรี.....
- 12) การเข้าร่วมอบรมทางดนตรี.....
 สาขาคณะตรีที่ต้องการอบรมเพิ่มเติม.....
- 13) แผนในชีวิตระยะสั้น
- แผนในชีวิตระยะยาว
- 14) แนวเพลงที่ถนัด Pop classic Jazz อื่นๆ ระบุ.....

1.3 ด้านสถานะทางการเงิน

- 15) รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000บาท 10,001-15,000บาท
 15,001-30,000 บาท 30,001-50,000 บาท 50,001-100,00 บาท
 มากกว่า100,000บาท
- 16) รายได้ที่ได้ในปัจจุบันได้มาจากอาชีพใดบ้าง โปรดระบุ.....

17) ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในด้าน ด้านรายได้ ด้านการเรียน ไม่ได้รับการสนับสนุน
ต่อไปหรือไม่ว่า

18) ที่พักอาศัยในปัจจุบันของท่าน เช่าอาศัย ผ่อน บ้านตนเอง

19) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่ได้รับมา

10-20% 30 - 40% 50 -60% 70-80% 90-100%

ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่ได้รับมา

10-20% 30 - 40% 50 -60% 70-80% 90-100%

ค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัวคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่ได้รับมา

10-20% 30 - 40% 50 -60% 70-80% 90-100%

ค่าใช้จ่ายรายเดือน (ค่าน้ำ, ค่าไฟ, ค่าโทรศัพท์, ค่ารถ, ค่าเช่า)

10-20% 30 - 40% 50 -60% 70-80% 90-100%

การออมเงินคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่ได้รับมา

10-20% 30 - 40% 50 -60% 70-80% 90-100%

1.4 ด้านลักษณะการสอน

20) สอนที่ใดบ้าง โปรดระบุ (สามารถตอบได้มากกว่า 1ข้อ).....

21) ประสบการณ์สอนเปียโน.....ปี

22) สอนสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง.....ชั่วโมงละ.....บาท

23) แนวเพลงที่สอนมากที่สุด pop classic jazz อื่นๆ

24) นักเรียนที่อายุมากที่สุด.....ปี นักเรียนที่อายุน้อยที่สุด.....ปี

25) นักเรียนที่ทำการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับเกรดอะไร.....

26) ท่านมีอิสระในการเลือกใช้หนังสือหรือไม่

มีอิสระในการเลือกใช้หนังสือมากกว่า 1 หลักสูตร ไม่มีอิสระ

ท่านมีเกณฑ์การเลือกใช้หนังสือ/สื่อการสอนอย่างไร.....

27) สภาพปัญหาที่พบในการเรียนการสอน ด้านความรู้ความเข้าใจในทักษะ เสถียรพิเศษ

ทักษะสุขภาพจิตต่ำ ความร่วมมือในชั้นเรียน ความสนใจในวิชา อื่นๆ

แนวทางแก้ไข.....

28) ท่านมักจะติดภาระงานอื่น เช่นต้องไปแสดงคอนเสิร์ตทำให้ต้องลาสอนเป็นประจำ

มากกว่าเดือนละครั้ง เดือนละครั้ง นานๆครั้ง ไม่เคย

ตอนที่ 2 สุขภาวะทางกาย

เวลาเข้านอน เวลาตื่นนอน.....

ท่านสูบบุหรี่หรือไม่ ไม่สูบ เคยสูบ แต่เลิกได้แล้ว ปัจจุบันยังสูบบุหรี่

ปัจจุบันท่านดื่มสุรา เบียร์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่ ไม่ดื่ม เคยดื่ม แต่เลิกได้แล้ว

ดื่มอยู่ ระบุประเภทเครื่องดื่ม.....ปริมาณ.....แก้ว/ครั้ง

ความถี่ในการดื่ม

น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์

ดื่มอยู่ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์

ดื่มอยู่มากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์

อื่น ๆ ระบุ.....

คำชี้แจง

กรุณาเลือกคำตอบในช่องที่มีความตรงกับตัวท่านมากที่สุด และขอความร่วมมือตอบคำถามทุกข้อคำถามให้ท่านสำรวจตัวเองและประเมินเหตุการณ์ อากาหรือความคิดเห็นและความรู้สึกของท่าน ว่าอยู่ในระดับใด แล้วตอบลงในช่องคำตอบที่เป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยคำตอบจะมี 5 ตัวเลือก คือ

1 หมายถึง เกิดขึ้นน้อยที่สุด

2 หมายถึง เกิดขึ้นน้อย

3 หมายถึง เกิดขึ้นปานกลาง

4 หมายถึง เกิดขึ้นมาก

5 หมายถึง เกิดขึ้นมากที่สุด

คำถาม	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1) ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	☐	☐	☐	☐	☐
2) ท่านรู้สึกสบายใจ และสงบสุขในจิตใจ	☐	☐	☐	☐	☐
3) ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อทั้งการดำเนินชีวิตประจำวัน	☐	☐	☐	☐	☐
4) ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง	☐	☐	☐	☐	☐
5) ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์	☐	☐	☐	☐	☐
6) ท่านรู้สึกเศร้า และหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ	☐	☐	☐	☐	☐
7) ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคม ตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	☐	☐	☐	☐	☐
8) ท่านมีเวลาทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัว เพื่อน และคนรัก	☐	☐	☐	☐	☐
9) ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรง	☐	☐	☐	☐	☐
10) ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง	☐	☐	☐	☐	☐
11) ท่านหงุดหงิดไม่พอใจถ้าท่านถูกวิพากษ์วิจารณ์	☐	☐	☐	☐	☐
12) ท่านรู้สึกว่าท่านมีคุณค่าต่อครอบครัว	☐	☐	☐	☐	☐
13) เมื่อประสบกับความยุ่งยากท่านมีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจช่วยให้ท่านผ่านพ้นไปได้	☐	☐	☐	☐	☐
14) ท่านต้องการทำบางสิ่งใหม่ในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม	☐	☐	☐	☐	☐
15) ท่านได้รับความช่วยเหลือตามที่ท่านต้องการจากเพื่อนหรือคนอื่นๆในสังคม	☐	☐	☐	☐	☐
16) ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	☐	☐	☐	☐	☐
17) ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอเมื่อท่านมีปัญหา	☐	☐	☐	☐	☐
18) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	☐	☐	☐	☐	☐
19) ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อท่าน	☐	☐	☐	☐	☐

ตอนที่ 3 สุขภาวะทางจิต

คำถาม	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1) ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	☐	☐	☐	☐	☐
2) ท่านรู้สึกสบายใจ และสงบสุขในจิตใจ	☐	☐	☐	☐	☐
3) ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อทั้งการดำเนินชีวิตประจำวัน	☐	☐	☐	☐	☐
4) ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง	☐	☐	☐	☐	☐
5) ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์	☐	☐	☐	☐	☐
6) ท่านรู้สึกเศร้า และหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ	☐	☐	☐	☐	☐
7) ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคม ตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	☐	☐	☐	☐	☐
8) ท่านมีเวลาทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัว เพื่อน และคนรัก	☐	☐	☐	☐	☐
9) ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรง	☐	☐	☐	☐	☐
10) ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง	☐	☐	☐	☐	☐
11) ท่านหงุดหงิดไม่พอใจถ้าท่านถูกวิพากษ์วิจารณ์	☐	☐	☐	☐	☐
12) ท่านรู้สึกว่าท่านมีคุณค่าต่อครอบครัว	☐	☐	☐	☐	☐
13) เมื่อประสบกับความยุ่งยากท่านมีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจช่วยให้ท่านผ่านพ้นไปได้	☐	☐	☐	☐	☐
14) ท่านต้องการทำบางสิ่งใหม่ในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม	☐	☐	☐	☐	☐
15) ท่านได้รับความช่วยเหลือตามที่ท่านต้องการจากเพื่อนหรือคนอื่นๆในสังคม	☐	☐	☐	☐	☐
16) ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	☐	☐	☐	☐	☐
17) ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอเมื่อท่านมีปัญหา	☐	☐	☐	☐	☐
18) สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	☐	☐	☐	☐	☐
19) ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อท่าน	☐	☐	☐	☐	☐

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติ

คำถาม	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
4.1 ความภูมิใจในการเป็นครูคนตรี					
1) ท่านรู้สึกว่าการที่ครูสอนเปียโนเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	☐	☐	☐	☐	☐
2) ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือผู้อื่น	☐	☐	☐	☐	☐
3) ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จ และมีควมก้าวหน้าในชีวิต	☐	☐	☐	☐	☐
4) ท่านรู้สึกว่าครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่เป็นที่พึงแก่คนอื่นได้	☐	☐	☐	☐	☐
5) ท่านยินดีที่จะพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อให้ยอมรับในวิชาชีพครูสอนเปียโน	☐	☐	☐	☐	☐
6) ครูสอนเปียโนเป็นอาชีพที่มีเกียรติพอกับอาชีพอื่น ๆ	☐	☐	☐	☐	☐
7) ท่านรู้สึกว่าครูสอนเปียโนมีส่วนในการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน	☐	☐	☐	☐	☐
8) หากไม่มีอาชีพครูคนตรีสังคมก็คงจะไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก	☐	☐	☐	☐	☐
9) ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	☐	☐	☐	☐	☐
4.2 ความทุ่มเทในการซ้อมและการสอน					
10) ท่านซ้อมเปียโนสม่ำเสมอ	☐	☐	☐	☐	☐
11) ท่านเตรียมแผนการสอนสำหรับนักเรียนแต่ละคนล่วงหน้า	☐	☐	☐	☐	☐
12) ท่านเข้าร่วมอบรมทางดนตรีเป็นประจำ	☐	☐	☐	☐	☐
13) ท่านมาสอนตรงเวลาเสมอ	☐	☐	☐	☐	☐
14) ท่านสอนเกินเวลาเสมอ	☐	☐	☐	☐	☐
15) ท่านมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ	☐	☐	☐	☐	☐
4.3 ด้านบุคลิกภาพ					
16) ครูสอนเปียโนเป็นคนที่ใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกในการตัดสินใจปัญหา	☐	☐	☐	☐	☐
17) ท่านสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดี	☐	☐	☐	☐	☐
18) ข้อมูลการสอนจากท่านเป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้	☐	☐	☐	☐	☐
19) ท่านคิดว่าคนที่เรียนดนตรีมีนิสัยแปลกกว่าคนอื่น ๆ	☐	☐	☐	☐	☐
20) ท่านตัดสินใจเรื่องเร็ว หรือปัญหาต่างๆอย่างเป็นเหตุเป็นผล	☐	☐	☐	☐	☐
21) ท่านรู้สึกกังวลเมื่อต้องขึ้นแสดง	☐	☐	☐	☐	☐
22) ท่านพอใจต่อการถูกชมเชย/เข้ากับบุคคลอื่น	☐	☐	☐	☐	☐
23) ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน	☐	☐	☐	☐	☐
24) ท่านเคยคุยเรื่องเรียนกับนักเรียนหลังจากสองทุ่ม	☐	☐	☐	☐	☐
25) ท่านมีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น	☐	☐	☐	☐	☐
26) ท่านเคยถามเรื่องส่วนตัวกับนักเรียน	☐	☐	☐	☐	☐
27) นักเรียนเคยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับท่าน	☐	☐	☐	☐	☐
28) ท่านพานักเรียนไปเลี้ยงข้าว	☐	☐	☐	☐	☐
30) นักเรียนมักจะมองมาที่กบอย่าง ๆ เมื่อเมื่ออยู่ในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐	☐
31) เวลาที่มีการจัดแสดงดนตรีท่านมักจะถูกขอความช่วยเหลือ	☐	☐	☐	☐	☐
32) ท่านพึงพอใจกับความสามารถของตนเอง	☐	☐	☐	☐	☐
33) ท่านมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	☐	☐	☐	☐	☐
34) ท่านพิถีพิถันกับการแต่งตัวไปสอน	☐	☐	☐	☐	☐

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐธิดา กิ่งเงิน เกิดวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2533 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จ การศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 วิชาเอกเปียโน สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555 ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ทำงานที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

